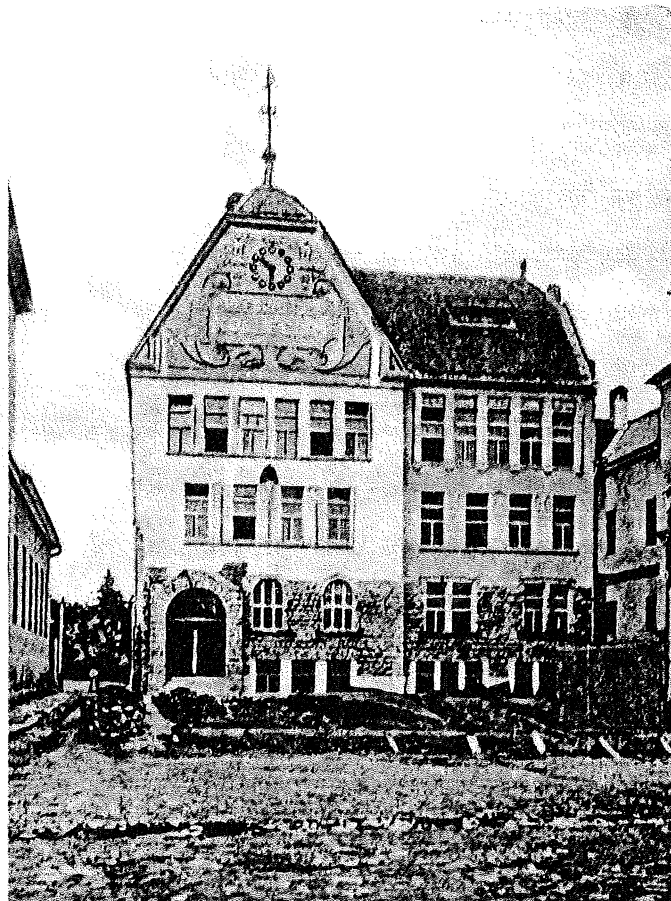

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizenmegyedik évfolyam
2003. április

4

Tartalom

Tanulmány

Boross Géza: Szószéki küzdelem a társadalmi devianciák ellen. III. részlet..... 175

Vasárnapi prédikációk

Józsa Ferenc: Az Úr az én Pásztorom! Zsoltárok 23,1–6..... 180
Lukács Olga: Jeremiás üzenete. Jeremiás 29,4–7..... 183

Virágvasárnapi prédikáció

Visky János: Jön a Király. Ézsaiás 62,10–12..... 188

Prédikáció konfirmációra

Sándor Endre: Akik hitből valók. Galata 3,1–14. 192

Nagypénteki prédikációk

Bonhoeffer, Dietrich: Júdás. Máté 26,45b–50..... 194
Jenei Tamás: Vidd el? Vidd el? Feszítsd meg? János 19,14–22 197

Húsvéti prédikációk

Enyedy Andor: Jézus megjelenései. 1Korinthus 15,1–8. 200
Farkas József: Kételytől a bizonyossáig. János 20,24–29 202
Korodi Csaba: Krisztus, mint az elhunytak zsengeje. 1Korinthus 15,19–26..... 206
Lengyelne Püsök Sarolta: Krisztus megjelenik a tanítványoknak. János 20,19–23 207
Visky János: Húsvéti köszöntés. Máté 28,9 209

A Genezaret partján

Enyedy Andor: Ki nekem Jézus? 213

Alkalmi prédikációk

Iffjúsági bibliórára:

Móra László Tibor: Törvény mindenkinek. Apostolok Cselekedetei 15,19–20..... 217

Rádioprédikáció:

Adorjáni László: Feltámadunk! 1Korinthus 15,14..... 220

Keresztelési igehirdetés:

Vincze Csongor: Az Úr veletek van! Máté 28,18–20..... 221

Esketési igehirdetés:

Albert Sándor: Kézfogás. Zsoltárok 73,23 222

Temetési igehirdetés:

Jánossy László: A feltámadás hite. Márk 16,3–4 224

Versek a húsvéti ünnepekörre 227

Címlapon a székelyudvarhelyi Református Kollégium

Hátlapon

Csécsi Imre *Fogadástétel* című verse

Tanulmány

Boross Géza

Szószerű küzdelem a társadalmi devianciák ellen*

(III. részlet)

3. Homiletikai impulzusok

A bibliai és a rendszeres teológiai impulzusok áttekintése után felvetődik a kérdés, milyen impulzusokkal járul hozzá a keresztyén szószerű devianciaellenes küzdelméhez a prédikációtudomány, a homiletika? A felelet: A prédikációtudomány (homiletika) három módon is inspirálja a társadalmi devianciák leküzdésének szószerű erőfeszítéseit. Először a prédikáció elvi szempontjainak tudatosításával. Másodszor a *prédikációtörténet* paradigmáinak bemutatásával. Harmadszor a *gyakorlati konzekvenciák* levonásával tartalmi és formai tekintetben egyaránt. Mivel a második és harmadik segítségről dolgoztunk következő részeiben részletesen szólunk, itt most a *Homiletikai impulzusok* cím alatt az elvi homiletika legfontosabb szempontjaiból mutatunk be néhányat.

3.1. A prédikáció időszerűsége

A keresztyén homiletika újabb elvi jellegű eszmélődésében az egyik gyakran hangoztatott követelmény a prédikáció időszerűsége. A probléma jelentőségére a mi nemzedékünkben Thurneysen irányította rá a figyelmet azzal a kérdéssel, mi teszi a prédikációt jelennek szólóvá? A prédikátornak – írja – egészen közletről kell ismernie hallgatói nyomorúságát. A prédikáció mindig a jelennek szól. Az étellel való kapcsolata a „színtere” az ige megjelenésének. Minden prédikáció – írja később – egy-egy hatalmas „támadás” a bennünk lakozó szellemi hatalmak ellen. A prédikáció „felszabadító hadjárat”. Sőt, a prédikáció „ördögűzés”. A prédikáció időszerűségének a követelménye és problémája különösen is meglevenedett a negyvenes évek végén az EVT amszterdami világgyűlése kapcsán. E meglevenedés egyik értékes dokumentuma az a tanulmánykötet, melyet a Magyarországi Ökumenikus Bizottság adott ki 1948-ban *Az egyház a világban* címmel, s melyben több értékes tanulmány foglalkozik éppen a prédikáció időszerűségének kérdésével. Az azóta eltelt évtizedekben a prédikáció időszerűségének a témája újra meg újra visszatér az elvi homiletikai eszmélődésben. A problémával foglalkozó különböző tanulmányoknak közös felismerése az, hogy a *prédikáció időszerűségét a prédikáció textuszerűsége biztosítja*. Ennek a felismerésnek a konzekvenciáit legújabbban John R. W. Stott vonja le. Magyar nyelven is megjelent homiletikájában (*Hiszek az igehirdetésben*. Bp. 1992. 142 s köv.) többek között a következőket írja:

„Ha csak a »elki« kérdésekre összpontosítunk... elválasztjuk a keresztyén hitet a keresztyén étlettől... jogerőre emeljük a marxista kritikát, hogy a vallás csak ópium... Hogyan viszonyuljanak az igehirdetők a »makroetika« területéhez? A kérdések sokasága záporozik rájuk: zsarnokság, mely lerázásra vár, nyomor, éhínség, analfabetizmus és járványok, környezetszennyezés és a természeti erőforrások megőrzése, abortusz, eutanázia, a halálbüntetés és más élet-halál kérdések, a munka, a szabadidő és a munkanélküliség, emberi és szabadságjogok, az iparosodás és a bürokrácia miatti elcseréltetés, a bűnözés eláradása és a társadalom felelőssége a bűnözőkért, a fajelmélet, a nacionalizmus, a törzsi szemlélet és a beszükkült közösségi szemlélet, erőszak és forradalmak, a fegyverkezési verseny, az atombombától való rettegés és a világháború fenyegetése.

* Bp. 1999.

Rekesszük ki őket a szószékről? Ha megtesszük... újratermeljük a szent és profán végezetes elkülönülését, elválasztjuk a keresztyén hitet a keresztyén étlettől...”

Stott érvelése a fentiek mellett a következő:

„A Biblia Istene nemcsak a teremtés, hanem a szövetség Istene is, azé a szövetségé, amelyet saját szövetséges népén túl az egész emberi nemzetségre kiterjesztett. És mivel ő az igazságosság és a könyörület Istene, azt kívánja, hogy *minden társadalom virágzó és gyümölcsöző legyen* (kiem. tőlem)... Istennek minden társadalomban, mindig is fontos volt, hogy érvényesül-e az igazság, és hogy milyen az emberek magatartása... A Biblia szerint embertársainkhoz való viszonyunkat alapvetően annak a tiszteletnek kell meghatároznia, amely őket Istenhez való hasonlóságuk révén megilleti. Ez arra sarkall minket, hogy vessünk el mindent, ami el-embertelenít és támogassuk azt, ami felemel.”

3.2. A prédikáció konkrétsága

Az újabb homiletikai irodalomban ismételtelen találkozunk a prédikáció konkrétságának igényével, ill. problémájával. Ezek a vizsgálódások egyrészt arra a problémára kívánják válaszolni, hogyan prédikáljunk Istenről ma? Felelet: Ne absztrakt módon, a szekularizált ember számára dekódolhatatlan dogmatikai fogalmakban (szentség, dicsőség, kegyelem), hanem élményekben. Azt kell elmondani a prédikációban, hogyan éltük meg a hétköznapi életben Isten valóságát, s hogy mit kíván Isten az ő népétől konkrétan itt és most. De ez csak az érem egyik oldala.

A másik az, hogy amennyire nem tárgyyszerű, tehát szakszerű, ha Isten nagyságos dolgairól dogmatikai általánosságokban beszélünk konkrétumok helyett, ugyanolyan homiletikai hiba, ha általánosságokban beszélünk a bűnről.

Ha ilyen általános definíciókat mondunk, hogy „A bűn lázadás Isten ellen!” avagy „A bűn elidegenedés Istentől!”. A bűnről, akárcsak Istenről, konkrétan kell szólni. S hogy ez milyen lényeges homiletikai követelmény, mutatja, hogy a keresztyén szószék eleddig legnagyobb hatású prédikátora, a száz évvel ezelőtt élt és működött Spurgeon, „A régi London égő, de el nem égő Csipkebokra” (Thielicke) részletesen foglalkozik a problémával elvi szintű szemináriumi előadásában.

A mi prédikálásunk célja c. előadásában pl. többek között ezt tanítja: „Mivel a keresztyén prédikátornak minden olyan igazságot hirdetnie kell, ami Krisztus személyével és művével összefügg, ezért halálosan komolyan, élesen kell a bűn rontásáról beszélni... Beszélni kell azokról a bűnökről, melyek különösen gyakran jönnek elő: az alkoholizmusról, mely a mi országunkban olyannyira elterjedt. A hazugságokról, mely a rágalmasz formájában mindentűt felüti a fejét. Az erkölcstelenségről (paráznaságról), melyet szent szeméremmel emlegetünk ugyan, de kíméletlenül meg kell bélyegeznünk... Így tett Urunk is, amikor a gonosz gondolatokról, kívánságokról és vágyakról beszélt.”

Így látja a prédikáció konkrétségének a kérdését a mi nemzedékünk nagy tekintélyű homiletikája, J. R. W. Stott is. Már idézett homiletikájában többek között ezt írja:

„...az *alkoholfüggőség* sok országban komoly problémává vált, úgyhogy minden keresztyénnek felelős döntést kell hoznia abban, hogy teljesen absztinens marad-e, vagy iszik-e alkalmanként és mennyit. Manapság, hogy az erős *dohányzás* és a rák néhány formája között a kapcsolatot tudományosan is megerősítették, a keresztyén embernek – akinek a teste a Szentlélek temploma – kötelessége, hogy ennek tudatában döntsön, dohányzik-e vagy sem? És mivel Jézus arra tanította a tanítványokat, hogy a szem a *szexuális önkontroll* fő eszköze, a keresztyéneket ez arra készíteti, hogy lelkiismeretesen válogassák meg azokat a filmeket és színdarabokat, amelyeket megnéznek és azokat a regényeket és folyóiratokat, amelyeket elolvasnak. Továbbá az öltözködés, a kozmetika, a frizúra és az ékszerek kérdésében is döntenünk kell a szerénység és a hiúság, az egyszerűség és a tékozlás között... Ezek a kérdések nem mellékesek. Mindegyikben keresztyén látásmódot kell kialakítanunk és keresztyén döntést kell hoznunk...”

Az Ef 4–5 szerint pedig: „Le kell vetnünk a hamisságot, haragot, becstelenséget, tisztátalanságot, gonosz beszédet, keserűséget és rágalmazást...”

Íme a prédikáció konkrétságának követelménye a kilencvenes évek evangéliumi homiletikájában.

3.3. A prédikáció politikai felelőssége

Az újabb keresztyén és keresztyény prédikációtudomány (homiletika) egyik sajátos vonása az, hogy a prédikáció dogmatikai, ekléziasztikai és retorikai, ill. kommunikációtudományi összefüggéseinek vizsgálata mellett nyomatékosan figyelmezteti az egyház igehirdetőit a prédikáció *politikai* felelősségére is. Protestáns részről utalhatunk itt D. Schellong (*Zur politischen Predigt*), R. Bohren (*Predigtlehre*), W. Schütz (*Probleme der Predigt*) és J. R. W. Stott (*i. m.*) homiletikájára. Katolikus részről pedig a II. Vatikáni Zsinat után megjelent két homiletikai kézikönyvre.

Problémánk megjelenése a keresztyén–keresztyény homiletika képernyőjén nem a napi politika homiletikai térfoglalásának, nem a homiletika profanizálódásának, sőt – horribile dictu – prostitualizálódásának a jele. Ellenkezőleg! A prédikáció politikai felelősségének homiletikai felismerése a prédikáció misztériuma mélyebb felismerésének a bizonyossága. Annak a nehezen hihető csodának, hogy a prédikáció hatása nem marad meg intra muros, hanem, ha rejtetten is, közvetve is, áttételesen is extra muros is érvényes. Azaz a prédikáció – ha csakugyan az, tehát Isten élő igéjének hirdetése (*predicatio verbi Dei est verbum Dei*) – nemcsak a gyülekezet hittudatát és életvitelét képes formálni, hanem a gyülekezet tagjain keresztül a társadalom köztudatát is. A prédikáció a polis életének indirekt formálója. Ez a formálás, befolyásolás, inspirálás a prédikáció feladata. Ezt a feladatot a homiletikák így indokolják:

Dieter Schellong szerint a keresztyén prédikáció „automatikusan” politikai prédikáció is, mivelhogy Isten gyermekeinek engedelmsége ebben a világban történik. Isten gyermekeinek minden megnyilvánulása politikai megnyilvánulás is. Isten a világ közepébe állított minket, nem teremtett külön szakrális területet a keresztyének számára. A politikai prédikáció, illetve helyesen, a prédikáció politikai jellege nem más, mint Isten mindent átfogó kegyelmének elismerése. El- és felismerése, illetve felismertetése annak a tényállásnak, hogy Isten a világ egyetlen területét sem hagyta magára. Isten akarata – Krisztus követése az élet minden területén. Ezt az üzenetet kommunikálni, proklamálni, ismételni – ez a prédikáció politikai felelőssége.

Werner Schütz már idézett homiletikájának egyik alaptétele az, hogy úgymond „Mind a prédikáció politikum!” Gyakorlatilag – fejtegeti – egyszerűen nem létezik nem politikai prédikáció. Csak illúziók hajszolása volna, ha halálos komolysággal harcolnánk a szószék semlegességéért, politikai tartózkodásáért, a nyilvános élettől való teljes visszavonultságáért. A nem politizáló prédikációban is jelen van a politikum. Már a Miatyánk puszta elmondása is protestálás az istentelen világgal szemben. A nem politikus magatartás tiszta fikció. A prédikáció nem a hatalmakat, a viszonyokat, a kormányokat, a pártokat, a struktúrákat kell megszólítsa, hanem azt a gyülekezetet, mely összesereglik a szószék körül, azért, hogy befolyásolja magatartását a hatalmakkal, pártokkal és struktúrákkal szemben. A prédikáció – figyelmeztet Schütz – sohasem szakreferátum politikai kérdésekről, hanem felhívás a hitre és Isten akaratának teljesítésére az élet minden területén.

A katolikus Guido Schüpp is úgy látja, hogy a prédikáció mint nyilvános beszéd mindig politikailag is jelentős esemény. Az újabb katolikus prédikációban egyre több a társadalomkritika. A katolikus prédikáció valóságos ügyvédje lett a világviszonylatban szociális igazságtalanságokat szenvedő embereknek és népeknek, a gazdagok hatalmi politikájával

szemben. Schüepp szerint a mai katolikus prédikáció *oppositio* a fennálló társadalmi, uralmi viszonyokkal szemben. Ezért van állandó feszültségben az előjogok és a hatalom birtoosaival. Schüepp helyesli ezt a szószéki konfrontációt. Az igehirdetés – írja – nem különülhet el a társadalmi valóságtól. A Jézus követésére hívás nem igazolása a társadalmi felelősség elhárításának. Ha a prédikátor nem foglalkozik a társadalmi problémákkal, akkor individualista-privatista életeszményt hirdet. Minél inkább tisztában van beszéde politikai dimenziójával, annál biztosabban tudja elkerülni, hogy beszéde politikai célok szolgálatába álljon. A tapasztalat azt mutatja, hogy a társadalom opciói nem egyeztethetők össze az evangéliummal, legyenek akár demokratikus, akár monarchikus jellegűek. Ez készteti a keresztyén szószéket állásfoglalásra.

A hazánkban is ismert angol református homiléta, J. R. W. Stott is figyelmezteti az egyház igehirdetőit a prédikáció politikai felelősségére. *Hiszek az igehirdetésben* c. homiletikájában – többek között – ezt írja:

„Abszurd dolog azt állítani, hogy lehetetlen a társadalmi körülményekben javulást előidézni keresztyén ráhatással. Hiszen a történelmi példák az ellenkezőjét igazolják. Ahová az evangélium eljutott és diadalmaskodott, ott új nevelési formák alakultak ki, nyitottság más nézeten lévők meghallgatására, új normák az igazságszolgáltatásban, újfajta gazdálkodás a természeti erőforrásokkal, új szexuális és házassági magatartásformák, az asszonyok és gyermekek figyelembe vétele, új könyörületeség a szegények és betegek iránt, új törekvés, hogy rehabilitálják az elítélteket és gondoskodjanak az idősekről és haldoklókról. Sőt ezek az új értékek a keresztyén hatás térhódításával nemcsak az emberbaráti vállalkozásokban jutottak érvényre, de a humán törvényhozásban is. Ez nem utópia.”

Majd lejjebb így folytatja:

„Nem azt akarom javasolni, hogy a szószék legyen az a hely, ahol pontos politikai programokat szerkesszenek, vagy ahonnan ceket ajánlják. Inkább azt, hogy a prédikátor felelőssége (!) feltárni azokat a bibliai alapelveket, amelyek a mai társadalom problémáira vonatkoznak, hogy segítse hallgatóit az ezekről való keresztyén álláspont kialakításában, és arra ösztönözze és bátorítsa a gyülekezetben a véleményformálókat és politikaalakítókat, akik befolyásos pozíciókat töltenek be a közéletben, hogy hivatásukban alkalmazzák is ezeket a bibliai elveket... Lehet, hogy vannak a gyülekezetben politikusok, ügyvédek, tanárok, orvosok, mérnökök, üzletemberek, regényírók, újságírók, színészek, rádió- és tv-producerek és szövegírók. A szószék feladata az (!), hogy segítsen nekik keresztyén gondolkodásuk kialakításában és abban, hogy jobban át tudják itatni krisztusi lelkiülettel saját szakterületükön az emberi közösséget. Annyi bizonyos, hogy a szószéknek van politikai kihatása, még akkor is, ha az ott elhangzott gondolat távolról sem áll kapcsolatban a politikával...”

A prédikáció politikai felelősségére figyelmeztet a legnagyobb magyar református homiléta, Ravasz László is egyik előadásában (*Evangélium és politika*). Többek között ezt írja:

„Vannak dolgok, amelyekben egy magyar református lelkipásztor mindenkinél jobboldalibb, például a nemzeti eszme fenségének elismerésében, vagy pedig a keresztyén erkölcs feltétlen érvényesítésének a gondolatában. Vannak dolgok, amikben a református lelkipásztor szélsőbaloldali, úgy, mint Jézus Krisztus és a reformátorok, mindenütt, ahol társadalmi igazságosságról, egyenlőségről és testvériségről, az emberi méltóság megbecsüléséről, a gondolat és a szó szabadságáról, a szegények és elnyomottak, kicsinyek és kizsákmányoltak védelméről van szó, ahol előítéletekkel, elfogultsággal, hazugsággal kell szembeállani, ahol a templomból ki kell űzni a kufárokat; levítákkal és főpapokkal szemben oda kell állítani a cselekvő samaritánust, s a farizeussal szemben a publikánus pártjára állani.”

Íme a prédikáció politikai felelősségének klasszikus körülírása. Ez az elvi állásfoglalás mind a mai napig egyik érvényes, erőteljes impulzusa a társadalmi devianciák ellen folytatandó prédikatori, szószéki közdelemnek.

3.4. A prédikáció dinamikája

Napjaink homiletikájának egyik ugyancsak sokat tárgyalt témája a prédikáció dinamikájának a problémája. Hogyan hat a prédikáció? Van-e hatása egyáltalán? Mitől függ ez a hatás? Mik a prédikáció hatásának isteni, transzcendens, pneumatikus és mik az emberi, pszichikai, kommunikációs feltételei? Hazai vonatkozásban még 1951-ben Czeglédy Sándor, *A hirdetett Ige* c. tanulmánya hívta fel problémánkra a figyelmet. A külföldi szakirodalomban pedig Otto Riecker, O. S. v. Bibra, Hans Joachim Krauss, Rudolf Bohren és a kilencvenes évek közepén Gerd Theissen.

Ezek a dolgozatok tulajdonképpen arra a kérdésre akarnak feleletet adni, melyet szakirodalmi szinten D. Schneider fogalmazott meg a hatvanas évek végén így: „Milyen feltételek között képes az igehirdetés az alapbeállításokat megváltoztatni?” Képes-e egyáltalán? A homileták felelete egybehangzó, igen képes. Éspedig alapvetően azért, mert ahogyan Theissen rámutat, *a bibliai textusoknak potenciális transzformáló hatalma van*. Azaz a bibliai textusok, a biblia kérügmája képes arra, hogy radikális változást idézzon elő a mai ember gondolat-, érzés- és akaratvilágában. Azaz megváltoztassa a megváltoztathatatlanak hitt alapbeállításokat, előítéleteket, szokásokat. Ebben van a prédikáció nagy sansza ma is.

Így látja a problémát az erlangeni homiléta, Manfred Seitz is, az elementáris igehirdetésről (evangelizációról) írt mélyenszántó tanulmányában (*Elementare Verkündigung und veränderte Gemeinde*). Az evangélium hirdetésének – írja – nem feladata ugyan a szociális kérdések rendezése, mégis az emberek miatt, akik hallották az evangéliumot és visszatérnek abba a szociális környezetbe ahonnan jöttek, foglalkozni kell a szószéken az adott társadalmi problémákkal is, mint amilyen a béke, biztonság, büntől való elfordulás. Rá kell mutatni szószékeinken arra is, hogy a jogrendnek a közösség hasznát kell szolgálni s nem lehet azzal saját hasznunkra visszaélni. Itt vannak azok az összefüggések, melyektől az igehirdetés (az evangelizációs sem) nem tekinthet el. Nincs az életnek olyan területe, mely független volna Jézus Krisztus uralmától.

Ezeket a felismeréseket aláhúzzák, sőt élesebben fogalmazzák meg Eduard Thurneysen és Rudolf Bohren. Ők ugyanis azt követelik, hogy az egyház igehirdetése ne csak exegézis, ne csak paraklézis és ne csak didaskalia legyen, hanem valóságos, a szó bibliai értelmében vett „ördögűzés”. Tulajdonképpen erről szól Thurneysennek tanítványai által összeállított homiletikája. Indoklása az, hogy a szószéken úgymond: „...egy egész istenellenes világ áll velünk szemben. Nem törekeny emberekkel, mégcsak nem is földi hatalmasságokkal van dolgunk, hanem emberfeletti szellemi erővel. Egyetlen fegyverünk az ige, az alapszöveg... A kard a Szentlélek kardja, de nekünk kell forgatnunk... A mi vitézkedésünk nem áll másból, minthogy teljes erőnkkel fáradozunk a szöveg megértésén... Az alapszöveg üzenetét kell világosan, határozottan, és éles körvonalakban kifejeznünk.” Ezért szerinte már maga a prédikációra készülés ördögűzés kell legyen.

Thurneysen gondolatát Rudolf Bohren viszi tovább. Azok a viszonyok – mutat rá homiletikájában –, amelyekben a prédikáció hallgatói élnek „előrdögiesedtek”. A prédikáció hallgatói a prédikáció után ide, ezekbe a viszonyokba térnek vissza. Ezért feladata a prédikációnak, megszabadítani a hallgatókat az ördögiessé vált viszonyok hatásától. A prédikációnak Jézus hatalmát kell szembeállítani azzal, ami az embereket fogva tartja. Az exorcista prédikáció megszabadít, miközben Jézus nevének hatalmát demonstrálja, írja Bohren a *Predigtlehrében*.

(Folytatjuk)

Vasárnapi prédikációk

Józsa Ferenc

Arad – Mosóczi-telep

Az Úr az én Pásztorom!

Alapige: Zsoltárok 23,1–6

Bibliavetés: János 10,1–16

Kedves testvéreim! Amint hallottuk, ez a zsoltár Dávid zsoltára. Egy bizonyágtevő, hitvalló zsoltár. Benne azt mondja el Istennek e hatalmas szolgája, kicsoda az Úr, az Isten, hogy ki az Úr neki, és hogy mi ennek a következménye. A szív és a lélek mélyéből fakadó szavak ezek, melyek Isten előtt és az Őt hallgatók előtt hangzanak el, Istennek öröme, hallgatói figyelmeztetésére és bátorítására. Fontos ez mind Isten, mind a hallgatók számára, de fontos ez magának a bizonyágtevőnek is. Ezekkel a kérdésekkel jó nekünk is szembenézni, jó megtanulni és jó benne megerősödni.

Hadd utaljunk itt egyetlen példára: amikor egy alkalommal Jézus Cézarea Filippi környékén volt tanítványaival, megkérdezte őket: mondjátok, kinek mondanak, kinek tartanak engem az emberek? Erre ők elmondták azt, amit hallottak, hogy némelyek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, Jeremiásnak, vagy egynek a próféták közül. Ezek után Jézus nekik szögezte a kikerülhetetlen kérdést: ti kinek mondotok engem? Ki vagyok én néktek? Mit hisztek rólam, ki vagyok én valójában? Jézus tudni akarta, hogy tudják-e és tisztában vannak-e azzal, kit követnek, kinek a szolgálatában állnak, és tudatosítani akarta bennük, hogy mire számíthatnak a jövőben, és kitartásuknak mi lesz a jutalma. A tanítványok nevében Péter válaszolt a kérdésre: Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia, vagy ahogy János apostol jegyezte le az ő evangéliumában akkor, amikor kemény beszéde miatt a tanítványok közül sokan elhagyták Jézust és Ő reájuk kérdezett, hogy ti is el akartok-e menni, Péter így válaszolt: Uram, kihez mehetnénk, örök életnek beszéde van Tenálad. Mi elhittük és megismertük, hogy Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia. Ez a válasz megnyugtató volt Jézus számára, de a tanítványok számára is.

Testvéreim, ez történik ebben a zsoltárban is, bár itt nem hangzik el a Jézushoz hasonló kérdés, mégis Dávid elmondja, mert úgy érezte, hogy ezt el kell mondania, hogy Istenben vetett hitéről és a vele való viszonyáról, kapcsolatáról beszélnie kell. Amint Pétert, úgy őt is a Lélek indította és indít ma is, minket is és Istennek minden gyermekét, hogy vallást tegyünk hitünkről és az Atyával való kapcsolatunkról. Áldjon meg minket Isten a bizonyágtevés Lelkével, hogy ez istentisztelet után mi is örömmel énekeljük e zsoltárt: „Az Úr az én Pásztorom”. Ezek után vegyük sorba e zsoltár tanítását és zárjuk szívünkbe ennek üzenetét.

Először is Dávid arról szól, hogy az *Úr Pásztor*. Izráel Pásztor, népének vezérlő Ura. Nem azért, mert ők akarták, vagy választották volna. Nem, hanem azért mert Ő döntött úgy, hogy Pásztor, Vezetője, Gondviselője és Megtartója lesz Izráelnek. A népnek csak el kellett fogadnia ezt a csodálatos ajándékot, ezt a nagy kegyelmet, és mivel megtette, ezért lettek az Ő legelőjének nyája. Féltő szeretettel pásztorolt és őrzött nyáj. Az Úr szeme fénye. Ezek vagyunk, vagy lehetünk mi is, ha Őt választva Reá bízunk magunkat.

De Dávid nemcsak azt mondja el, hogy az Úr az ő népének Pásztor, hanem azt is, ami nagyon fontos, mondhatjuk, hogy a legfontosabb egy ember életében, hogy az *Úr az ő Pásztor*! Az ő személyes életének személyes Ura. Hogy miként lett azzá? Úgy, hogy

személyesen döntött melléte. Őt választotta, hogy legyen élete gondviselője és Reá bízta magát, engedelmeskedett neki és mindezeket örömmel tette és teszi továbbra is. Élete legnagyobb és legfontosabb döntése volt ez. Miért döntött így? Azért, mert felismerte és hitte, hogy élete biztonságban csak az Úr kezében lehet. Csak úgy lesz neki jó, ha az Úrra bízta magát és az Ő vezetése alá rendeli életét. Nem magában, nem királyi székében, nem a kincseiben, a gazdagságban, nem a vitézeiben és még csak nem is a családjában, szeretteiben, hanem az Úrban bízik és az Ő közösségében él. Boldog ember az, aki Dáviddal együtt tudja mondani: az Úr az én Pásztorom!

Az Úr Jézus azt mondja: Én vagyok a jó Pásztor, és a jó Pásztor életét adja az ő juhaidért. Mi jelent ez? Azt, hogy élete árán is megváltja és megtartja övéit. Ő azért jött, hogy életünk legyen és bővölködjünk. Ő ma is ugyanaz, mint Dávid idejében, nekünk a Benne hívőknek éppúgy Pásztorunk, mint Dávidnak.

Kedves testvérem, hadd kérdezzek meg, hogy Pásztorod-e az Úr Jézus? Őt választottad-e és megkérted-e, hogy legyen a te őriződ is? Tagja vagy-e az Ő nyájának, melyért életét áldozta fel és tulajdon vérére szerzett meg? Ha igen, örülsz-e ennek és van-e igazi hála érte a szívedben? Van-e bővölködő életed? Ha ezekre a kérdésekre lelked mélyén igennel tudsz válaszolni, boldog ember vagy. És ha mi mindnyájan igennel tudunk válaszolni, akkor mi mindnyájan boldogok lehetünk. De ha még nem volnánk, azzá lehetünk még ma, még most, ha Melléte döntünk, ha Őt válasszuk. Ma, ha az Ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveteket! Itt a kellemetes idő, itt az üdvösség napja! Jézus azt is mondja, hogy én ismerem az enyéimet és az enyéim is ismernek engem, hallják az én szómat és követnek engem. Engedelmeskednek. Csak ha teljesen átadjuk magunkat neki, akkor vezethet, terelgethet, táplálhat az élet füves legelőjén és csendes vizén.

Másodszor a zsoltáros így szól: akinek az Úr a Pásztor, az nem szűkölködik, más szóval az nem érez semmiben hiányt. Dávid ezt megtapasztalta és szüntelen átélte. Hogy ez így van, ezt elhihetjük neki. Mennyi mindenben volt része! Mint pásztorlegénynek, az oroszlánokkal kellett megvívnia, majd az istentelen Góliáttal. Királya kenetése után Saul kegyetlenségével találta szemben magát. A megbukott király életére tör. A pusztában, a barlangokban és a filiszteusok földjén bujkált hosszú ideig. Saját fia, Absolon elől kellett elmenekülnie, majd gyermekei parázna cselekedetei keserítették meg az életét. Később Jóáb megöli Absolont, szeretett fiát, Sêmei kövel dobálja meg és átkozza csúnyán, és még sorolhatnánk tovább. Mindezek ellenére hittel és őszintén mondja: nem szűkölködöm, semmiben hiányt nem érzek. Nem, mert az Úrnak gondja volt és gondja van reá, segítette és segíti a jelenben és a jövőben is. Szeretetében, irgalmában és kegyelmében hordozza. És így van ez ma is és így van ez velünk is. Ha az Úr a Pásztorunk, nem szűkölködünk sem testiekben, sem anyagiakban. Nem szűkölködünk az Ő támogatásában és az Ő áldásaiban. Lesz kenyérünk, ételünk, italunk, mert Ő gondoskodik róla, és megtölti szívünket az Ő szeretetével, békéjével és örömeivel. Úgy elégít meg, hogy soha semmiben nem fogunk hiányt érezni. „Hol Isten, ott szükség nincsen!”

Ma az emberi társadalom nagyon megosztott. Egyesek hirtelen és nagyon meggazdagodtak, mások leszegényedtek. Egyre több a hajléktalan, és egyre többen és többen vannak, akiknek gondot jelent a mindennapi kenyér. Valószínű, hogy a gazdagok közül sokan elmondhatják, hogy legalábbis anyagiakban nem szűkölködnek. De vajon így van-e ez a lelkiekkel is? Mert tudjuk, hogy az örömet, a békét, a szeretetet, az egyetértést, az egységet, a boldogságot egyedül csak Isten adja. Mit ér a pénz, ha nincs boldogságom és örömöm, ha az elviszi az üdvösségemet? Mit ér az embernek, ha az egész világot is megnyeri, de a lelkében kárt vall? Hányan szenvednek amiatt, hogy ezeket a lelki javakat nem mondhat-

ják magukénak, szűkölködnek az Isten áldásaiban, mert nem Jézus a Pásztoruk. Azért kell Jézus uralma alatt és az Ő közösségében élni, hogy így énekelhessünk: „Jó Pásztor Ő nagyon, Szeme juhán vagy, Legeltet szép zöld pásziton, Ég harmatát iszom.”

Aztán arról is örömmel vall Dávid, hogy ha a halál árnyékának völgyében jár is, nem fél a haláltól, mert az Úr ott is vele van. Igen, amikor Dávid az Urat választotta, azzal is számolt, hogy az ember élete a halál felé tart, a kiszabott esztendő lejárna és egyszer majd meg kell jelenjen az Úr előtt, hogy számot adjon arról, amit az életben cselekedett, vagy jót, vagy rosszat. Így azonban nem kell félnie, mert az Úr, az ő Ura ott is vele lesz. És ha az Úr vele lesz a halálban, vele lesz az életben is. Amint Kálvin is mondja: a hívő embert még a halálban is az élet veszi körül. Ezért mondja Pál is: nekem az életem Krisztus és a meghalás nyereség. Vagy más helyen: mi tudjuk, hogy aki az Úr Jézust feltámasztotta a halálból, általa minket is feltámaszt és önmagával általvisz a mennybe. Ezért a hívő ember nem hogy nem fél a haláltól, hanem hazavágyik. Hittel mondja: halál, hol a te fullánkod, pokol, hol a te diadalmaid? De hála legyen az Istennek, aki a diadalmat adja nekünk, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Nem félünk, mert tudjuk, hogy nem a halálé az utolsó szó, hogy e földi életünk az örök életbe torkollik, ahol Isten lesz minden mindenekben. Ott együtt leszünk Vele és Jézussal és minden szeretteinkkel, akik az Úrban éltek és haltak meg.

Örömmel járja vesz majd ott körül,
Sok ismert arcnak szívem úgy örül:
S ha rám mosolyog Megváltóm, Mesterem,
Ó, mily dicsőség lesz az énekem...

Valami olyasmiben lesz részünk ott, amit szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg nem gondolt, amelyben Istent mindörökké magasztaljuk.

Az Ige következő üzenete ez: asztalt terítesz nekem..., elárasztod fejemet olajjal: csordultig van a poharam. A Pásztor hűségét és gondoskodó szeretetét tárja elénk. Megteríti az asztalt, letöltet, megetet és megitat, és nem akármilyen hitvány eledellel, hanem Hozzá méltó táplálékkal táplál, kegyelmének javaival tölt el. Bensőséges és áldott közösséget teremt velünk, melyben Önmagát adja nekünk. Ha szomorúak vagyunk, vigasztal, ha betegek vagyunk, gyógyít, ha békételenek vagyunk, békességet ad, szívünket örömmel és hálával tölti meg, amiért mi dicsérni, imádni és szolgálni fogjuk Őt, és ezt mondjuk: „Mindenki szemei Tereád vigyáznak, és Te idejében megadod eledelüket. Megnyitod a Te kezedet és megelégsz minden élőt ingyen.” (Zsolt 145,15–16) És még mi mindenre van gondja! Naponként megteríti az asztalt és táplál, hogy növekedjék és erősödjék az Ő kegyelmében és a mi Urunk Jézus Krisztus ismeretében. Jöjjünk hát hozzá, járjunk vele és vegyük magunkhoz azt az eledelt, amit Ő ad. Teljesedjünk be az Ő javaival. Nyisd ki a te szádát és én megtöltöm azt – mondja az Úr, mi pedig ezt mondjuk: „Adjanak most hálát az Úrnak szeretetéért és az emberekkel tett csodáiért, mert megittatta a szomjazókat és jól tartotta az éhezőket.” (Zsolt 107,8–9)

„Bizonyára jóságod és kegyelmed követnek engem életem minden napján...” Sokszor épp az ellenkezőjét látja a világ, de még mi is, akik szeretjük az Urat.

Annyi szomorú és fájdalmas eseményben van részünk. „Oly sok fájdalom van, annyit szenvedünk” – valljuk ez ének írójával. Nemegyszer esik meg velünk, hogy kiszalad szánkából a kérdés: Uram, miért? Nem értjük! Közben látjuk, hogy az istentelen virágzik, gyermekei egészségesek, öltözködik, szórakozik, jól megy az üzlete, ömlik be hozzá a pénz és halad felfelé a ranglétrán. Mintha az Úr jósága és kegyelme őt venné körül. Hogy is van ez akkor? Miben látszik meg az Úr jósága és kegyelme az Őt féltőkön?

Testvéreim, a hívő ember naponként érzi és tapasztalja, átéli, megéli az ígét: bizonyára jószágod és kegyelmed követnek engem életem minden napján – még a próbák idején is. Akiket szeret az Úr, azokat megdorgálja és fiaivá fogadja. Tudjuk, hogy akik az Istent szeretik, azoknak minden javukra van. Nem irigykedünk a hitetlenekre, azokra, akik a széles úton egyre jobban haladnak előre, de a veszedelem felé. Inkább sajnáljuk őket és imádkozunk értük, hogy kerüljenek az Úrral kapcsolatba, éljék meg Vele azt a közösséget, amelyben élvezői lehetnének a lelki áldásoknak is. Tudjuk azt is, hogy a mi mennyei Pásztorunk nemcsak gondoskodik rólunk és őriz bennünket, hanem a mennyei honba hazavisz, hogy örökké Vele legyünk.

Végül még egy utolsó vallástétel Dávid ajkáról: az Úr házában lakozom hosszú ideig. Ehhez olvassuk hozzá a 27. zsoltár 4. versét: „Egyet kérek én az Úrtól, azért esedezem, hogy lakhassam az Úr házában, életemnek minden idejében, hogy nézhessem az Úrnak szépségét és gyönyörködhessem az Ő templomában.” Fájdalommal szemléljük, hogy némely juhok – és elég sokan vannak ilyenek – elcsatangolnak a nyájtól, elhagyják a gyülekezetet, nem is sejtve, mivel jár ez, hogy milyen nagy veszedelembe sodorják magukat. Ugye testvérem, te nem fogod elhagyni ezt a közösséget, nem fogsz elkallódni?! Annál is inkább nem, mert a konfirmációban megígérted, hogy református egyháznak holtig hűséges, engedelmes és áldozatra kész híve leszel. Ugye, hogy az Úr házában, az üdvözült lelkek gyülekezetében maradsz életed minden idejében, Isten élő templomában, Jézus Krisztusban?! Csak itt szemlélheted az Úr szépségét, csak itt gyönyörködhetsz Őbenne és az Őt szerető népében. Csak itt részesülhetsz azokban az áldásokban, melyeket az Úr az Ő gyülekezetében helyezett el és oszt szét az idejövőknek. Csak itt nyugodhat meg a szíved Isten szerető szívében, csak itt forrhat össze Vele és a nyáj többi tagjával élhetsz az Ő dicsőségére és testvéreid örömére.

Jobb az Úr házában egy nap, mint ezer másutt, ezért erősítsd meg ez alkalommal is fogadalmadat és ígérd meg: az Ő házában lakozom hosszú ideig, azaz életem minden napján, hogy majd odaát is, az Ő országában is, ahol léssen egy nyáj és egy Pásztor, vele legyek örökké. Ámen.

Lukács Olga

Kolozsvár

Jeremiás üzenete

Alapige: Jeremiás 29,4–7

Bibliavásolás: Zsidók 13,7–17

Jeremiás levelet ír a már Babilonba elvitt foglyoknak. A zsidó nép és az egyház sokszor merített történelme folyamán életreszóló tanácsot, megmaradásához szükséges erőt ebből a levélből, üzenetből. De ugyanakkor sokszor élt vissza is ezzel az üzenettel.

Nekünk a következők figyelembevételével kell ma erről az Ígéről bizonyosságot tenünk:

1. Meg kell értenünk a körülményeket, hol, mikor és kiknek szólt ez az üzenet.
2. Mit jelent ez az üzenet akkor és ma?
3. Hogy lehet mindezt összeegyeztetni azzal az újszövetségi üzenettel, hogy nincs itt maradandó városunk?

I.

A körülmények. Írott forrásaink a Jeremiás könyve, a Királyok II. könyve és a fennmaradt leletek – főleg az agyagtáblák –, amelyek erről beszélnek. Egészen bizonyosan a történelemnek egy sajátos és döntő csomópontján vagyunk.

Jeremiás születésének idején (Kr. e. 650 körül) a hatalmas Asszír Birodalomban a bomlás jelei kezdtek mutatkozni. Ez a bomlás 626-ig tartott, amikor egy új hódító nép – a káldeus – véglegesen leverte a hajdani világhatalmat. A Trigris–Eufrátesz völgyében új birodalmat szervezett, kitűnő hadvezérkirályok irányításával. Riválisként még ott volt délen Egyiptom. Fokozatosan morzszolták fel ennek is az erejét. Egyiptomra a döntő csapást egy fiatal trónörökös, Nabukodonozor mérte 605-ben, aki Karkemisnél megsemmisítette Nékó fáraó erőit. Júda, a kis ütököző állam gazdát cserélt, ahogy ez lenni szokott a történelemben. Egyiptom helyett az új nagyhatalomnak, a káld-babiloninak lett a vazallusa. A trónörökös még abban az évben – apja halála után – átvette a birodalom irányítását.

Júda királya elhamarkodottan döntött: megtagadta az adófizetést. Miután a babiloni káld seregek elfoglalták az északra levő Szíriát, 597-ben elfoglalták Jeruzsálemet is. Az uralkodót leváltották és a Babilon-barát Sédékiást tették a trónra. Ő lett Júda utolsó királya. A volt királyt és családját, az előkelő réteget, a katonákat, iparosokat, főleg ácsokat és kovácsokat, de a földművelők közül is többeket Babilonba vitték. Ez az első deportálás; pusztításaiban és méreiteiben nem közelítette meg a tíz évvel későbbit.

Ezzel az áttelepített sokasággal ment Ezékiel próféta is. A számkivetés, deportálás az ókori Keleten gyakori volt és azért gyakorolták, hogy megakadályozzák a megszállt területeken a lázadást. A rabszíjra fűzött népet szabadon engedték, a vidéket őrizték, de a nép szabadon tevékenykedhetett.

Az első benyomás, ami az idegenbe érkezőket hatalmába kerítette az lehetett, hogy mielőbb meg kell innen szabadulni. Minden fogságban levőnek ez az uralkodó gondolata. Nem is lehet másként!

Indokolták ezt a következők:

- a) A családok egy része otthon maradt. Gyerekek, szülők, esetleg társ.
- b) Az idegen világ nyelvi nehézsége, amelyen enyhített ugyan az, hogy a zsidóság nagy csoportban maradt együtt.
- c) A vallási élet gyakorlásának lehetetlenné válása. Nincs templom, nincs áldozati oltár, nem lehet áldozatot bemutatni az Úrnak. Megszűnt a zsidóság gyülekezeti jellege és maradt a népi jelleg. Ez nem pótolhatta azt az egységet, amit otthon a kultuszközösség és népközösség egysége jelentett.

Égő várakozás született minden szívben. Valaminek jönnie kell, valakinek segítenie kell. Ilyen lehetett az első évszázad végén a „Maran Atha”, „Jöjj már Uram” jellegű várakozás. Mert ez a várakozás jelentett mindent.

Ebben a csodaváró nemzeti érzésbe érkezik meg Jeremiás kijózanító levele. Fájdalmas lehetett olvasni, tudomásul venni. Sédékiás király két, követe hozza. Mikor és miért járhatott ez a két férfiú Nebukodonozor udvarában – nem tudjuk. Talán az adót hozzák, vagy Sédékiás hűségét igazolják Babilon iránt az Egyiptommal jelentkezett újabb vitában.

Ma, amikor ebben a gyülekezetben a templom renoválásának örömmünnepeit üljük, egybekötvé egy szomorú eseménynek, nevezetesen a második világháborúban elesettek tisztelésére emelt emléktáblának a leleplezésével, nagyon is időszerű ez a jeremiási levél! Mint ha az orosz fogságban, fronton maradt szeretteinknek a gondolatai visszhangoznának: a hazavágyó szívek kétségbeesése és reménye csendülne meg. Egybefonódik mindez az itthon maradottak hitével és hazaváró szeretetével.

II.

Mi volt az üzenet? Tegyétek félre a meddő nosztalgiaát! A múlton való merengés nem segít! Jeremiás a következőket kéri Isten nevében északra szakadt honfitársaitól:

a) Építsenek házakat és lakjanak benne. Jerikóban ásták ki egy kb. ebben az időben elpusztult ház maradványait. Ez túlságosan gazdagnak mutatkozik a babiloni helyzetből fakadó lehetőségekhez viszonyítva. De felszínre kerültek falusi otthonok is, amelyek egyetlen helyiségből állottak és egy előtérből, ahol a háziállatok voltak, főleg igavonó szamar és kecske. Ilyen otthonra, építkezésre kell gondolnunk az új, ideiglenes hazában is.

A házépítés azt is jelentette, hogy fel kell adni a nomád életformát, a sátorlakást. Helyhez kötő földművelést és ipart kellett üzni. Ezzel kellett a megtelepedést biztosítani. Tudjuk, hogy később a birodalomban a zsidóknak egy része kereskedéssel foglalkozott. De ehhez szükséges volt a megtelepedés.

E faluban is az elmúlt tíz évben sok új ház épült. Ez a tény azt bizonyítja, hogy e közönség itt szándékszik maradni, itt akar jövőt álmodni, megélni. Ábár ideiglenesen a házra való másol szeretné „összeszedni”, de állandó otthonát itt, ezen a földön szeretné tudni. Sőt mi több, messze fehérlő templomára is külön odafigyelt, összetartó erővel újjátta fel. Miért tette? Mert a jövőt tervezi, a jövőbe tekint e gyülekezet.

b) Plántáljatok kerteket és egyétek azoknak gyümölcsét. Még fájóbb lehetett ennek a tudomásul vétele. Ez már a hosszú tartózkodás biztos jele. Aki fát ültet, az számít is annak gyümölcésére. Sokszor éveket jelent ez a várakozás.

A 16. századi zsinati végzések védték a telepített szőlőket és gyümölcsösöket. Ezért a lelkészeknek megtiltották a gyakori helyváltoztatást és eltávozásukkor számba vették az eklézsia szőlőjét. Tudták, hogy ez hosszú távú értéket, befektetést jelent. Ha valaki elherdálta az ültetvényeket, megbüntették és kötelezték, hogy úgy adja át, ahogy átvette.

Egy öregasszony kertjébe fiatal csemetéket ültettem. Látszott a szemén a szomorúság: én nem ehetem ezeknek gyümölcséből, mert a fa az elmúló életre figyelmeztet. Amikor mégis megérte az első gyümölcsöket, dédelgette azokat és mindennap gyönyörködött bennük. Luther Márton a következőt mondta: „Ha tudom, hogy holnap visszajön az Úr, akkor ma még ültetek egy rózsafát.”

c) Vigyázzatok a családra az idegenben – üzeni Jeremiás –, a legnagyobb megtartó erőre. Alapítsatok családot: házasodjatok, menjetek férjhez és ne csak egy-két gyereket szüljete, hanem szaporodjatok is!

Felkiálthatnánk: milyen reálpolitika! De ezt nem szabad tennünk. Itt nem erről van szó. Helyette ezt kell mondanunk: milyen prófétai igazság!

Idegen helyen, messze a hazai fészektől, a család megmarad olyan tűzhelynek, amelyben a hit tovább loboghat. Nem a múlton merengő hit kell hogy a szívünkben legyen, hanem a jövődbe vetett reménység és bizonyosság! Ha a család él, létezik, akkor semmi baj nem lehet. Bármilyen szűk, vagy terebélyes legyen a családfa, be tudunk húzódni az árnyékába. Megvéd a fejként tomboló viharoktól és a fűző naptól. Árnyékában meg lehet pihenni. Gyönyörködni lehet újabb virágzásban és remélni lehet gyümölcsét, amely adott helyzetben hosszú évekig eltarthat.

E gyülekezetnek is meg kell sokasodnia, hogy legyen, aki e felújított templomot megtöltse. E remény bizonyára jelen volt a renoválás tervéinél is. Ha van templom, lennie kell gyülekezetnek is! De a fizikai építkezésen túl a lelki házzá építésre, a benépesítésre is oda kell figyelni.

A babiloni fogságban három generáció váltotta egymást. Az első fogsággal kikerülteknek unokái és dádunokái kerültek haza 70 év múlva 537-ben. Az új templom felszen-

telésén, 515-ben csak a negyedik felnőtt generáció vehetett részt. Mintha ezt mondaná Jeremiás: éljetez és szaporodjatok, hogy legyen kinek hazajönni. Mondja ezt Jeremiás, akinek nem volt saját alapítású családja és nem volt utódja, de volt hite és Istentől kapott kijelentése a család értéke felől: a zsidóság elvesz, ha kihal belőle az egészséges családi élet ösztöne. De e megállapítás érvényes minden népre, a mi nemzetünkre is.

Nem tudjuk pontosan visszakövetkeztetni nagy népek eltűnését a történelem színpadáról. A hunok, az avarok stb. sorsa kérdőjelet jelent. De bizonyos, hogy eltűnésüknek oka nemcsak Nagy Károly győzelme volt az avarok felett, vagy Attila hadjáratainak bizonytalan vége a hunok esetében. Eltűnésükhöz, felszívódásukhoz hozzájárult a család felbomlásának folyamata is.

Jeremiás levelének egy berlini magyarázója azt írja, hogyha neki kellene prédikálnia erről a levélről, akkor ő semmi mást nem tenne, csak a lehető legrészletesebben elmondaná a történeti hátteret, mert ebből minden kor, minden gyülekezete épülhet. A mi szavunk helyett szólaljanak meg a tények, mert ezek illetékesebbek minden kommentárnál.

Ezen a ponton se feledjük el azt, ahogyan kezdődik a levél: ezt mondja a Seregek Ura, Izrael Istene a foglyoknak Babilonban... Nem Jeremiás üzeni tehát, hanem maga a Teremtő Isten.

Nem csodálatos e párhuzam: negyedik generáció?! E gyülekezet a négy generációval ezelőtt a fogságban elhunyt testvérekre emlékezik, és csodálatos módon e megmaradt negyedik generáció újjáépítette fel templomát!

d) A legnépszerűtlenebb gondolatig jut el Jeremiás: imádkozzatok Babilonért és munkálkodjatok annak jólétében.

Az alkalmazkodás bölcsessége ez? Vagy a diplomatikus gondolkodás következménye? Vagy az ismert megállapítás tanulsága: a nád kettétörik, a fű viszont meghajlik a szélben és túléli azt? Egyik sem. A prófétai szó ígája ez.

Jeremiás tudta, hogy nagyon népszerűtlen, amikor ezeket mondja és cselekszi. A nemzeti érzésű zsidóság Egyiptom-párti volt. Amikor Jójákin megtagadta Babilonnak az adót, akkor vette Jeremiás jelképesen nyakába a fájármot és azzal járt az útján, hogy figyelmeztesse népét: Nem kellene hözöngve elpusztulni. Jobb átmenetileg felvenni az ígát és életben maradni, mint a véres ütközetben elpusztulni, megsemmisülni.

Eltelik tíz év és következik a második ostrom. Mindenki tudja, hogy Jeruzsálemet nem lehet megmenteni. A káldeus hadak előtt nincs megállás. Minden elveszett. És ekkor vásárolja meg a jármot unokaöccsétől 17 ezüst sekelért. „Hódoljatok meg és életben maradtok” – írja a 27,17-ben. És mert életben maradtok „visszahozlak titeket és összegyűjtelek titeket” – mondja a 29,14-ben. Gyökerezetek bele a földre, mondja minden üzenetével Jeremiás, és éljetez. Éljetez kitéphetetlenül!

Mi, hogyan gyakoroljuk az „Idegenért” való imádkozásunkat? Mennyiben felelünk meg e jeremiási kérésnek, ami egyben krisztusi parancs is?

III.

Hogyan egyeztethető össze mindez azzal az újszövetségi kijelentéssel, hogy nincs itt maradandó városunk?

a) A levél minden szavából sugárzik az a bizonyosság, hogy Isten mindennek Ura. Izrael sorsának és történelmének is. Akarata nélkül semmi nem történik. Az eddigi bajok onnan származtak, hogy ez a nép mindig számíthatott: egy kicsit Egyiptomra, egy kicsit Babilonra nézett. Nem hitt abban, hogy Isten mindkettőnek és tulajdonképpen mindkettőnek Ura. A hajam szálának sorsától a nagy eseményekig. Nincs történelem rajta kí-

vül. Amíg nem jut el Izráel, a gyülekezet eddig a felismerésig, addig mindig számíthatni fog. Kis győzelmek és bukások között fog bugdácsoni.

Higgyél Izráel a „sömá”-ban, a te legszentebb imádságodban: Az Úr a te Istened, egyetlen Úr. A történelem Ura is.

b) Komolyan kell vennünk a jelent és a jelenben a gyülekezet viszonyát a környezethez, a mindenkori diaszpóra helyzetét a nagy tengerhez viszonyítva. Ez a viszonyulás történhet helyes szempontok szerint is. A gyülekezet só és világosság, a tengerben levő drága gyöngy, gyalom, szántó föld, amelyben érték terem, kovász, amely az új életet hozza létre. Nincs önmagáért, hanem a világért van. Imádkozzatok tehát a nem keresztyén világért is – üzeni nekünk a 7. vers.

c) De imádságotok lényege ez legyen, amire maga Jézus tanított: jöjjön el a Te országod! Az az ország, amelyben nem teremődnek olyan helyzetek, mint a babiloni fogóság, ahova nem kell ilyen megdöbbentő levelet küldeni, ahol nem kell ilyen emléktáblát emelni. Ahol nem építenek, ahol megint megízleljük az egyetlen kertnek igazi örömét és gyümölcsét, ahol az élet fája alatt lehetünk ismét Istennel, ahol nem házasodnak és nem szülnek.

Elvonatkoztatása, megerőtlenítése lenne ez Jeremiás életteljes, drámai üzenetének? Nem, hanem bepillantás azokba a megnyílt egekbe, amelyekről a Jelenések könyve beszél.

Hinnünk kell, hogy egyszer polgárai leszünk ennek az országnak! Addig pedig imádkozzunk és dolgozzunk! Ámen.

Spurgeon,

az ismert angol prédikátor mondta:

* Mondhatsz rólam, amit csak akarsz, én rólad csak a térdeimen fogok beszélni.

* Még a felét se hidd el annak, amit hallasz, és a felét se add tovább annak, amit elhiszel.

* Ha valakiről valami rosszat hallasz, akkor oszd azt kétfelé, és ami megmaradt, azt ismét négyfelé, és ami marad, arról hallgass.

Virágvasárnapi prédikáció

Visky János

Kolozsvár – Bulgária-telep

Jön a Király

Alapige: Ézsaiás 62,10–12

Bibliolvasás: Máté 21,1–9

A virágvasárnap öröme abból fakad, hogy Jézus megérkezett Jeruzsálembe. Az evangéliumok tanúsága szerint Jézus tudatosan haladt Jeruzsálem felé, pedig tudta, mi vár reá ott. Tudta, hogy az a virágvasárnapi lelkesedés rövid életű lesz. Tudta, hogy néhány nap múlva felállítják számára a borzalmas keresztfát. Mégis azt mondta: fel kell men-nem Jeruzsálembe, mert nem eshetik meg, hogy a Próféta Jeruzsálemen kívül vesszen el.

Igen, Jeruzsálem, a szent város fogja elveszíteni az Isten Szentjét. Az a szent város, ahol a dicsőséges nagy templom állt, amire oly büszke volt a vallásos zsidóság. Jézus előre jelezte: ti lerontjátok testem templomát, de én három nap alatt újra felépítem azt. Milyen döbbenetes: Jézus Krisztus ilyen halál közelében is tudatosan vállalja, hogy megérkezzen Jeruzsálembe.

Mi lett volna Jeruzsálemmel, mi lett volna ezzel a világgal, ha nem érkezett volna meg? Mi lett volna a bűn szorításában fuldokló, széthulló felemás egyéni és családi életteddel, ha nem érkezett volna meg? Mi lesz a mi nemzetünköből, ha Jézus Krisztus, a dicsőséges Király, a szelídség, és a szeretet Ura nem fog megérkezni? Mi lesz akkor velünk, ha nem vesszük komolyan tömeges méretekben a Jézus Krisztus megérkezésé-nek fontosságát? Vajon te ma komolyan veszed?

Ézsaiás ezt a nagy örömhírt fogalmazza meg: hirdessétek ki a föld végső határáig, hogy jön Sion leányának a Szabadítója. Az eredeti szövegben nemcsak a szabadulásról prófétál Ézsaiás, hanem ott arról van szó, hogy jön a Szabadító, akire oly nagy szüksége van Sion leányának. Milyen költőien nevezi meg a prófécia Jeruzsálemet: Sion leánya. Akit meggyalázott az ellenség, Babilon. Lerombolta templomát Kr. e. a 6. században, elhurcolta Sion fiait, leányait idegenségbe, rabszolgaságba, sötétségbe, pogányságba, messzeségbe.

Hát nem azért fáj ma is sok ember szíve, nem azért vérzik sok élet, mert Sion leányát megtiporta a gonosz, mert lelkiünk érintetlen tisztaságát meggyalázta a bűn?

Ézsaiásról úgy beszélnek az Írás kutatói, mint az Ószövetség evangélistájáról, aki a legújsszövetségibb ízű örömhírt továbbította megtiport, megalázott, kismimizett népé-nek. Mert ott, ahol a gonosz megtipor, ahol a bűn megaláz, alulról jövő kezdeményezés nem segít az emberen. Felülről jön a kezdeményezés: Mondjátok meg Sion leányának, íme eljött szabadulásod, íme jön néked a te Szabadítód. Hozza a váltságdíjat, a jutalmat, a megfizetés lehetőségét, és hozza magával az Ő megszabadítottjait. Tereli maga előtt, mint nyáját a jó pásztor, azokat, akiket kihozott Babilon fogságából.

Ó, észleled-e vajon, hogy ma is van ilyen megváltott serege Istennek? Hogy egyre inkább gyarapodik azoknak a száma, akiknek élete a Jézus Krisztus váltságának a jutalm-a? Igen, Ő hozta magával a te életed váltságdíját is. Nem jött üres kézzel. Nem aranyat, nem ezüstöt hozott a kezében, hanem hozza az Ő életét. Ez a te nyomorult életed-nek a váltságdíja. Erre sürgetőbben szükséged van, mint a nagyobb fizetésre, vagy a jobb munkahelyre, vagy a tágasabb lakásra. Ha ezt a mennyei jutalmat, az emberi lélek

váltságdíját nem tudja Jézus átadni neked és nekem, fiaimnak és leányaimnak, mert ezt sokan visszautasítjuk, akkor a mi életünk értéktelen semmivé foszlik.

„Jön neked a te Szabadítód.” Az eredeti szövegben múlt időben fogalmaz a prófécia: eljött a te szabadítód. Ezt még a babiloni fogságban vergődő népnek mondja. Eljött. Számunkra sokkal inkább érvényes ez a befejezett múlt. Ez megtörtént. Ezt nem lehet kétségbe vonni, akármennyi kételkedés van a te szívedben, akármennyire befolyásolja az a gondolkozásodat, amit látsz és hallasz ebben a szétzilált világban. Mégis befejezett tény a Jézus eljövetele. Igen, kézzelfogható valóság. Vannak, akik erről már bizonyosságot tudnak tenni: igen, az én életembe eljött, az én korábbi békétlen, szétzilált családomba végérvényesen elérkezett.

Egy magyarországi lelkész a Kossuth rádió egyik riporterének mondta el, hogy huszonegy évig az alkoholizmus rabságában vergődött úgy, mint lelkész. Amikor nagy erőltetés és sokszori hívás után elment egy evangelizációs hétre, a negyedik napon már nem tudott aludni, mert érezte, hogy egyre közelebb jön hozzá az a Szabadító, aki felbolygatta korábbi álnyugalmát, sürgetve a szabadítást. A negyedik napon lelki beszélgetést kért az evangelizátortól. Egy órai beszélgetés és imádkozás után fölragyogott a szabadulás. Amikor kiment a lelkigondozói szobából, az ajtón kívül valaki meglepődve rákérdezett: mi van veled, hogy úgy ragyogsz? Megérkezett a szabadítás, lehullt a bűnbilincs – válaszolta. Az interjúban elmondja, hogy soha többet nem érzett kényszert, csábítást, sem az alkohol, sem a dohányzás iránt, amitől egyszerre szabadult meg. Eljött a Szabadítója. Visszaállt a bűn által megtiport tisztaság, az az elveszített érintetlenség, ami a leányság képében el van rejtve. „Sion leányának mondjátok meg.”

Ó, hányan óhajtják ezt az elveszített tisztaságot, a lélek örömét, ami nem olyan felcsínes ünnep, mint az első virágvasárnap sokaságé, amelyiknek az ujjongása néhány nap alatt gyilkos lelkesedésbe csapott át. Ó, hányszor volt ilyen lelkesedésünk? Hány ember ünnepel ma is úgy, hogy bünt növel, mert a Szabadító hiányában ünnepel. Azért van szükség ezen észai prófécia mai beteljesedésére, hogy többé ne növeld a bünt, hanem szent lelkesedéssel járd végig földi életed útját, hogy életed minden percében ez legyen a vallomásod: ezt érdemes végigcsinálni!

Igen, mikor ez megtörténik, akkor ujjong fel az emberi szív, de ameddig ez hiányzik, addig a rettenetek mélységeit kell végigbukdácsolja sok-sok ember.

Egy lekipásztör írja le: járt nála egyszer egy kemény, magabiztos, szuperintelligens férfi, aki hat nyelvet beszélt. Amikor előhozakodott a lelkész az evangéliummal, mert tudta hogy ennek az embernek az életéből hiányzik a krisztusi megoldás, akkor ez magabiztos fölénnyel visszautasította, ezt mondván: kikérem magamnak ezt az olcsó papi szöveget, én szabadgondolkodó vagyok. Erre a lelkész csendben ezt felelte: Kérem, majd amikor nem tud mit kezdeni szabadgondolkozásával, akkor jöjjön vissza, szeretettel várom bármikor. Évek teltek el és egyszer csak észreveszi a lelkész, hogy lent az utcán, a parókia kapuja előtt le-fel sétál ez a szabadgondolkodó. A lelkész nem ment ki utána. Hagyta, hadd vívja meg magával még azt a néhány lépést is, ami szükséges volt ahhoz, hogy az utcáról beljebb kerüljön. Két hétig tartott ennek az embernek a naponkénti megjelenése, le-fel sétálása a parókia előtt, amíg aztán kétheti kemény belső vívódás után kapott annyi erőt, hogy benyissa a kaput, utána a parókia ajtaját, és leroskadjon oda a lelkigondozói fotelbe, a lelkész elé, és azt mondja: nem tudok mit kezdeni a szabadgondolkozásommal. Ekkor újra felhangzott a szabadítás evangéliuma és azt mondta a lelkész: öntse ki a szívét imádságban, és kérje a Szabadítótól a szabadítást. Akkor a férfi magába roskadva ezt felelte: uram, én hat nyelvet beszélek, de Istennel nem tudok beszélni. Én nem tudok imádkozni. Később megtanulta az Isten nyelvét is, a hetediket.

Hiába dicsekszünk mi jótetteinkkel, ha egyszer nem jutunk végére emberi magabiztosságunknak, úgymond szabadgondolkodásunknak, és nem hajtjuk oda a mi életünket végleg a Szabadító uralma alá. Addig csak le-fel koslatás lesz az egész életünk az ajtón kívülségben, úttalanságban és céltalanságban, önemésztő keresésben.

Ezért mondja a prófécia: íme, az Úr hirdette mind a föld határáig. Azért, hogy te is elmondhasd: Milyen jó, hogy az én közönyömmnek, kishitűségemnek, céltalanságomnak, üres-jaratú életemnek a határát átlépte az Isten mentő szeretete, és megérkezett hozzám is.

Azt mondja továbbá ez a prófécia, hogy amelyik néphez ez a Szabadító megérkezik, szent néppé válik.

Igen, abban a családi hajlékban kialakul egy mennyei sziget, ahol már nem érvényes a bűn uralma. Ott hívják őket szent népnek, az Úr megváltottainak. Új nevet kap az, aki átéli az Ő megérkezését. Úgy történik ez a nagy névváltozás, ahogy egykor Jákób életében történt. Jákób, ami azt jelenti „csaló”, az Istennel való nagy tusakodás közben Izráellé lett. Az Izráel név azt jelenti: „Isten a győztes”.

Isten mindig ilyen névváltoztatást akar kieszközölni, hogy másképp hívják őket: nem a bűn leigázottainak, hanem az Úr megváltottainak; nem a gonosz foglyainak, hanem az Úr megszabadítottainak; nem a káros szenvedélyek rabjainak, hanem az Isten szabad gyermekeinek; nem a szomorúság foglyainak, hanem az Isten öröme hordozóinak. Téged hogy hívnak? Leolvasható-e életed homlokzatáról az új név? Az, hogy te megváltottja vagy ennek a Szabadítónak?

„Hívják őket.” Pontos ez a megfogalmazás. Nem te jössz elő büszkélkedve: figyelj csak rám, nekem új nevem van. Mások veszik észre. Ez az egészséges megtérés, ez az egészséges megszabadulás.

Jeruzsálem városára mondja a prófécia tovább: hívnak téged keresett és nem elhagyott városnak. Keresett város. Manapság is igaz az, hogy Jeruzsálem a világ figyelmének a középpontjában áll. Jeruzsálem kerül az utolsó idők különös eseménysorozatának a középpontjába. De ezen túl, hogy Jeruzsálem mint földrajzi hely, ma is létező város, ezen túl ez gyönyörű jelkép. Ott, ahova Isten szabadítása megérkezik, nem taszít többé az élet, hanem vonz. Mert a bűn taszítóvá teszi az életet. A bűn szennye, mocska, romlottsága a te életedet is taszítóvá teheti. Mi teheti vonzóvá? Csakis az, amit Jézus Krisztus hoz az életedbe.

Miért vonzó Jézus jelenléte, miért vonzó az a mennyei üzenet, amelyikből kisugárzik a szabadítás ereje? Mert benne van az isteni erő. Jézus igehirdetéséről azt mondták még az ellenfelei is: „Úgy tanít, mint akinek hatalma van, nem úgy, mint az írástudók.” Ó, de boldog lehetsz, ha már ezt a mennyei szabadító erőt hordozod az életedben.

Az előbb említett magyarországi lelkész ugyanabban az interjúban elmondja, hogy amikor beteg lett, több ízben a kórházba került, de nem zúgolódott, nem panaszkodott, noha tudta, hogy rövidesen meg kell halnia. Tudta, azért küldi Isten a kórházba, hogy ott szolgálja a hozzá hasonlóan súlyos, halálukat váró betegeket. De nem csak a betegeket. Gyakran odajöttek az ápolók, leültek a szomszéd ágyra, és ő viccesen kérdezte: már megint jössztek a véremet szívni? Nem, hanem most azért jövünk, mert olyan jó magával beszélgetni. Miért? Mert a halálos betegség szorításában is megmaradt annak a mennyei szabadításnak az öröme, amit még a rákbetegség sem tudott kikezdeni.

Olyan jó az ilyen emberek közelében letelepedni. Olyan jó odafordulni a megváltott-ság felé, ami itt a földön tapasztalható, megragadható.

Egy másik megtörtént esettel zárnam. Egy ikerházban egy udvaron laktak a szülők és a fiatal pár. A kertet sem választották el. Együtt ültették be a kert egy részét rózsával. De alig néhány év múlva csúnyán összeveszett az anyós és a meny. Olyannyira, hogy már nem is köszöntek egymásnak, holott egy udvaron laktak. Közben az anyós olvassgatta a

Bibliát, s egyszer nagyon fölizzott a Jézus egyik mondata: békülj meg ellenfeleddel hamar, amíg az úton vagy vele. Érezte, most kellene átmennie a menyéhez. De hát ő a fiatalabb, neki kellene átjönnie. Félretette a Bibliát, elhessegette a gondolatot, kiindult a kertbe, hogy hozzon be néhány szál rózsát a vázába. Azt szerette volna, hogy valami külső látszata legyen annak, hogy mégsem olyan elviselhetetlen ez a mindennapi helyzet. Mikor a rózsacsokorral beindult a kertből, hirtelen csak összefutott a menyével, aki éppen akkor lépett ki az ajtón. A menyé zavarában próbálta kikerülni, mikor az anyós egy gyors mozdulattal odanyomta a kezébe a csokor rózsát, azt mondva: vidd be leányom, hadd legyen illatos a szobád. A menyé megilletődve fogadta el a rózsát, s könnyezve megcsókolta anyósát. Azontúl ismét kivirágzott az életük.

Virágvasárnap. Miért nevezik ezt annak? Azért, mert Jézus érkezésére előkerültek a pálmaágak. Virágokról nem olvasunk itt, de azért odaképzeltük, hogy virágokat is szórtak az útjára. Higgyük el, hogy a sokszor üresjáratban virágvasárnapot ünneplő népünknek a kivirágzása akkor következik be, amikor elfogadja a békesség mennyei csokrát, azt, ami itt kell hogy illatozzék ma is ebben a nagyon megáporodott levegőjű kibírhatatlan világban. Hogy ne csak anyós és meny között történjen meg a nagy kibékülés, hanem minden Krisztust kereső ember életében megtörténjen a Krisztus szabadítása.

Ha Jézus Krisztustól nem akarod átvenni a mennyei bocsánat illatos csokrát, nem lesz örömed. Enélkül nincs igazi ünnep, e nélkül hiába húsvétolunk újra és hiába locsolgatunk illatos vízzel. Nekünk mennyei eredetű rózsaiillat kell, amit Jézus Krisztus hozott, hogy ne csak évente egyszer legyen virágvasárnapunk, hanem életünk minden napja az Isten mennyei jó illata szétáradásának jegyében teljen. Ámen.

Egy hely van!

Emlékszem valakire, egy összetört férfire, aki egészen másképp nyitott be hozzám. Elmondta egész elrontott életét őszintén, becsületesen, kertelés és önmentegetés nélkül. Elmondta, hogy mart el mindenkit maga mellől: feleségét, gyermekeket, barátokat gonoszul, csalárdul!

– Van-e mentség a számomra? – kérdezte a hosszú életgyónás után. – Van még hely a világon, ahova halálos magányomban és kínomban fordulhatnék?

– Egy, egyetlenegy van – mondtam –, mindkettőnk számára: az az egy hely, ahova a testi-lelki kínjában gyötrődő lator is fordult, Krisztus keresztféle:

„Uram, emlékezzél meg rólam!”

És megemlékezett róla.

És megemlékezik rólunk is, ha – lemondva mindenféle önmentegetésről – rábízunk magunkat az egyetlen érvényes mentségre: Jézus Krisztusra!

Ő az egyetlen, Akitől érvényesen megtudhatjuk: kicsoda az Isten, és ki a felebarátunk! Nagy Véres Út egy döntő elágazásánál ott vár a mentség és a felismerés helye is: a Krisztus Keresztféle!

Gyökössy Endre

Prédikáció konfirmációra

Sándor Endre

Vámosújfalú, Magyarország

Akik hitből valók

Alapige: Galata 3,1–14

Óriási kérdés a galatabeli gyülekezetben Pál apostol korában az, hogy az ember a hit prédikálása által juthat-e el a hithez, és a hit által az Isten Lelkéhez, vagy pedig a törvény cselekedetei által. A Lélekhez, aki csodálatos dolgokat tud véghez vinni az emberben, fel tudja emelni, tud segíteni az elesetten, a nyomorulton, a betegen. Pál és a vele együtt dolgozó, őt segítő misszionáriusok a hit prédikálása által nyerték meg a galatabelieket.

Hány ember indul el az életbe lelkesedéssel a lelkében! Hány ember szívében van ott, hogy valami nagyot szeretne tenni, van ott az egyházért való buzgóság. És sokszor ezek a Lélekben elindult emberek egy idő után valamilyen hatásra elmerülnek a test cselekedeteiben. Móricz Zsigmondnak van egy kisebb regénye, *A fáklya*. Arról szól, hogy kikerül egy tanító egy elmaradott faluba, és elhatározza, hogy világító fáklyaként fog utat mutatni az ott élő embereknek. Ám újra és újra falakba ütközik, minden próbálkozása kudarcot vall, nem állnak mellé az emberek. És ő, aki eleinte fáklyaként lobogott, csalódottan összeroskad.

Minden ember életében nagy ünnep a konfirmáció. Érzékelhető az ünnep után a gyerekekben, hogy megtapasztalták a Lélek erejét. E Lélekkel indulnak el az egyházi életbe. Aztán különböző hatások érik őket, és sokszor testi emberként fejezik be életüket.

A galatabeliek elfogadták Krisztust, és pogányokból keresztyének lettek. Pál mégis így szólítja meg őket: „Ó, esztelen galaták, ki ígézett meg titeket, akiknek szeme előtt úgy írtuk le Jézus Krisztust, mintha közöttetek feszítették volna meg.” A szemléletes igehirdetés egyik példáját adja itt az apostol. Úgy beszélt Krisztus kereszthaláláról, hogy a hallgatók szinte átérték azt. Szinte látták a szenvedő, vért izzadó Krisztust, az átszegezett kezét, a bűn nélküli Megváltó szenvedését és halálát. És mégis, mintha megígézettek lennének.

„Tehát az, aki a Lelket adja nektek, és hatalmas erővel munkálkodik közöttetek, vajon a törvény cselekedetei, vagy a hit igéjének hallása által teszi-e ezt?” – teszi fel a kérdést az apostol. Az ószövetségi törvények emberileg betarthatatlanok voltak. Az egyetlen, aki be tudta tartani a törvényt, Jézus Krisztus volt. Ő az egyetlen igaz ember. És Őt ölték meg a golgotai kereszten. Innen, erről a keresztről indult széles e világra az élő hit és élő reménység, amely az embereknek Lelket ad. Adja a Szentlélek áldott és drága ajándékát, amely által az emberek a gyülekezetekhez tudnak tartozni, amely által boldogan tudnak élni. Mintha a szemetek előtt történt volna, úgy írtam le – mondja Pál. Mi kálvini reformátusok komolyan vesszük a második parancsolatot: „Ne csinálj magadnak faragott képet, sem semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy alant a földön, vagy a föld alatt a vizekben vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat!” Ezért nincs a templomainkban Krisztus testének kiábrázolása. Viszont a golgotai kereszt csodája és titka mindannyiunk számára a legértékesebb, a legfontosabb. Mert éppen a golgotai kereszt által lehetünk megváltott emberek.

Az apostol Ábrahámot hozza fel példának. „Ábrahám hitt az Istennek, és Isten őt azért igaznak fogadta el. Értsétek meg tehát, hogy akik hitből valók, azok Ábrahám fi-

ai.” Ábrahám a hit hőse. Elhitte, mikor Isten vénségében megszólította, hogy benne áldatnak meg a föld minden nemzetségei. Idős ember, idős feleséggel, gyermek nélkül. Elhiszi, mikor Isten azt ígéri neki, hogy annyi utóda lesz, mint a csillag az égen. Hisz Istennek, elhagyja szülővárosát, kimegy a pusztába, megy, ahová Isten küldi. Engedelmeskedik. Ez a megszólításra reagáló élő hit a példa mindnyájunk számára. Ábrahám egy olyan várost hagy ott, ahol az ásatások bizonyítékai szerint padlófűtés, vízvezeték- és szennyvízcsatorna volt. Ott laktak a rokonai, barátai is. És Isten szavára otthagy mindent, elindul a kijelölt úton. És ez igazságául tulajdoníttatik. Örvendetes üzenet ez mindannyiunk számára, mert benne megvan a hit reménysége.

A törvény nem teljesíthető, az ember képtelen rá. Mégis azt mondja az Ószövetség a Mózes ötödik könyvében, hogy „Átkozott mindenki, aki meg nem marad mindazokban, amik megírattak a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje.” Átkot hordozó emberek vagyunk mindannyian, akik nem tudjuk teljesíteni a törvény minden parancsolatát. Gondoljunk csak pl. a negyedik parancsolatra: Minden héten csak hat napot dolgozunk, és a hetediket szenteljük meg? A törvény cselekedetéből tehát nem jutunk előre. De az igaz hitből él, mondja Habakuk próféta. A hit, az Istenben való reménység az, ami az embert élte. Ez ad erőt újra és újra. A megoldás tehát, elfogadni Krisztust. Krisztus szerint élni, a Krisztus akarata szerint járni ezen a világon. Mert Krisztus azáltal, hogy átokká lett éretünk, életet szerzett nekünk.

Egy beteg ember mondta egyszer: nekem csak az ad reménységet, hogy hiszem és tudom, hogy Isten felé megyek. Hogy van számomra örök élet, amit Krisztus szerzett. Kedves énekét énekelgette a betegágyon az őt meglátogatókkal: „Hadd menjek, Istenem, mindig feléd. Fájdalmak útjain, mindig Feléd.” Sírással küszködő feleségét is vigasztalni tudta, biznyságot téve arról, hogy ő Krisztushoz hazamegy.

Tudjuk, hogy a történelem kereke visszafordíthatatlan. Ami elmúlt, az nem ismétlődhet. Erről beszél Pál a galatáknak. A törvényt Krisztus betöltötte, nem kell tehát ahhoz visszatérni, bárki mondja is. Az evangélium hirdetése által lehet életre jutni.

A Biblia időszemlélete más, mint a világé. Történészek sokszor elmondják, hogy a világban valamilyen ciklikusság van, sok minden megismétlődik. Megy ugyan előre a világ, de mindig előjönnek ugyanazok a dolgok: háborúk, járványok, szenvedések. A Szentírás szemlélete lineáris. Isten előreviszi az emberiséget úgy, hogy mindig más következik be. És mindig közelebb kerülünk ahhoz a naphoz, amikor Ő visszajön ítélni eleveneket és holtakat. A hit erősítés az ember számára. Isten azt szeretné a szívünkre helyezni, hogy lélekben erősödjünk, és csak azzal törődjünk, hogy Krisztus akaratát keressük. Hogy megmaradjon az emberi szívekben a hit, remény és szeretet. Ezek közül pedig legyen legnagyobb a szeretet!

Urunk, áldunk Téged, hogy mint a galaták előtt, előttünk is sokféle lehetőség van. Boldog az a lélek, aki Rád hallgat, a Szentírásban kijelentett Igére. Erősíts bennünket, hogy rádöbbenjünk, micsoda hatalom az, ha a Te evangéliumodban hiszünk. Ha hisszük azt, hogy mikor e földi porsátorunk elbomol, Te készítesz számunkra örökkévaló hajlékot, és lelki testet. Taníts bennünket, hogy napról napra beléd vessük hitünket és reménységünket. Hiszen az lehet csak a reménységünk, hogy figyelsz ránk, gondot viselsz rólunk. Add, hogy megérezzük, hogy mit akarsz velünk. Vezess bennünket azon az úton, amelyen látni akarsz minket. Segíts, hogy ne a törvény betűjéhez, hanem a Lélek szabadságához ragaszkodjunk, hogy mind közelebb és közelebb kerüljünk Hozzád. A fájdalmak útjain is, mindig Feléd. Ámen.

Nagypénteki prédikációk

Dietrich Bonhoeffer

Júdás

Alapige: Máté 26,45b–50
Bibliailvasás: Zsoltárok 51,2–15

Jézus elrejtett egy titkot egészen az utolsó vacsora alkalmáig a tanítványai elől. A szenvedés útja felől nem hagyta őket bizonytalanságban. Háromszor is elmondta nekik, hogy az Embernek Fia bűnösök kezébe adatik. De a legmélyebb titkot nem jelentette ki számukra. Csak az utolsó vacsoránál, amikor utoljára van közösségben velük, mondta ezt el nekik. Az Embernek Fia bűnösök kezébe adatik, mégpedig egy árulás és egy áruló által. Egy közületek elárul engem.

Az ellenség magában nem tudja Őt hatalmába keríteni. Egy barátira van ehhez szükség, egy közeli barátira, aki Őt kiszolgáltatja, egy tanítványra, aki Őt elárulja. A legfélelmetesebb dolog nem kívülről jön, hanem belülről. Jézus útja a Golgota felé egy tanítványnak az árulásával kezdődik. Némelyek a tanítványok közül érthetetlen módon alusznak a Getsemáne-kertben, egyik elárulja, a többiek is elhagyják Őt mind és elmenekülnek. A Getsemáne éjszakáján minden beteljesedik. Íme, elközelgett az óra, ez az az óra, amit Jézus már rég bejelentett, amiről a tanítványok már régóta tudtak, aminek bekövetkeztétől rettegtek, az az óra, amire Jézus felkészítette őket, és ami mégis felkészületlenül érte mindnyájukat, amit most már a világ semmilyen eszközzel nem lehetett megakadályozni.

Íme, elközelgett az óra és az Embernek Fia a bűnösök kezébe adatik. Adatik, mondja Jézus, tehát nem a világ keríti Őt most hatalmába, Jézust az övéi adják át, szolgáltatják ki. Minden védelmet megtagadnak Tőle. Jézust elvetik, a barátok védelmező, oltalmazó keze lehanyatlak. A bűnösök keze most azt tehet Vele, amit akar. Most megérinthetik Őt bűnös kezek, amelyek eddig nem nyúlhattak Hozzá. Most lehet Vele játszani, ki lehet csúfolni, meg lehet verni. Ezen már semmit nem lehet változtatni. Jézust átadni nem más, minthogy már nem szállunk érte síkra, kiszolgáltatjuk Őt a nyilvánosság csúfolódásának és hatalmának, hogy a világ kénye-kedve szerint cselekedjen Vele. Már nem állunk mellé. Jézust az övéi szolgáltatják ki a világnak, ez az Ő halála.

Jézus tudja, hogy mi vár rá. Határozottan szólítja fel tanítványait: *keljetek fel, menjünk.* Olyan sokszor kellett eddig az ellenségnek visszahőkölnie, szabadon átment közöttük, megkövezésére emelt kezüket leeresztették. Akkor még nem jött el az Ő órája. De most eljött. Most szabad elhatározással megy szembe az elkövetkezendő eseményekkel.

És hogy semmi kétség ne legyen afelől, hogy elközelgett az óra, hogy átadják Őt, azt mondja: *íme, elközelgett az, aki elárul engem.* Egyetlen tekintet se esik a tömegre, amely közeledik, az ellenség kardjaira és fustélyaira. Ezeknek nem lett volna hatalmuk felette. Jézus tekintete egyedül csak arra esik, aki a sötétség óráját elhozta. A tanítványok is kell tudják, hogy hol van az ellenség. Egyetlen pillanatra minden: a világ és az üdvtörténet egyetlen embernek a kezébe kerül, az árulónak a kezébe. *Íme itt van, aki elárul engem,* és az éjszakában a tanítványok megröppenve ismerik fel benne, Júdásban a tanítványt, a testvért, a barátot.

Megrettenve, hisz amikor Jézus még ugyanazon az éjszakán azt mondta nekik: egy közületek el fog árulni engem. Egyik sem merte a másikat vádolni. Egyik sem merte a másíkról ezt feltételezni, ezért kérdezte mindegyik: *Mester, én vagyok-e az?* Mindegyik saját magáról feltételezte a leginkább, hogy képes lenne egy ilyen cselekedetre, de egyik sem feltételezte a másíkról, a testvérről.

És még mikor beszél vala, ímé Júdás, egy a tizenkettő közül, eljövö és vele együtt sok nép fegyverekkel és fustélyokkal. Most csak két ember áll előttük, csak ők ketten maradnak a színen. Csak ketten teszik azt, amit tenniük kell. Jézus és Júdás. Ki ez a Júdás? Ez

itt a kérdés. Ez a keresztyénség egyik legrégebb és leggyötrőbb kérdése. Először figyeljünk csak arra, amit az evangélista mond. Júdás, egy a tizenkettő közül. Érzünk-e valamit abból a döbbenetből, amivel az evangélista leírta ezt a mondattöredéket? Júdás, egy a tizenkettő közül – mit lehet itt még mondani? Hát nem mond el ezzel mindent? Ebben ott van Júdás életének egész sötét titka és a tette fölötti mélységes megdöbbenés.

„Júdás, egy a tizenkettő közül” ezt jelenti: lehetetlen, hogy ez megtörténjen, lehetetlen és mégis megtörtént. Itt semmit sem lehet megmagyarázni, sem megérteni. Ami itt történik, az érthetetlen, magyarázhatatlan, ez teljességgel rejtély marad a mi számunkra – és mégis megtörtént. Júdás, egy a tizenkettő közül, nem csak annyit jelent: ő egy volt azok közül, akik követték Jézust, hogy ez a követés neki is került valamibe, hisz ő is mindent odahagyott, hogy Jézussal legyen, hogy Péternek, Jánosnak, s magának Jézusnak s magának az Úrnak testvére, barátja, bizalmasa legyen. Van itt valami, ami még felfoghatatlanabb: Jézus maga hívta el és választotta ki Júdást. Ez a tulajdonképpeni titok, hisz Jézus tudta, hogy ki fogja Őt elárulni, tudta ezt kezdettől fogva.

János evangéliumában azt mondja Jézus: *hát nem tizenketőt választottam és egy közülök ördög.* Júdás, egy a tizenkettő közül, amikor azt olvassuk, nagy döbbenettel nézünk már nem annyira Júdásra, mint Jézusra, aki kiválasztotta. Akit ő kiválasztott, azt Ő szerette is. Ő megosztotta vele egész életét, személyének titkát, a többiekhez hasonlóan őt is kiküldte az evangélium prédikálására. Hatalmat adott a tanítványainak az ördögűzésre és a gyógyításra és Júdás is ott volt közöttük. Sehol sem találunk utalást arra, hogy Jézus titokban gyűlölte volna Júdást. Sőt, úgy tűnik, hogy azáltal, hogy ő volt megbízva a pénz őrzésével, kitüntetett helye volt a tanítványok között. Egyszer igaz megjegyzi az evangélista, hogy Júdás tolvaj volt. De ez is csak egy sötét utalás arra, hogy Júdás tulajdonképpen Jézust lopta meg, Jézustól lopta el azt, ami Őt megillette volna és ezt a világnak adta. Vajon a 30 ezüstpénz nem csak egy jel arra nézve, hogy milyen aljas és milyen kevés a világ ajándéka annak, aki ismeri a Jézus ajándékát? Jézus kezdettől fogva tudta, hogy ki fogja Őt elárulni. János még beszámol arról a titokzatos jelről, ami Jézust és Júdást összekapcsolták. Az utolsó vacsora alkalmával Jézus Júdásnak nyújtja a bemártott falatot és a legbensőségesebb közösség jelével megy be a Sátán Júdásba. Erre Jézus félig kérlelve, félig parancsolva mondja: *amit cselekszel, hamar cselekedj.* Senki se értette, hogy mi is történik itt. Minden Jézus és Júdás között maradt. Júdás, egy a tizenkettő közül, akit Jézus kiválasztott, akit Jézus az Ő közösségébe vont, akit szeretett és áruklóként is szeretete jelével akarja megajándékozni. Vajon tudta-e azt, hogy Jézuson tulajdonképpen nincs mit elárulni? Tudja-e, hogy Jézus mélységes szeretettel szereti az Atya akaratát, ami most a szenvedés útjára vezeti Őt, és Ő azt is szereti, akinek árulása által a szenvedés felé vezető út szabaddá válik, akinek egy pillanatra a Jézus sorsa a kezében van? Jézus szereti Júdást, mint az isteni akarat végrehajtóját, de azt is tudja, hogy jaj annak, aki által ez megtörténik. Egy nagy kiküthathatatlan titok ez: Júdás, egy a tizenkettő közül.

De van egy titok a Júdás oldalán is. Mit keres Júdás Jézusnál? Meg kell hogy történjen, meg kell hogy látszódjon, hogy a gonosz nem tud elszakadni az ártatlantól, a tisztától. Ő gyűlöli Jézust, de azáltal, hogy nem tud elszakadni Tőle szereti is Őt sötét, szenvedélyes szeretettel, amiben ott van a sejtés, hogy a gonosz a születése előtt még ott volt Istennél, ott volt a tisztában. A gonosz a jó tanítványa akar lenni. A gonosz a jó legszenvedélyesebb tanítványa, amíg elárulja. A gonosz tudja, hogy neki Istent kell szolgálni és szereti Istent az Ő hatalmáért, amivel ő maga nem rendelkezik és egyetlen egy vágy feszíti: hogy Istent hatalmába kerítse. Így tanítvány Júdás. De mégis el kell árulnia Jézust. Jézus választotta ki Júdást, Júdás nem tud elszakadni Jézustól. Jézus és Júdás kezdettől fogva együvé tartoznak. Egyik sem engedi el a másikat.

Most ezt Jézus történetében is látjuk. Jézus és Júdás egy csókban találkoznak, egyesülnek. Halljátok a hihetlent: *aki pedig Őt elárulja vala, jelt ada nekik, mondván: akit én majd megcsókolok, Ő az, fogjátok meg Őt. És mindjárt Jézushoz lépven, monda: Üdvözlégy Mester! És megcsókolá Őt. Jézus pedig monda neki: Barátom, miért jöttél? Akkor hozzámenvén, kezeit Jézusra veték és megfogák Őt.* Más evangélium szerint Jézus meg is kérdezi: csókkal

árulod el az Embernek Fiát? Még egyszer megragad minket a kérdés: ki ez a Júdás, aki csókkal elárulja az Embernek Fiát? Felületesen gondolkodunk, ha azt mondjuk, hogy a csók abban az időben egy megszokott üdvözlési mód volt. Ez a csók több volt, mint üdvözlés. Ez a csók a Júdás útjának a beteljesedése volt, jele a mélységes összetartozásnak és ugyanakkor jele az ijesztő elszakadásnak Jézus és Júdás között. *Barátom, miért jöttél?* Figyeljétek csak meg, hogy szereti még mindig Jézus Júdást, hogy még ebben az órában is barátjának nevezi. Jézus még most sem akarja elereszteni Júdást. Engedi, hogy Júdás megcsókolja Őt. Az ő Jézussal való közössége be kell hogy teljesedjen. Miért jöttél? Jézus nagyon jól tudja, hogy miért jött, és mégis kérdi: miért jöttél? És mégis kérdi: Júdás, csókkal árulod el az Embernek Fiát? Egy utolsó jele a tanítványi hűségnek, ami most az árulással párosul. Egy utolsó jele a szenvedélyes szeretetnek, párosulva a még szenvedélyesebb gyűlölettel. Egy utolsó gesztusa az engedelmességnek, de már abban a tudatban, hogy győzelmet aratott Jézus felett. Egy mélységesen meghasonlott, tudathasadásos cselekedet ez a Júdás csókja. Nem tud szabadulni Jézustól, de mégis kiszolgáltatja Őt. Júdás, csókkal árulod el az Embernek Fiát? Kicsoda ez a Júdás? Nem kellene megemlékeznünk arról a névről, amit hordott, Júdás nem azt a meghasonlott népet jelképezi-e, amelyből Jézus származott, a választott népet, aki elfogadta a Messiás ígétét és mégis elvetette Őt, aki szerette a Messiást és mégsem tudta Őt igazán szeretni? A Júdás neve hálát jelent. A Júdás csókja nem a meghasonlott nép hálája volt és egyúttal az örök tagadás, az örök elutasítás? Ki ez a Júdás, ki ez az áruló? Tudunk-e mi ezzel a kérdéssel szemben mást tenni, mint a tanítványokkal együtt mondani: én vagyok-é az, Uram?

Én vagyok, én vagyok az én kezem és lábam,
Kellene bűnhődjön pokolban, halálban.
Az ostor és csapások és minden mit kiálltál
Én érdemeltem, én érdemeltem, s ez nekem igen fáj.

De hadd tekintsünk a végkifejletre. Ugyanabban az órában, amikor Jézus a golgotai kereszten a megváltás fájdalmas munkáját elvégzi, Júdás elmegy és felakasztja magát, terméketlen bűnbánatban kárhoztatva életét. Félelmetes közösség.

A keresztyénség Júdásban mindig is az isteni elvettetésnek és az kárhozatnak a sötét titkát szemlélte. Félelemmel és rettegéssel tett bizonyosságot az ítélet komolyságáról az áruló felett. De az egyház soha nem nézett büszkén és megvetőleg Júdásra, hanem remegve énekelt a saját bűnének félelmes voltáról.

Mi se tehetünk mást ma, minthogy ahhoz meneküljünk, aki a mi bűneinkért függött a kereszten, aki a mi megváltásunkat véghezvitte és imádkozunk az ének szavával:

Segíts Krisztus, Isten Fia
Keserű szenvedésseddel,
Hogy mi Neked hódoljunk
Bűnök kerülésével.
Meggondoljuk haláloedat,
S annak félelmes okát,
Noha szegény s gyenge lényünk,
Hozzuk hálánk áldozatát.

Ámen.

Fordította Lőrincz István

Vidd el? Vidd el? Feszítsd meg?

Alapige: János 19,14–22

Bibliolvasás: János 19,33–38

Kedves Testvéreim!

Ma is királyról hallunk, mint öt nappal ezelőtt, a virágvasárnapi bevonulás ünnepén. Mégis mennyire más ez a kép! Akkor pálmaágakat lengettek az emberek, most öklüket rázzák. Akkor hozsannát zengett mindenki, most ezt ordítják: „Vidd el, vidd el! Feszítsd meg!” Akkor hódoltak neki, most egyből eltipornák. Akkor mindenki Vele akart lenni, most meg egészen magányosan áll előttünk.

Két egymástól egészen különböző jelenet.

A két különböző jelenet között azonban mégis van néhány közös vonás.

1. Mindkét alkalommal *Isten Fia* az események központi alakja, még akkor is, ha ez a legtöbb ember előtt nem világos.

2. Mindkét alkalommal úgy jelenik meg, mint *király*. Virágvasárnap egészen sajtóosan mutatja meg királyi hatalmát. Nem pusztítani jött, hanem azért, hogy kegyelmet hirdessen. Nem tapos el mindeneiket, hanem a kegyelem királyaként, *Krisztusként* lép a bűnösök és az ellenségeskedők közé. Most, nagypénteken, úgy győz meg az Ő királyi mivoltáról, hogy az Ő vérén vált meg és tesz a maga tulajdonává. A kegyelem királyi teljességével lesz Úrrá életünk felett.

3. Mindkét alkalommal *üdvözíteni* akar. *Jézusi* mivoltában nemcsak kegyelmet hirdet, hanem szabadulást a bűnökből – *üdvösséget!* A földi életen túl, mennyei dicsőséget. Amit virágvasárnap hirdet, azt nagypénteken valóra váltja. Üdvözítő tetteiben, váltságghalálában üdvözíteni akar mindeneiket, függetlenül a tér és idő határaitól.

4. És van még egy közös vonás. Sajnos, a tömeg mindkét ízben *félreérti* az Ő királyságáról és szabadításáról szóló híradást. Virágvasárnap a földi királyt vélik felfedezni Benne, Aki lerázza a római szolgaság igáját. Nagypénteken, szintén félreértések miatt, vakon és kábán, mit sem értve az eseményekből, diadalát üli az emberi gonoszság. Végezni akar azzal, aki szerinte nem váltotta valóra a hozzá fűzött reményeket.

Pilátus azonban – úgy tűnik – valamit megérezett Jézus nagyságából. Megérezte őszinteségét és tisztaságát. Átlát ezeken a hamissággal, gonoszsággal teli zsidó vezetőkön. Szembeállítja őket egymással, hadd látszodjék meg az igazság. Jézus tisztasága és jósága mellett tűnjék ki a főpapok és alattvalóik tisztátalansága és gonoszsága. Pilátus azonban a természeti ember módján tekint Jézusra. Nem tudja, és talán nem is tudhatja, hogy Isten Fiával áll szemben. Még nem tudja, hogy az a személy, aki előtte állt és akit ő a zsidók királyának nevezett, több, mint a zsidók királya. Ő úgy király, hogy előtte minden másféle hatalom eltölpül és megsemmisül, s Ő, mint az egész világnak Megváltó Ura-Királya országot mindenekfelett.

Mindazoknak, akik itt jelen vannak a nagypénteki eseményeknél, hatalma megszégyenül, porba hull, semmivé válik, Krisztus királyi hatalma mellett.

Pilátus, a római helytartó, kiváló, művelt ember. A Római Birodalom itteni képviselője. A római légiók, a katonaság legfelső parancsnoka. Élet és halál ura. Mégis megszégyenül! Mikor a zsidó nép vezetői a császárt említik, akkor egyszerre félni kezd. Meghunyázkodik. Nem kísérelte tovább Jézus megmentésével, mint eddig, hanem gyávan kiadja Jézust elvesztőinek.

Milyen hatalom hát az, amelyik ilyen gyorsan meghátrál? Milyen hatalom az, amely ilyen gyorsan feladja pozícióját? Milyen hatalom az, amely, bár módjában volna megszabadítani az ártatlant, a büntelent és az igazat, mégis feladja minden lehetőségét?

Lehet-e hát bízni egy ilyen ingatag hatalomban, amely esetenként ilyen gyáván meghátrál? Nem, nem bízhatjuk életünket ilyen uralkodókra, ilyen hatalomra!

Pilátus katonáinak kezében fegyver van. Ők gyakorolják a hatalmat. De mennyire eltorzul a hatalom gyakorlása, érvényesítése az ő kezünkben. Az ő kötelességük az lett volna, hogy az állami törvények és az emberi méltányosság törvénye szerint hajtsák végre az ítéletet. Ők azonban, túllépve katonai kötelességük határain, túllépve a törvény rendelkezésein, semmibe véve az emberi méltányosság íratlan, de szívünkben lévő törvényét – durván és kegyetlenül „játszadoznak” áldozatukkal. Úgy üznek csúfot Jézusból, hogy a legszentebb dolgokból üznek gúnyt. Röhögve csúfolják és gyalázzák Őt. Királyi dísz járna fejére. Ők hitvány tövisből fonnak fájdalmat okozó koronát. Palástot is adnak rá, egy rossz katonaköpenyt, hogy jobban csúfolhassák. A hatalom erejét jelképező jogar helyett, törekeny nádat adnak kezébe.

Bízhatjuk-e életünket, biztonságunkat, védelmünket ilyen durva és kegyetlen emberekre, akik olyan könnyen kivetkeznek emberi mivoltukból? Egyöntetűen irtózunk tőlük! Senki sem bízna életét ilyen emberekre!

Vallásos és kegyes életű papok és írástudók, a nép lelki vezetői, hitüket(?), reménységüket, váradalmaikat tagadják meg. Azt, ami számukra a legfontosabb és a legszentebb. Azt, ami eddigi életüknek célt és értelmet adott. Mindenféle eszközt megragadnak, csak azért, hogy vélt ellenségüket elpusztítsák. Az utált ellenséghez fordulnak segítségért, csak hogy céljukat elérjék. Pedig minden nem zsidót tisztátalannak tartottak. „Nem királyunk van, hanem császáruk!” – kiáltják szinte egy torokból. Mennyire szellemes, mennyire találékony, mennyire súlyos ez a vád. De lám, az emberi gonoszság is lehet okos, lehet szellemes, találhat „jó” érvet céljainak elérésére. Politikailag vádolják Jézust és így kényszerítik Pilátust a fogoly elítélésére. Mi azonban látjuk, hogy szellemességük ostobaság, okosságuk vakság, hatalmi törekvésük pedig éppen saját népük ősi váradalmait zúzza szét. Azt is tudjuk már, hogy a *Más* felett mondott vádjuk az ő fejükre szállt, a *Más* számára kicsikart ítélet saját halálos ítéletükké lett.

Bízhatunk-e hát az ilyen vallásos emberekben, akik önző céljaik elérése érdekében megtagadják múltjukat, porba zúzzák jövődjüket? Akik minden lehetséges eszközt – a tisztességtelen eszközöket is – megragadják céljaik eléréséért?

Az ilyen emberekből csak kiábrándulni lehet. Bízni bennük (?) – semmiképp sem lehet! Szánalmasok!

Mit mondjunk a *tömegről*? A csőcselétről? Azokról, akik mindig oda állanak, ahol a hatalmasabbak és erősebbek vannak? Nagy erővel rendelkeznek, annyi bizonyos! Sokszor egészen könnyen megfordíthatják a dolgok kimenetelét.

De akik egyik nap „hoszannát” zengenek és a másik nap már „Feszítsd meg!”-et, azokkal nem sokra mehetünk! Mennyire szomorú, mennyire emberi és mégis, mennyire való!

Szomorú szívvel kell elmondanom, hogy ezek az emberek és embercsoportok, sajnos, a maguk emberi „bölcssége” szerint döntöttek. Úgy, ahogy a bűnös ember dönthet: bünt bűnre halmozva! Gondolataikból és cselekedeteikből mindenfelől a halál keserű szaga érzik. Nem képesek az élet kockázatát vállalni.

Velük szemben ott áll maga Krisztus, egyedül. Az, Aki hamisságot nem cselekedett, bünt nem követett el, senkinek nem ártott, irigység és gonoszság nem terheli szívét. Ott áll, előbb töviskoronával, katonaköpennyel a vállán, nádszállal a kezében, majd sebektől vérzőn, végül csúfos halálában, megfeszítve. Mégis azt érezzük, hogy a hatalom Nála van. Mert Neki adatott minden hatalom mennyen és földön. (Mt 28,18) Ott áll, egyedül,

szinte magányosan, a Megváltó Király. A kegyelem betöltője. Az igazság és hűség győzedelmes hőse. A szeretet királyi Bajnoka.

Kiben bízunk hát?

Senki másban – kiáltjuk most már kétségbeesett reménységgel –, csak Krisztusban, a mi Urunkban és Üdvözítőnkben, a megváltás Királyában, aki éppen halálában, nagypénteken tündököl legtökéletesebben királyi dicsőségében.

Testvéreim, ti, akik éppen nagypéntek által vagytok nekem is testvéreim, lépjete ki ellenséges érzületeitek mocsarából! Lépjete ki semleges, vállvonogató életeteknek vélt kényelméből! Lépjete ki a halálra, kárhözatra ítétek nagy táborából! Lépjete rá a halál útja helyett az élet kockázatának útjára! Lépjete rá Krisztus királyi útjára, hogy szabadságot és életet nyerjete!

Igen, akkor is kockáztatnak tűnt Krisztust követni, és később is sokszor volt kockázatos a Vele való közösséget vállalni, és ma is némelyek számára még mindig kockáztatnak tűnik Őt imádni.

És most szeretnék egy óriásit kiáltani, hogy minden elrévült, elkábult, eltántorított, megromlott, megkövesedett szívű ember ezen a világon meghallja kiáltásomat. S e kiáltás után magához térjen, kijózanodjon, észre térjen, megjobbuljon, engedelmessé legyen! Hitvallói bátorsággal vallom és mondom, hogy minden más hatalom helyett ez a krisztusi, megváltói hatalom az, amely az élet – földi és mennyei élet – boldogságát és dicsőségét adja.

Állj ismét Krisztus mellé, Királyod mellé! Zengj ma is, nagypénteken is hozsannát! Hódolj annak, Aki minden életék Ura – még a te életednek is Ura. Életed boldogulása – tudhatod – attól függ, hogy kinek a vezetését, kinek a barátságát és kinek a közösségét fogadod el!

Vigyázz magadra, fiaidra és lányaidra, vigyázz unokáidra, hogy egy is, nehogy végtelenen félreértse azt, ami ezen a napon érettetek, pont érettetek is végbement! Segítség, támogatást, bátorítást, vigasztalást, oltalmat senki mástól ne várj, csak az élet nagypénteki Urától, Krisztus-Királytól! Ámen.

Csak egy kevés ezüst!

Mojse egyszer elment a rabbihoz és megkérdezte:

– Rabbi, mondd, hogy van az a gazdagsággal? A gazdagok miért olyan keményszívűek, hidegek és ridegek?

– Menj csak az ablakhoz – mondta a rabbi. – Nézz ki az ablakon, mit látsz ott?

– Hát – válaszolt Mojse –, mit kellene látnom? Látom az utcát, az embereket, a házakat, meg a templomot.

– A bölcs rabbi ezután egy tükör elé állította őt azzal, hogy nézzen bele s mondja meg, most mit lát.

– Saját magamat – szólt Mojse –, rabbi, csak magamat látom.

– Nos, ha egy közönséges üvegen át nézel, látod az embereket, a világot. De a tükörben csak magadat látod. Pedig az üveg mindkét esetben ugyanaz. De amint egy kevés ezüst kerül rá, már csak magadat látod. Így van ez a gazdagsággal és a gazdagokkal is!

Zsidó bölcsesség

Húsvéti prédikációk

Enyedy Andor

Jézus megjelenései

Alapige: 1Korinthus 15,1–8
Bibliailvasás: Lukács 24,13–35

Az hiszem, mindnyájan tapasztaltatok már, hogyha valami nagyobb dolog történik az emberrel, az mennyire befolyásolja a hangulatát. Ha valami fájdalmas, keserves, kínos dolgon megyünk keresztül, igyekszünk azt elfelejteni, magunkat rajta túltenni. Ez egy időre sikerül is, annyira, hogy jókedvűek tudunk lenni, mintha semmi sem történt volna velünk. De ha valaki eszünkbe juttatja, valami az emlékezetünkbe hozza a megtörtént kellemetlen esetet, vagy magától ráterelődik a figyelmünk, mintha elválnák a jókedvünket, az örömünk egyszerre búra változik. Ha örvendetes dolog esik meg rajtunk, azt is elfelejtjük az utána következő izgalmak, kellemetlen dolgok között, de az emlékezetünkbe újra visszatérő örvendetes esemény el tudja kergetni a bánatunkat, újra meg újra felvidít és felvillanyoz. Manapság nagyon sok kellemetlen lehangoló dolog van az életünkben. Azért akarok én, Pál apostol szavaival élve, nektek is eszetekbe juttatni egy örvendetes eseményt, hogy ezzel jó órát szerezhessenek nektek. Ez a mindnyájunk életére, sorsára kiható, örvendetes esemény a Jézus feltámadása, benne s vele együtt a mi feltámadásunk; vagyis mindannak a vége, megszűnése, visszája, jutalma és kárpótlása, ami mulandó földi életünkben kínos, keserves, kellemetlen volt. S mindannak a visszatérése, megismétlődése, örökkévaló tartalma, teljessége, ami földi életünkben kedves és kellemes volt. Igen, de miben van a biztosítéka Jézus feltámadásának, ami által az Ő feltámadása a mi feltámadásunknak és örök életünknek is záloga és biztosítéka lehet? Pál apostol abba mutatja fel Jézus feltámadásának biztosítékát, hogy Ő feltámadása után megjelent Péternek, a tanítványoknak, több mint 500 atyafinak és végül, mondja Pál, mint egy idéetlennek, nekem is megjelent. Sokszor mondom én olyan embereknek, akik mindent elfogadnak és elhisznek Jézus tanításából, keresztyén hitünk igazságaiból, csak a feltámadást nem: hogy képzelik azt el, hogy Jézus mindenben az igazat és a valót mondta, csak a feltámadás dolgában nem mondta azt? S miképp egyezik meg az apostolok tekintélyével, a velük szemben mindnyájunkra kötelező tisztelettel, hogy tagadóan vagy kételkedően rázzuk a fejünket, mikor az előttük a legnagyobb dologról, a Jézus feltámadásáról tesznek bizonyosságot azzal, hogy látták a feltámadottat? Különösen ha hozzá számítjuk, hogy a feltámadott megjelenése rájuk milyen átalakító hatást gyakorolt, egész lelki életüknek és munkájuknak az alapjává lett.

De én most nem arról akarok megemlékezni, hogy megjelent-e hát és hogy jelent meg a feltámadott Jézus a tanítványoknak, hanem arról, hogy miként jelenik meg nekünk. Nem érzékelhető formában, szemmel látható módon jelenik meg előttünk, mint a tanítványok előtt, hanem úgy, ahogy Saul előtt a damaszkuszi úton megjelent. Megjelenik előttünk, mikor minket is megállít egy úton.

Megjelenik előttünk, mikor megállít a bűn útján. Megtanít arra, hogy sok minden, amit mi olyan magától értetődőnek, olyan természetesnek tartottunk az életünkben, ami-re a közvélemény és a szokás is ráadta a maga szentesítését: bűn, istenellenes dolog, gondolat, vágy, szó, vagy cselekedet. És azután megtanít arra is, hogy minden bűn romboló erő, amely megrágja az élet gyökereit, elkorhasztja boldogságunk alapjait, megzavarja szívünk békéjét, lelkünk összhangját, megfertőzi testünket, lelkünket, megrontja Istennel és emberekkel való viszonyunkat. De nem csak értelmileg győz meg a bűn ár-

talmas romboló voltárol, hanem belső undort, irtózást, csömört is kelt bennünk a bűnnel szemben; amilyen rabságnak, korlátozottságnak és megkötözöttségnek éreztük eddig azt, ha bűnös természetünket gátlás nélkül nem élhettük ki: éppen olyan rabságnak, megkötözöttségnek kezdjük érezni most azt, hogy nem élhetjük ki a tiszta, a szent, igaz és tökéletes élet utáni vágyakozásunkat. S amikor ezt a belső forradalmat, válságot, büntudatot és bűnbánatot bennünk felidézi, ugyanakkor megbiztat azzal is, hogy van mód és lehetőség a bűnnel szakítani, annak igájából megszabadulni.

Megjelenik előttünk, mikor megállít a bánat útján. Miből van nekünk bánatunk? Aból, hogy nem érünk el valamit, amire vágyunk: ér valami csapás, elvesztünk valakit, akiről azt hisszük, hogy nem is tudunk élni nélküle, megcsalódunk valakiben, esetleg önmagunkban is. Jézus az ilyen bánatban mellénk áll. Elsősorban arra segít, arra tesz képessé, hogy kibírjuk a bánatunkat. Azután küldi és hozza idővel a vigasztalást, belátatja velünk, hogy amire vágytunk és nem kaptuk meg, az nem lett volna olyan jó, amilyennek mi hittük; amit mi csapásnak véltünk, arra szükségünk volt, annak reánk és a sorsunkra végeredményben jó hatása volt. Megbiztat azzal, hogy akit elveszítettünk, akit elszakított tőlünk a halál, azt csak akkor veszítjük el igazán, ha el is felejtettük; aki a szívünkben marad, az a mienk marad örökre; mert a szeretet erősebb, mint a halál és keményebb, mint a koporsó. Emberekben vagy önmagunkban csalódott lelkünket odate-reli vagy odavezeti Istenhez, akiben határtalanul bízhatunk, mert ő soha meg nem csalt senkit és ő a benne vetett, hozzá fűzött reménységet nem engedí megcségyenülni.

Megjelenik előttünk akkor, mikor megállít a gond útján. Amikor úgy leteper és úgy ránk nehezedik a gond, hogy azt hisszük, hogy ebből a helyzetből nem lehet kimenekülni; akkor ő megteszi velünk azt a csodát, hogy fölé emel a gondjainknak. Tegnap még a gond volt felül és mi alul, ma már a gond van alul és mi felül, mert az élő Jézus mellénk állt, s amikor adott mentő ötletet, segítő gondolatot, nyitott előttünk lehetőségeket, küldött segítséget emberekben, a körülmények alakulásában, sőt angyalok táborát adta mellénk, hogy a nehéz helyzetünkben kiemelkedve, mindig előbbre jussunk.

Jézus jelenik meg előttünk, mikor ráeszmélünk arra, aminek a felismerése sok ember egy egész életen át nem jut el, hogy nemcsak testünk, hanem lelkünk is van. Testünk éhsége és szomjúsága mellett van bennünk egy belső, mélyebb sóvárgás: a lélek éhsége és szomjúsága. Ő jön hozzánk közel, amikor már nem elégít ki a testi élet evés-ivása, mindennapi robotja és időnkénti kedvtelése, mert megsejtettük és megéreztük, hogy más világ, az Isten világának részesei és örökösei vagyunk. S álomból életre ébredt lelkünknek, mint újszülött gyermeknek Ő ad igéjében, önmagában először könnyű, aztán mindig nehezebb, keményebb, mindig nekivalóbb, elégséges, sőt bőséges táplálékot, örökséget és országot, amely nem ebből a világból való, de nagyobb értéket és ajándékot jelent e teremtett világ minden kincsénél, minden szépségénél.

Megjelenik előttünk Jézus, mikor a szeretetből fakadó áldozat és szolgálat útját akarjuk járni. Ő áll az éhező és rongyos gyermek mögött, akinek kenyeret és ruhát akarunk adni. Ő hív a beteghez, akit meg akarunk látogatni, Ő áll az ellenség mögött, akivel meg akarunk engesztelődni, akinek meg akarunk bocsátani, akiben a gonoszt jóval akarjuk meggyőzni. Ő jutalmaz meg a jó tett nemes és tiszta örömeivel, Ő győz meg arról, hogy jobb adni, mint venni, jobb másoknak a magunk megtagadása árán is örömet szerezni, mint a magunk öröme kedvéért másoknak fájdalmat okozni.

Ő jelenik meg előttünk, mikor az igazság fáklavivői, szószólói, az Istentől jövő örömuzenet tolmácsai akarunk lenni; Ő ad erőtelenszavunknak erőt, halk szavunknak hangot, százsoros és ezerszeres visszhangot, Ő segít arra, hogy amit fülbe sűgva, sötétben mondunk, az az igaz beszéd a nyilvánosság előtt terjedjen tovább.

Ő jelenik meg előttünk, amikor szenvednünk kell, amikor szenvedést vállalunk és hordozunk az igazságért, a szeretetért, a magunk és mások lelkének javáért, üdvéért: harcolva

gonddal, bánattal, bűnnel, önmagunkkal, másokkal, világgal, rosszakarattal, gúnnal, közönnyel, a sátán légióival. Ő győz meg arról, hogy Isten emberei mindig könnyhullatással vetettek, de örvendezve arattak, mindig Golgota utat járva megaláztatásokon és próbákon át jutottak el a dicsőségre, hogy minden nagy és szent dolog ezen a világon szenvedésből, szenvedő emberek által lett.

Még arról ejtsünk pár szót, mit tehetünk mi arra, hogy Jézus megjelenjen előttünk, a mi életünkben? Azt tehetjük, hogy sokat gondoljunk rá és sokat foglalkozzunk vele. Bánatos özvegyasszony keresett fel egyszer, hogy imádkozzam meghalt férjéért, mert az mindig megjelenik előtte álmában, s nem hagyja pihenni, nyugodni. Azt mondtam, hogy szívesen imádkozom, de nem a halottjáért, hanem érte, mert nem az ura jár fel, hanem az ő lelke nem tud a férje elvesztésében megnyugodni, nekünk pedig nem a halottakkal, hanem az élőkkel kell foglalkozni. Foglalkozzunk sokat az élet urával és fejedelmével, Jézus Krisztussal s akkor Ő mindig, ha szükségünk van rá, megjelenik előttünk. Eszünkbe juttatja, hogy a bűn, a bánat és a gond, csak rossz álom a mi életünkben, amiből fel lehet és fel kell ébredni, s az egész bűnnel, bánattal és gonddal vert emberi élet csak rossz álomnak fog feltűnni a mennyei ébredés tavaszi reggelén, a feltámadásnak hajnalán, az örök élet dicsőségében és boldogságában. Ámen.

(A nagy Király követségében. III. Miskolc 1938).

Farkas József

Kételytől a bizonyossáig

Alapige: János 20,24–29

Bibliailvasás: Apostolok Cselekedetei 2,22–32

Kedves Testvéreim! Ez is húsvéti történet, amit most a Szentírásból ennek a mai igehirdetésnek az alapjául felolvastam, bár nyolc nappal azután történt, hogy Jézus feltámadt. De nem is a naptár szerint van valakinek igazán húsvétja, hanem aszerint, hogy egy ember mikor és hogyan győződik meg a feltámadt és élő Jézusnak a valóságáról. Ebben a történetben éppen arról van szó, hogy egy ember, aki sehogysem volt képes elhinni a húsvéti örömhírt, amíg mások mondták neki, egyszer mégis teljes bizonyosságra jutotta a feltámadt Jézus Krisztus valóságát illetően. Éppen az a nagyszerű és örvendetes ebben a történetben, hogy még egy ilyen kételkedő és makacsul hitetlenkedő lélek is eljuthat a hitnek teljességére és meggyőződhet arról, hogy Jézus valóban feltámadt és él. Annyira emberi ennek a Tamásnak a hitetlenkedése és annyira természetes az az igyekezete, hogy szeretne mindenáron hinni, ha valami reális alátámasztást kapna a hite számára – szinte mintha itt ülne közöttünk, mintha mi volnánk ezek, mintha egyenesen rólunk lenne szó...

Úgy próbáljuk hallgatni az Igét, hogy most egyenesen rólunk van szó, századunk embertípusáról és így nézzük meg, hogy miért kételkedett Tamás, és hogy miben kételkedett, s végül, hogy hogyan jutott el a bizonyosságra.

Hogy miért kételkedett Tamás, erre nézve van egy mondat itt a felolvasott Igében, rögtön az elején: „Tamás pedig, egy a tizenkettő közül, nem volt velük, mikor eljött Jézus...” Tehát arról van szó a megelőző történetben, hogy a feltámadás napjának estéjén Jézus tanítványai együtt ültek valahol egy házban és miközben Jézusról beszélgettek, azonközben maga az Úr Jézus egyszer csak megállt közöttük, odalépett eléjük és így szólt hozzájuk: békesség néktek! Boldog, nagy élmény volt ez, és ebből maradt ki Tamás. Talán éppen akkor valami sürgősebb dolga akadt, vagy talán fáradt volt, nem lehet

tudni, miért, lényeg az, hogy Tamás nem volt ott a többi hívőnek a közösségében. Kimaradt a közösségből és ezzel együtt kimaradt egy nagy, boldog élményből. Ebben nagyon komoly figyelmeztetés van minden olyan ember számára, aki szeretne hitben élni, aki igényli, hogy hitben járjon ezen a földön. Mert hiszen arról van szó, hogy aki elveszíti a kapcsolatot a gyülekezettel, Jézus többi tanítványainak a közösségével, előbb-utóbb elveszíti a kapcsolatot magával az élő Istennel, Jézus Krisztussal. Amit Isten a teremtés hajnalán így mondott: „nem jó az embernek egyedül lenni”, nemcsak a házasesetre vonatkozik, hanem különösen vonatkozik a hitéletre is. Mert ebben azután igazán nem jó egyedül lenni! Tehát a többi hívőtől elszakadva, különváltan nem is lehet egy embernek igazán komoly Krisztus-élménye, nem is találkozhat igazán az élő Jézussal és nem részesedhet az Ő jelenlétében és áldásaiban. A Robinson-keresztyénység elsorvad. Maga Jézus megmondja ezt, amikor így szól: „Ahol ketten vagy hárman együtt vannak az én nevemben, ott vagyok közöttük.” Tehát Jézus az Ő személyes jelenlétének az *élményét* nem a magányos hívőknek adta, hanem a gyülekezetnek, tehát két vagy több emberből álló hívők közösségének. Később is, azt olvassuk a Szentírásban, hogy Jézus az Ő Lelkét sohasem egy emberre, hanem mindig egy gyülekezeti közösségre töltötte ki, mindig, hogy ez hány emberből állt, de mindig olyan helyre, ahol többen voltak együtt az Ő nevében. Aki lelkileg egyedül áll, akinek nincsenek imádkozó társai és akinek nincs lelki közössége, az ne is csodálkozzék, ha botladozó, erőtelen és gyenge marad a hite, és mindig bizonytalanságban van a hit dolgait illetően. Nem is fog soha megerősödni, amíg magában marad. De erre mindnyájunknak megvan a hajlandóságunk. Egy házaspárról hallottam: az asszony a lelkigondozójával beszélgetett és elmondta, hogy ők soha nem szoktak vallási kérdésekről beszélgetni a férjével, s ezt – mivel vegyes vallású volt a házasság – még érdemnek is tekintette. A lelkigondozó megkérdezte:

– A férj szokott-e imádkozni?

– Nem tudom, azaz, mintha talán úgy látnám, hogy elalvás előtt összeszi a kezét a paplan alatt.

– Na és ön, szokott imádkozni?

– Én pedig eloltom a villanyt mielőtt imádkoznék – válaszolt az asszony.

Ó, ha az a villanyeloltó kéz, meg az a paplan alá dugott kéz egyszer közös imádságban találkozna egymással, akkor talán hamarabb és könnyebben eljutna mind a két ember a húsvéti bizonyosságra, a hitnek a bizonyosságára!

Tudjátok, ez a baj, ez a magába vonuló lelkiség, ez az önmagába visszakanyarodó hitélet. Komoly figyelmeztetés az, ami ebben az Igében van, hogy ne akarj a te kételyekkel egyedül megharcolni és a te pislákoló hiteddel nem bújj el a magányba, mert aki egyedül viaskodik, azzal a Sátán is sokkal könnyebben elbánik. Meg van írva, hogy egymás hite által épüljete, és ez igaz, még akkor is, ha külön-külön egyenként a hitünk bármilyen gyatra és erőtelen. Ezért neked is szükséged van nemcsak ilyen nagy ünnepi istentiszteletre, hanem olyan imaközösségre, kettőnek-háromnak együttlétére, a Jézus barátainak egész kicsi közösségére is, amelyben te is őszintén el tudod mondani a problémáidat, fel tudod tárni a kételyeidet, amelyben ki tudsz lépni a lelki magányból és együtt lenni olyanokkal, akik már találkoztak Jézussal. Akkor bizonyosan megtörténik az a felséges csoda, hogy neked is megjelenik az Úr!

Most pedig nézzük tovább, hogy miben kételkedett hát Tamás? Abban, hogy van-e hát igazán feltámadás, hogy igaz-e az a hír, amit ő a többiektől hallott, hogy Jézus feltámadt? Mert bár igaz lenne, nagyon jó lenne, ha úgy lenne, de ez képtelenség és nem lehet igaz... Sehogy sem fért ennek az embernek a fejébe, amit a többiektől hallott, és ezért mondotta: „Ha nem látom az Ő kezein a szegek helyeit és be nem bocsátom ujjaimat a szegek helyébe – semmiképpen el nem hiszem.” Mintha azt mondta volna, hogy

nekem nem elég, hogy ti mondjátok, én magam akarok erről meggyőződni, nekem e tekintetben teljes bizonyosság kell. És tudjátok, Tamásnak teljesen igaza van abban, hogy nagyon sok függ attól, Jézus valóban föltámadt-e, vagy sem. Mert ettől függ mindennek a hitele és érvénye, amit Tamás valaha Jézustól hallott és amit Tamás valaha szépnek, igaznak, örökkévalónak megismert. Mert ha nem igaz az a húsvéti hír, akkor minden egyéb is, amit Istenről, az Ő országáról, bűnbocsánatról, örök életről hallott valaha, minden bizonytalan. Minden kétséges. Talán csak kitalálás, csak önáltalás, mindenesetre egy gyönyörű hazugság... Én azért tudom nagyon megérteni Tamásnak ezt a bizonyosság-keresését, mert emlékszem, nekem is voltak hasonló kételyeim és valahányszor a húsvéti hírt hallottam, mindig ott motoszkált bennem, hogy vajon Jézus feltámadását tényleg úgy kell érteni, hogy Ő valóságosan testileg is feltámadt, vagy ez egy szimbolikus kifejezés, mintha azt mondanám, hogy az igazságot nem lehet eltemetni, mert az feltámad..., vagy ehhez hasonló bölcsesség. Mert hiszen mondjuk mi azt, hogy Jézus feltámadt, de ezt olyan nehéz elhinni! Pedig ha e tekintetben bizonytalanság van bennünk, a hitünk egész épülete megrendül.

Ismeritek-e azt a rettenetes érzést, amikor a lappangó kételyek rárontanak az emberre és elkezdik gyötörni, és az ember szinte maga elrémül a saját hitelenségének láttán, mert még azt is elkezdi kérdezni, hogy van-e hát igazán Isten az égben és nem önszuggeszsió, amikor imádkozunk, és létezik-e örökkévalóság, és a halál után van tényleg valami, vagy pedig nincs semmi, és hogy igaz-e az utolsó ítéletről szóló híradás, és van-e tényleg gondviselés és Isten tényleg törődik-e az egyes emberek sorsával, és igaz az, hogy egy magasabb rendű isteni értelem irányítja ennek a világnak a folyását... Ilyen és ehhez hasonló kételyek kezdik rágni azt az egyébként is gyenge és kicsi hitünket. Igaza van Pál apostolnak, amikor azt mondja, hogy ha Krisztus fel nem támadt, akkor hiábavalló a ti hitetek. Ha a Krisztus feltámadását illetően nincs hitbéli bizonyosságunk, minden megrendül és inogni kezd.

Egyszer valaki azt mondta, miért beszélnek ma a papok olyan sokat Jézusról és olyan keveset Istenről? Én hiszek Istenben, de Jézussal nem tudok mit kezdeni. Azt mondtam neki és mindenkinek, ha a te Istenben való hitedből akár ki is maradhatna Jézus, mégpedig a megfeszített és feltámadt Krisztus, akkor a hitednek éppen a legmélyebb alapja és lényege hiányzik, és akkor a te hited és mindaz, amit Istennel kapcsolatban hiszel, akkor fog majd összeomlani, amikor a legjobban szükséged lenne rá.

Mi győzte meg hát Tamást Jézus feltámadásának a valóságáról? Az, hogy amikor egyszer újra együtt voltak Jézus tanítványai és Tamás is ott volt velük, megjelent közöttük Jézus, mint ahogyan Jézus mindig valóságosan és személyesen ott van jelen az Óróla beszélők között, itt is most. Nem azért, mert mi igényeljük, hanem mert Ő megígérte. És amikor megjelent, akkor az Ő sebeit mutatta meg tanítványainak, az Ő megváltó szeretetének jeleit, bizonyosságát és ma is, azóta is mindig azt teszi, amikor a hívek közösségében megjelenik és megszólal. És abban a jelenetben nem azon van a hangsúly, hogy Jézus látható módon jelent meg, hanem, hogy olyan szeretettel jelent meg, amiknek nem lehetett ellenállni. A sebeit mutatja Tamásnak, nem az öklét, amit mindnyájan megérdemel-nénk, a szegek helyét, a megváltó szenvedés örök jeleit. Bizonyíték kell neked, Tamás? Hát nézd itt a bizonyíték, és ez nem olyan szó, nem olyan beszéd, aminek te nem hiszel, hanem konkrét, kézzelfogható valami. Éppen olyan kézzelfogható valóság, mint egy darab kenyér, vagy egy korty ital. Ugye ez már nem érthetetlen? És Tamás önkéntelenül térdre roskad és felkiált: „Én Uram és én Istenem!” A megváltó szeretet jeleit látva, Tamás így kiált: hát hitelenségem és keményszívűségem ellenére ennyire szeret engem az én Uram, hogy eljön hozzám, szívén viseli, hogy én higgyek, törődik azzal, hogy én kéltelkedem, vagy bizonyosságra jutok? Még mindig számít rám? Ó, ezt a csodálatos isteni

széretetet és kegyelmet nem kézzel kell megmarkoni, hanem szívvel befogadni. Nem megérteni kell, hanem imádni: én Uram, én Istenem! Modern Tamások, nem bírjátok megérteni a feltámadás titkát? Nem csoda, nem is lehet, de nem is kell, és ne is akarjátok. Mert Istennek a hatalmát nem lehet az emberi lehetőségek szabályaival mérni. Ami nem fér bele a fejünkbe, az belefér a szívünkbe és belefér a hitünkbe. A Megváltó Jézusról való megbizonyosodáshoz nem látni kell, nem tapintani és nem érzékszervekkel meggyőződni, hanem valami egészen más kell hozzá: hitbéli döntés kell! Én már olyan sokszor mondtam, hogy szinte szégyenlem, de mégis újra elmondom: hinni nem tudni kell, hanem hinni, merni kell és hinni szabad! Tehát egyszerűen merni kell hinni, hogy Jézus most is, ebben a pillanatban is itt van közöttünk valóságosan, bár láthatatlanul. Szabad elhinned nekem azt, hogy ebben az úrvacsorai kenyérben és borban, amit te is a kezedbe foghatsz, ebben a Jézus megváltó sebeinek a bizonyosságát foghatod meg és kaphatod meg. Jézus a te megváltásodért kapott sebeinek a jeleit adja oda a kezedbe, hogy te is azt mondhassad: én Uram és én Istenem!

Még csak egy mozzanat ebből a történetből: sokszor elgondolom, milyen kínos, de ugyanakkor örvendetes meglepetés lehetett Tamás számára, amikor Jézus szájából szó szerint visszahallja a saját szavait; amikor azt mondja neki: „hozd ide a te ujjaidat és nézd meg az én kezeimet, és hozd ide a te kezedet és bocsássad az én oldalamba, és ne légy hitetlen, hanem hívő...!” Képzelem, mennyire elcsodálkozott, hogy hát Jézus mindent hallott, amit ő a tanítványoknak mondott, akkor is ott volt és látta Őt, amikor ő nem látta Jézust? Igen, éppen erről van szó, hogy az az örökkévalóság, amelyben Jézus él, Istennek az országa, az ennyire közel van hozzánk, körülvesz bennünket. Vannak olyan vékony tapétafalú lakások, ahol minden szó áthallatszik a falon. Ilyen falú lakás az idő, amiben mi lakunk. Azok a falak, amelyek elválasztanak bennünket az örökkévalóságtól, nagyon vékonyak, sőt a feltámadás éppen azt jelenti, hogy az Isten összenyitotta az időben lévő és örökkévaló világot, a látható és láthatatlan világot, tehát nem választ el semmi Istentől. Közvetlen ott van veled Jézus, számolhatsz Vele, az Ő jelenlétével, meg az Ő segítségével, az Ő erőhatásaival. Hiszen ha Jézus ennyire itt van mellettünk, akkor az egész életünk mássá lehet. Akkor pl. annak az özvegyasszonynak, akire a férje halála után annyi teher szakadt, most már nem kell összeroskadnia a terhek alatt, mert van, aki segít neki. Annak a fiatalembernek, akinek olyan rettentő harcai szoktak lenni a saját vágyaival, lehet győzni a kísértései fölött, mert ott áll mellette az, aki együtt küzd vele. Annak a szomorú édesanyának, aki már belefáradt a családi élete tisztaságáért vívott küzdelembe, nem kell kétségbeesnie, mert nem egyedül harcol. Akkor lehet pazarolni a szeretetet, mert van, aki mindig újat ad helyette, pótolja – és lehet akkor elégni a szolgálatban, mert van, aki megjutalmaz, és akkor annak a szegény atyánkfíának, aki tudja, hogy gyógyíthatatlan beteg, mégis lehet jó reménységgel tekinteni a jövő felé, mert van, aki a halálból is átviszi egy boldogabb életformába és soha nincs az, hogy már nincs tovább, mert mindig van még tovább, és igaza van annak, aki azt mondta, hogy az igazi keresztyénység az kozmikus optimizmus. Mert aki Jézusban megragadta a végső valóságot – és ezt csakis Vele lehet –, annak mindig van reménysége, és az előtt mindig van nyitott ajtó.

Boldogok, akik nem látnak és hisznek! Ne gondoljátok, hogy azok boldogabbak, akik nem hisznek. Ne gondoljátok, hogy a felvilágosult hitetlenek tovább jutottak a boldogság megismerésében. Dehogy, azok a boldogok, akik hisznek, és te is hihetsz, és hogyha te is hiszel, akkor még a hétköznapjaid is mind boldog húsvéti ünneppé válnak.

Így mondjuk meg Neki magának, hiszen hallja, mert itt van, közvetlen közel mindnyájunkhoz: „Jézus, Benned bízva bízom, elpusztulnom óh ne hagyj!” 295. ének 2. v.) Ámen.

Krisztus, mint az elhunytak zsengeje

Alapige: 1Korinthus 15,19–26
Bibliailvasás: 1Péter 1,3–9

Krisztusnak a halálból való feltámadása a keresztyén ember reménységének az alapja. Mivel Ő húsvét reggelén legyőzte a halált, feljogosított minket, Benne hívőket arra, hogy ne csak ebben a földi életben reménykedjünk. Feltámadásával túlmutatott ezen a földi, látható léten, sőt ennek a célját is másban határozta meg: ugyanis, ha a halottak nem támadnak fel, akkor az élet célja csak ennyi marad: „együnk, igyunk, mert holnap úgyméghalunk” (32. v.).

A Jézus által felmutatott cél: aki hisz Énbennem, örök élete van. Péter apostol így fogalmaz: „az Atya irgalmából újjászült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre?” (1Pt 1,3)

Húsvétot ünneplő testvérem! Van-e neked ilyen élő reménységed, amely nem korlátozódik erre a földi életre csupán? Mert aki csak ebben az életben reménykedik a Krisztusban, minden embernél nyomorultabb. Feltámadáshit nélkül rettenetes dolog leélni ezt a földi életet, miközben el kell fogadnod annak valóságát, hogy a halállal minden megsemmisül. Ha nincs feltámadás, Jézus tanításának túlnyomó többsége alól kicsúszik a talaj, Ő maga pedig hazugnak bizonyul. Ha nincs e földi életen kívül más, akkor nincs értelme, hogy reménységünket olyasvalaki üres ígéreteire alapozzuk, aki semmitmondó kijelentéseket hangoztat az örökkévalóságról. Ha tehát a keresztyén hit egy üres evangéliumon és egy csalárd megváltón alapszik, akkor értelmetlenné lett a keresztyén hit.

Az apostol kijelentésében azonban hangzik a meggyőző bizonyosság: ámde Krisztus feltámadott (?) és egy egészen új kor vette kezdetét azzal, hogy Ő feltámadott a halottak közül. Ő az első zsengeje annak a hatalmas aratásnak, amelybe mindenki beletartozik, aki Krisztusban van. Az első zsenge kifejezés így is értendő: elsőszülött a halottak közül. Nincs igazság tehát a hitetlenek érvelésében, amikor azt állítják: „még senki sem jött vissza...” Győzelmes Urunk harmadnap kijött a maga sírjából és megjelent övéinek, hogy minden kételyüket eloszlassa feltámadása felől. Mivel Krisztus feltámadt, ez azzal a következménnyel jár, hogy azok is feltámadnak, akik Övéi lettek. Ez az Ő feltámadásának gyakorlati haszna. A kettő elválaszthatatlan egymástól (16, 17. v.). Pál külön hangsúlyozza Jézus ember voltát, amely éppoly valóságos, mint Ádámé – emberként született, élt és halt meg, emberként is támadt fel, ezzel utat nyitott az embervilág előtt a feltámadásra. Ádám bűne az egész emberi nemzetséget bűnössé tette, ezért osztályrészül kapjuk a halált. Ez alól nincs kivétel: mindnyájan vétkeztünk, tehát Ádámban mindnyájan meghalunk. Ennek párhuzamaként életre is kel minden ember Krisztussal, mert amint ember által van a halál, szintén ember által történik a halottak feltámadása is.

Az első ember, Ádám engedetlensége miatt jött be világunkba a halál, Jézus engedelmissége által pedig lehetővé vált a halál felett való győzelem. Ádám és Krisztus párhuzamba állításával az a legfontosabb, hogy Ádámhoz hasonlóan Krisztus is egy faj, egy új emberiség őse. Ennek az új teremtnének a kezdetét a feltámadás jelzi.

Ennek a megszabott rendben kell végbemennie, mégpedig három szakaszban:

1. maga Krisztus;
2. Krisztusban elhunytak (mártírok);
3. akik életben lesznek még eljövetelekor.

Az utóbbi két csoport együttesen alkotja azokat, akik Krisztusban vannak, tehát Őhozzá tartoznak, ezért visel rájuk gondot és vállal felelősséget értük. Miután ez megtörténik, akkor jön el a vég, vagyis Krisztus második eljövetele, amikor Ő folyamatosan leszámol minden fejedelemséggel, hatalommal és erővel, minden istenellenes uralommal. Ekkor adja majd át az uralmat Istennek, az Atyának. A halál csak ekkor veszíti el végleg erejét, mivel mint utolsó ellenséggel fog leszámolni Urunk. Feltámadásában meghódította és megtörte erejét, ítéletre való eljövetelekor pedig végleg leszámol vele.

Isten a halál alá rekesztett létünk falán Jézus feltámasztása által olyan rést ütött, amelyen az övéi átjuthatnak a halálból az életre. Mint ahogy a sír őrzése ellenére a kő elhengettetett és a feltámadás csodája végbement, úgy töri szét a mi Urunk a halál bilincseit a mi életünk esetében is. Ennek a győzelemnek első diadalát vívta meg Jézus húsvét hajnalán, hogy nekünk ajándékozhasa az el nem múltó életet. Ezért valljuk mi is meggyőződéssel: „győzelmet vettél, oh, Feltámadott!” Ámen.

Lengyelné Püsök Sarolta

Magyarfenes

Krisztus megjelenik a tanítványoknak

Alapige: János 20,19–23

Bibliaviasás: Zsoltárok 98,1–9

A felolvasott történet a feltámadott Krisztus második megjelenéséről tudósít. Először azokkal az asszonyokkal találkozott, akik hozzá feltétlenül ragaszkodtak, akik feltartóztathatatlanul siettek első lenni a Mester sírjánál, s így az örömesemény első szemtanúi lettek. Másodsor a tanítványokhoz ment, akik ki sem merészkedtek a házból, féltek a Krisztus megfeszítői előtt mutatkozni. Mintha egy kis szemrehányás is vegyült volna magatartásukba, a Mestertől mindenképpen mást vártak..., pedig ők voltak az első, akiknek Krisztus világosan megjelentette küldetése lényegét, de ők mindezt elfelejtették.

A legtöbb lelki bajnak az eredőjét a feledékenységben kell keresnünk. A tanítványok elfeledkeztek Krisztus küldetésének mibenlétéről, de az ember gyakorta elfeledkezik saját hivatásának, emberi mivoltának a lényegéről is. Korunk társadalmára is jellemző, hogy az emberek többségének az egyik nap csak olyan, mint a másik, különösebb értelmét semminek sem látja, s ha mégis célt akar keresni életének, akkor is bakot ló, mert olyan pusztító célokat nevez meg, amelyek előbb-utóbb felégetik életét. Öncélú tudásról, a féktelen szórakozásról, a pénzről, a hatalomról minden esetben kiderül, hogy nem boldogítanak, és akik ilyesmiben bíznak, csalódottan tapasztalják, hogy drágának induló életük elértéktelenedett.

Az első húsvétnak abban a bezárt szobájában, amelyről a történet beszél, olyan emberek ültek, akik immár értéktelennek érezték az életüket, hiszen célt tévesztettek azzal az elképzeléssel, hogy örökké a Mester testközelében lesznek. Bensőjükben kárt vallottak. Bennük egy világ omlott össze. A pszichológiai szaknyelv depresszióknak nevezné ezt az állapotot, amelyben minden hiábavalónak, értelmetlennek tűnik. Ugyanakkor kívülről is óriási nyomás nehezedett a szegény tanítványokra, hiszen a krisztusüldözés réme zaklatta őket. **FÉLTEK**, márpedig a félelem rettenetes hatalom, gúzsba köti az embert, miközben az ember teljesen tehetatlenné lesz. Biztosan mindenki ismeri ezt az érzést, ilyenkor a legtermékenyebb lélek is meddővé válik. A zaklatott, félelemmel teli ember képtelen másra figyelni. Minden zöreijben ellenséges fegyverek csördülését véli felfedezni... Jézus tudja ezt, és ezért mielőtt bármi mást mondana, előbb megpróbálja helyreállítani a rendet. A háborgó lelkű tanítványokat úgy próbálja lecsendesíteni, mint a

természet féktelen erőit, szinte parancsolva mondja, hogy *Békesség néktek*. Köszöntésével megteremti a normális beszéd, az egészséges egymásra figyelés feltételeit.

Nem tudom, hogy ki mit vár ettől a húsvéttól. Mindannyiunkra érvényes azonban, hogy ameddig Krisztus ránk nem parancsol, és fel nem oldoz minket a félelmek igézetéből, addig hiába minden készülődés, felesleges minden emberi igyekezet, mert semmit nem fogunk meghallani, megérteni, és az ünnep csak üres ceremónia marad. Bizton állíthatjuk azt is, hogy Krisztusnak ezen az ünnepen is bőven lesz teendője, hiszen látogatására vár az egész eltorzult világ. Azt olvastuk, hogy a tanítványok bezárt ajtók mögött ültek. A mi gyülekezetünkben is szép számmal találni olyan hajlékot, amelynek ajtajai látszólag nyitva állnak, de a tárt kapuk ellenére is átjárhatatlan falak mögé rejtőznek a bentlakók. Itt, de sajnos országszerte is azt tapasztaljuk, hogy az emberek félnek, szoronganak, talán észre sem veszik, hogy mi történik velük, de ha mégis, az okát akkor sem tudnák könnyen megfogalmazni. Európának azon a részén élünk, ahol évtizedeken át módszeresen törekedtek arra, hogy a tanítványok, gyülekezeti tagok feledkezzenek el arról, amit Krisztus ígért. Hamis ideológiákkal, célokkal igyekeztek teletömni az emberek fejét, hogy ne emlékezzenek arra, hogy *Krisztus azért jött a világra, hogy érettünk meghaljon, s ezáltal számunkra is örök életet szerezzen...*, és aki elfeledkezik Krisztus küldetéséről, az az ember a saját, emberi élethivatásáról is megfeledkezik, és *FÉL* ahelyett, hogy *Isten dicsőségére élne, és mindennap örvendezze az Úrnak*. A nyolcvankilences események után már-már azt hittük, hogy mindenki visszatalál Krisztushoz, és végre megszűnik ez a tudathasadásos állapot, de ehelyett a veszély megsokszorozódott, és a fogyasztói társadalom ezerarcú hitelezői csábítják áldozataikat a jólét, szórakozás, karrier uzsorakamatjával. A bezárt ajtók mögött időközben egyre többen szoronganak, mert akik elfeledkeznek Krisztusról, hatványozott módon távolodnak el a külvilágtól, embertársaiktól is. Vegyük tudomásul, hogy Istennek ez a beteges folyamat nem tetszik. Hiszem, hogy imánk meghallgatásra talál, ha ezen a húsvéton arra kérjük Krisztust, hogy látogassa meg szegény tévelygő népünket, és rázza fel a mi gyülekezetünket is.

Emberi erőnkkel csak a helyzetfelmérésre vagyunk képesek, és ez megtörtént, az eredmény elkeserítő, ugyanis mi magunk is siralmas állapotban leledzünk. Jézus orvosolni is tudja a bajt. Ő a bezárt ajtókon is át tudott hatolni. Megállt a középen, és a felzaklatott lelkeket lecsendesítette. Azt hiszem mindannyiunk közös vágyát fogalmazom meg, amikor azt mondom, hogy ezen az ünnepen mi is azt várjuk, hogy Krisztus megjelenjen közöttünk – nemcsak úgy érintőlegesen, hanem erővel –, és foglalja el a központi helyet. Krisztus nélkül félünk. Félünk önmagunk erőtlenségétől, úgy érezzük, hogy képtelenek vagyunk feladataink teljesítésére, vagy munkánk legalábbis olyan eredményekhez vezet, amelyek nem tudnak tartós boldogságot nyújtani. Egymástól is félünk, tele vagyunk előítéletekkel, egyrészt aggaszt, hogy vajon mit gondol felőlünk a másik ember, másrészt a családtagra, a szomszédra magunk húzzuk rá elhamarkodottan az elmarasztaló jelzőket. Az elvadult emberi érzések birodalmában egyedül Krisztus tudja helyreállítani a rendet.

Krisztus nemcsak a belső harmóniát teremtette meg, a félelemtől tomboló lelkeket nem csupán lecsendesítette, hanem egyúttal a külvilágra is ráirányította övéi figyelmét. Miután békességet vitt tanítványai közé, felszólította őket, hogy ezt a békességet vigyék ki a világba, feltámadásának, a megmutatott sebeinek hírét adják tovább másoknak is. Felhatalmazta őket arra, hogy másokkal is közöljék a bűnbocsánat ajándékát. Óriási ez a feladat, hiszen nem csak az örömhírt kell közölni, amelyet talán még el is lehetne hanyagolni különösebb következmények nélkül, de szólni kell a büntetésről is, amelynek elhallgatói saját magukra vonják a kárhozatot.

Jézus tehát az örömhír közlésének áldott feladatával, és a bűn szörnyű valóságára történő figyelmeztetés nehéz terhével bízta meg az övéit... minket. A hétköznapi kihívásainak, saját merész terveink kivitelezésének súlyát ismerjük, az álmatlan éjszakákat, a feladatok nagysága és erőnk kicsinysége között húzódó feszültséget bizonytalansággal tapasztaltuk már. A krisztusi megbízatásban az a rendkívüli, hogy kellő erő is ajándékoz hozzá, nemcsak a feltámadás, a bűnbocsánat vagy kárhozat hirdetését hagyja ránk, de a Szentlélek áldott erejével is felruház bennünket. A *Vegyetek Szentlelket* felszólítást a tanítványok egyelőre nem értik, majd csak az első pünkösdkor, a Szentlélek kitöltésének drága alkalmával győződnek meg arról, hogy miről is beszélt Jézus. Könnyen megtörténhet, hogy nekünk is időre lesz szükségünk ahhoz, hogy megértsük a Megváltó szavaiban rejlő lehetőséget. Ma még talán felemás a feltámadott Krisztussal való találkozás öröme. Lehet, hogy hosszasan töprengünk még azon, hogy miként is teljesíthetnénk a feladatot, honnan lesz elég erőnk ahhoz, hogy kitarjunk hajlékunk ajtaját, és előítéleteinket legyőzve elinduljunk embertársaink felé a megváltás, a feltámadás drága üzenetét vinni. Kérjük Istent imádságainkban, hogy a boldog feltámadás, az örömteli húsvét után legyen részünk a pünkösdben is, megbízatásunkhoz – amely sokak számára a győtrő magány, a szorongató elszigeteltség feloldását jelentené – *adjon nekünk Szentlelket*. Ámen.

Visky János

Kolozsvár – Bulgária-telep

Húsvéti köszöntés

Alapige: Máté 28,9

Bibliaolvasás: 1János 4,12–21

Amikor az asszonyok gyorsan útra kelnek, hogy a tanítványoknak beszámoljanak az üres sírról, már túl vannak az első meglepetésen. Megdöbbenően vették tudomásul, hogy a kő el van hengerítve, s a halott Krisztus helyén élő hírnök ül fényes öltözetben. Most pedig újabb meglepetések következnek.

Alapigénk röviden számol be arról, miként köszönti a feltámadott Krisztus a még mindig megdöbbenés alatt lévő, a sírhoz futó asszonyokat. Az első nagy meglepetésük az elindulásuk után az, hogy szembejön velük Jézus. Ez a szembejövétel arra utal, hogy ők ellentétes irányban mozognak. Mélységes jelképű ez, amikor végiggondoljuk, honnan jött Jézus és honnan jön az ember. Ő a mennyei élet tisztaságából jött, Isten közelségéből ahhoz az emberhez, aki bűn alá rekesztve, az Istentől elesettséggel szennyében vergődött. Jött a mennyei világosságból, ahhoz az emberhez, aki a sötétség foglya; jött az Isten békéjéből, az emberi világ háborúságának a színterére. Micsoda ellentét feszül a kétféle mozgás iránya között! Jön Jézus, azért, hogy végül is az ellentétes irányba haladó ember találkozzon vele, és ráhangolódjon a jézusi új irányra. Mert amíg mi vele ellenkező irányba haladunk, addig a mi életünk csak a veszteségbe fut, addig csak temetni tudunk, addig csak szívünkre nehezedik a sok-sok kérdés, amik ott voltak az asszonyok szívében is húsvét reggelén. Vajon kicsoda hengeríti el a nagy követ? Vajon kicsoda ad lehetőséget újból találkozni az elveszített reménységgel, Krisztussal?

Úgy van ez, ahogy egyik költő fejezte ki ezt az ellentétes irányúságot:

„Az ő fején is ott a korona,
tövisből, tövisből a korona;
ketten megyünk egy akácson át,
csak másként hordozzuk a koronát.”

Jézus alázatosan hordozta az emberkéz által font töviskoszorút, néma csendben, az Atya akarata alatti meghajlásban, mint szelíd bárány, akit a mézsárszékre visznek és nem nyitja száját önvédelemre. Mivel menthetnéd magadat te, aki már rég elvesztetted tisztaságodat, aki már rég más irányba mozdulsz, mint Ő? Bizony, ezért jött szembe a feltámadt Krisztus. Nem ellenünkre jön, hanem csupán szembejön velünk. Még pontosabban így fogalmazhatnánk: eléd jön. Ahogy János fogalmazza egyik levelében: „Ő előbb szeretett minket.” Mielőtt mi szeretnénk, Ő már gyakorolta felénk a szeretetet; mielőtt mi meg tudnánk bocsátani, Ő már megbocsátott nekünk. Mielőtt rá tudnánk lépni a teljes megbocsátás útjára, Ő már saját vére árán rálépett arra. Ez az, amikor eléünk siet Isten, amikor kérdésekkel vergődünk, amikor a halál egy nagy talány előttünk; amikor a ravatal mellett nem értjük, miért kell az életnek ily drámai fordulatot vennie.

Ilyen kérdésekkel vívódva, félelemtől remegő szívvel, de ugyanakkor örömmel is mennek az asszonyok, amikor eléjük jön az élő Krisztus. Dávid, az Istentől távol lévén, nagy mélységeket járt meg, amikor paráznává és gyilkossá lett. Ez a Dávid, amikor már nem akar más irányba futni – nem Istentől el, hanem Isten felé –, akkor élte át a csodát, amit így fogalmazott meg: „Elém jött az én kegyelmes Istenem.”

Ez az isteni szeretet csodája.

Ott, amikor az asszonyok elindulnának, amikor alig léptek néhányat a sírtól, ott jött eléjük Jézus. Nem engedi, hogy nélküle fussanak hosszú távon a sírkertben. Milyen elentétes ez is: a halál birodalmában siet eléjük az Élő, a halál fölött Győztes.

Ez a világ egy nagy temető. Nemcsak szereteteinket temetjük rendre, hanem reményeinket, vágyainkat, temetjük jövőbe vetett bizalmunkat. Bizony, nagy temetőkert ez a világ, azért, mert a kertben vált el az ember az Istentől. Ott temette el az engedetlenségben az ő Gazdáját. Így vált ez a világ, Tóth Árpád költőnk szavaival fogalmazva: „gazdátlan úrré”.

Micsoda fájdalom, hogy ebben a gazdátlan úrben kóvályog az Istent veszített ember. Csak akkor fogja megtalálni gazdáját, amikor kinyílik a szeme és meglátja, hogy ebben a temetőkertben eléje jön Isten.

Ez az első nagy meglepetés az asszonyok számára. De a meglepetések sora folytatódik. Mert ott, ahol Jézus megjelenik, nem lesz unalmas az élet. A keresztyén élet sosem szürke, soha nem hétköznapi, mindig ünnepi. Elmúlik azonban a húsvét pirosbetűs három napja, levetjük az ünnepi ruhát, a templomi hangulat eltűnik, megyünk a sokszor nemkívánatos munkahelyre, ahol lökdösnek, megyünk oda, ahol reményeink szertefoszlanak, ahol tyúkszemünkre taposnak. Ha nem éljük át húsvétkor a csodát, hogy szembejön velünk a kegyelmes Isten, nem lesz tovább ünnep. Akkor valóban jönnek a gyötrő hétköznapiak. S talán titkon reménykedünk, hogy „lesz még egyszer ünnep a világon” (Vörösmarty). De ez a reménység megcsal, mert ünnep csak akkor lesz folyamatosan, a keresztyén élet csak akkor lesz valódi ünneppé, a hétköznapiak mélységében is, ha egyik meglepetésből a másikba esel.

Mi volt az asszony második meglepetése? Az, hogy nemcsak szembejött velük az élő Jézus, hanem köszöntötte is őket: „Legyetek üdvözölve!” Jézus előre köszönt nekik. Ők a meglepetéstől meg sem tudtak szólalni. Jézus hamarabb köszön, megelőzi őket.

Nagybátyám mesélte el egyszer, hogy volt egy kollégiumi tanára, aki annyira tisztelte a diákjaiban is az embert, hogy mindig messze előre kalapot emelt az utcán a kisdíákoknak is. Sohasem tudta egy sem megelőzni, pedig igyekeztek elsőként köszönteni a nagy tudású és tisztelt tanárt. Az az igazi alázat, amelyik mélyre hajlik a kicsik előtt is. Hát ezt teszi Krisztus, amikor megelőzi köszönésével az embert. Manapság ez már nagyon kihalófélben van a mi világunkban, amikor már arra panaszkodnak az idősek, hogy a

fiatalok elrohannak mellettük, talán még oldalba is lökik őket, nem is köszönnek nekik. Miért? Mert hiányzik az alázat.

Jézus szembejön velem. Azért jön, hogy tanítson meg emberré lenni.

Az asszonyok nem tudtak szóhoz jutni. Mert, amikor meglátták a hirtelen felbukkanó Krisztust, zavarba jöttek. Amikor az ember zavarba jön, nem találja a szavakat. Biztos jártunk már úgy az életnek furcsa pillanataiban, amikor a meglepetéstől szólni sem tudunk, amikor még köszönni is elfelejtettünk. Így jártak ezek az asszonyok. Ahogy az Ószövetség egyik embere, akire rátalált az Isten, vallotta: „Fordítsd el tekinteted tőlem, mert az megzavar engem!” Mint, amikor a szerelmesek egymásra néznek, s az első pillantásnál zavarba jönnek a másik sóvárgó tekintetétől. Így izzott ki a Krisztus szeméből az a végtelen szeretet, ami keresi a széthullott kis sereget, a gyászoló asszonyokat.

Ez az, ami mindig zavarba hozza azokat, akik Istennel találkoznak. A húsvét az ember zavaráról tanúskodik. Zavarba jön, nem tud mit kezdeni a húsvét csodájával. A megváltás titka meghaladja a mi szűkös értelmünket. Zavarban van a szívünk, mert az Isten szeretetének bősége meghaladja befogadó képességünket. Ezért van zavarban az, aki szemtől szembe kerül az Istennel. Úgy, mint Péter a csónakban, aki a csodálatos halfogás eredményét látva, térdre hullott Krisztus előtt, ezt mondva: „Eredj el tőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!” Ez a bűnös ember zavara a szent Isten közelségében. Amikor a kételkedő Tamásnak azt mondta Jézus: „Jer, hozd ide az ujjadat!”, az térdre esve válaszolt: „Én Uram és én Istenem!” Ez is az ember zavara a hirtelen megjelenő Isten előtt.

De megzavarja az embert az is, ahogyan Jézus jön, s amit hoz. Mert nem azt hozza, amit én érdemelnék. Én ugyanis a pirongatást érdemelném a hitetlenségemért; a szidást a feledékenységemért. Akárcsak a tanítványok, akik elfelejtették Jézusnak a feltámadására vonatkozó ígését, noha háromszor is jelezte nekik azt. Mondhatna jogosan egy sor kritikát és ítéletet életünkre vonatkozóan, hozhatná az ellenünk szóló adóslevelet, de ehelyett szabadságlevelet hoz nekünk. Feltámadott Krisztusként felmutatja kezén és lábán a sebhelyeket, s azt mondja: „szabad vagy, ember”. Nem az adósságlevelet mutatja fel, hogy mivel tartozol Istennek meg az embereknek, hanem a szabadság levelét, amit én nem érdemlek meg. Hát ezért jön nagyon zavarba az ember. Ezért hallgatnak az asszonyok.

Végül mégiscsak fogadják a köszönést. Csak másként, mint ahogyan mi azt képzeljük. Hozzájárultak, megragadták a lábait és leborultak előtte. Az Ószövetségben az egyik prófétánál hangzott el Isten panasza Izráel népére vonatkozóan: „Ez a nép csak szájával közeledik hozzám, de szívvel távol van tőlem.” Gyakran van úgy a mi életünkben is: ajkunk mondja az imát, de a szívünk nem érez vele együtt. Ajkunk mondja, hogy Ő feltámadt, de a szívem nem hiszi. Mégis lehetséges az a nagy fordulat, hogy ne csak az ajkam mondja, hanem a szívem is. Sőt így is lehet és ez a meggyőző, amit most az asszonyok tesznek. Az ajkuk néma, de egész lényük mozdul Jézus felé. Hozzá járulnak, megragadják a lábait és leborulnak előtte. Hát ez több, mint az ajkakkal kimondott köszöntés, sokkal több. Most Jézus mondhatná: ezek az asszonyok nem tisztelnek ajkukkal engem, de a szívük nagyon közel jött hozzám. Az egész lényük, a leborulásuk azt igazolja, hogy ezek a szívek most eggyé lettek a feltámadt Krisztussal. Bizony, ez az igazi köszöntés.

Emlékszünk a tíz leprás meggyógyításának a történetére. Egynek eszébe jut, hogy köszönje meg a gyógyulást Jézusnak. Ki járult igazán Jézushoz? Nem mind a tíz, aki Jézushoz jött, a gyógyulást kérve. Jézushoz igazán csak egy járult, aki visszajött megköszönni a gyógyulást. Bizony sokszor járulunk mi is elébe: Uram, gyógyítsd meg a gyer-

mekemet; jaj, Istenem segíts a vizsgán; adj jó házasságot a gyermekemnek; adj sikeres letelepedést a határokon túl. És mondjuk a koldus-kéréseink sokaságát. Ilyen formában járulunk mi Istenhez. De úgy, mint az a meggyógyult samaritánus, úgy, mint az asszonyok járulunk-e? Hogy a járulásunkat kövesse az Ő megragadása. Tudjuk, hogy a vízbe fülök hogyan ragadják meg az utánuk ugrókat. A körmüket belemélyítik megmentőjük húsába. Így kell megragadni Istent is. Mert én ilyen vízbe fülő ember vagyok, aki a bűn hullámaiban nyakig süllyedtem már. Bármennyire tiltakozik az öngiz szív ez ellen. Pál apostol azt mondja a Római levélben: „nincs igaz ember egy sem, mindannyian elhajlottak, egyetemben elfordultak”. Itt az iránnyal van a baj!

Ezért hát mindannyian meg kell ragadjuk. Pál apostol azt mondja: „a Krisztus megragadott engem!”

Ezek az asszonyok azért ragadták meg a Krisztus lábait, mert őket már előzetesen megragadta a Krisztus szerelme. Istennek az a minden bűnt eltörlő szeretete, amitől nem tudtak szabadulni. Ezért sírtak, ezért gyászolták Őt őszintén. Ez a teljes odaszánás jele. Manapság sokan rajongásnak minősítik ezt. Azt mondják: „Ó, ez túlzás. Nem kell a hitet túlzásba vinni, nem kell mindennap imádkozni.” Hát, igen, vannak ilyen vélemények is. De, hisszük azt, hogy a szeretetet nem lehet túlzásba vinni. Amikor a két szerelmes megragadja egymást, azt hiába nevezed ostobaságnak, túlzásnak, hiszen te is azt tetted és mindenki azt fogja tenni, aki szerelmes. Mert érzi, hogy szerelme tárgyát annyira meg kell ragadnia, hogy eggyé legyen vele, másként elszalasztja és vesztes marad. Hát, így jöjjünk a mi élő Urunkhoz, ragadjuk meg Őt és boruljunk le előtte. Úgy, ahogyan a Jelenések könyvében János mondta: „Leestem lába elé, mint egy holt.” Vagy úgy, ahogy Saulussal történt a damaszkuszi úton, akit térdre kényszerített Krisztus hatalma, leesett a lováról, s ott a porban valami összeomlott benne. Akkor igazán megragadta Krisztus őt és ő is Krisztust. Ezért lett ez a világ gazdagabb, mert egy ember akkor engedte, hogy megragadtassék a megjelenő Krisztus által. Ha te nem engeded, hogy teljesen megragadjon, akkor szegényebb lesz ez a világ egy új étellel. Ezért nem mindegy hát, hogy mi a te válaszod ma, húsvét napján a Krisztus közeledésére és köszöntésére. S amikor majd a gondok újra sötét felhőként sűrűsödnek fölöttünk, akkor is tudjunk naponta hozzá járulni, megragadni és leborulni előtte. Biztos, hogy akkor tudnánk egymást is megelőző szeretettel köszönteni. Akkor tudnánk az elesettben és ellenségben is felebarátot látni, és úgy szeretni, ahogy Krisztus szeretett minket. Ámen.

A Genezáret partján

Enyedy Andor

Ki nekem Jézus?

Vannak dolgok, amelyeket nehéz úgy leírni, amint azokat az ember valóban érzi. Hogy mit jelent az én életemben Krisztus, annak látható és tapasztalható jeleit talán le tudom írni, azt a nagy boldogságot, békességet és lelki derűt azonban, amit a Jézussal való személyes közösség nyújt a számomra, csak érezni tudom. Annyi bizonyos, hogyha valaki most hirtelen kivenné életemből Jézust, olyasféléképpen érezném magamat, mint az a rab, akit életfogytiglani fegyházra ítélték.

Nem tudom elképzelni az életemet Jézus nélkül! Az, aki még nem érezte és nem tapasztalta meg az Ő szeretetét, az talán nem fogja érezni a hiányát (jóllehet az üresség ott van a lelkében, de ő ezt addig, amíg Jézust meg nem látta, nem érzi), az azonban, akinek már volt találkozása az élő Krisztussal, más vezetőt nem fog keresni magának az élet útvesztőjében az egyedül célhoz vezető Úr Jézuson kívül. Ezt mind saját tapasztalataim alapján mondom. Isten kegyelméből ma már boldogan nevezem a Jézust életem Fejedelmének. Ez természetesen nem volt mindig így. Nem olyan régen – mindössze két-három évvel ezelőtt – Jézus személye, élete és jelentősége nagyon zavaros volt előttem. Azt még csak értettem, hogy Jézusnak el kellett jönni, hogy Isten akaratát kijelentse az embereknek, azt azonban már végképp nem tudom felfogni, hogy mi szükségem van nekem Reá – tanításain kívül – ma. Váltás, újjászületés stb. nem jelentett számomra semmit. Hittem ugyan, hogy úgy van, mert olyan emberek mondták, akiknek el kellett hogy higgyem, de magam nem tapasztaltam. Pedig már vágytam Jézus után. És kezdtem imádkozni a Krisztussal való személyes közösségért. Imáimnak alapja csupán a vágy volt, de nem a hit. Isten mégis meghallgatta, mert Ő előbb szeretett engem, mint én Őt.

Mikor és hogyan született meg számomra a Megváltó, nem tudom. Hosszú másfél esztendő telt el kétség–öröm, keresés és boldog meglátások s nagy lelki harcok között. És ma? Jóllehet Tőle kapom életemnek minden szépségét és boldogságát, mégis úgy érzem, hogy ez a keresés és vágyakozás megvan ma is s – úgy gondolom – megmarad egész életemben. Mert Krisztus még ma sem az a számomra, akinek vágyaimban és imádságaimban elképzelem.

És most röviden párhuzamot szeretnék vonni az Istent ismerő, de Krisztus nélküli és a mai életem között. Mint minden ember, én is a boldogságot kerestem. A jó Isten adott is örömeket, melyeket azonban az élet kisebb-nagyobb fordulatai s az emberek különböző szeszélyei rövid időn belül a legnagyobb keserűséggé tudtak változtatni. Ma egyedüli örömforrásom Jézus. Állandó, tiszta, senki által meg nem zavarható örömeket és lelki boldogságot kapok Tőle, s ha meg is vannak a régiek, azokat egész más világításban látom és egészen másképp értékelem, s a Jézusból táplálkozó örömforrásaim birtokában nem ezektől a földi örömeknek létezésétől vagy nem létezésétől teszem függővé életem boldogságát. *Állítson bárhová a sors, vagy legyenek életemnek bármilyen előre nem látott fordulatai, mindenkor boldognak fogom érezni magamat!* Életem célja lényegében ugyanaz maradt és mégis sokat, nagyon sokat változott. Amióta öntudatosan gondolkodom, célom mindig egy és ugyanaz. Csakhogy amíg azelőtt ezt a célt bizonyos földi keretek közé ékeltem s bizonyos világias formába öntöttem, sőt nemegyszer fontosabb volt előttem a forma, mint a cél, addig ma célomnak földi formába való öntését egyedül Istenre bízom és biztos vagyok benne, hogy Ő számomra a legalkalmasabb formát fogja megteremteti. És a célt kinek segítségével érhetem el? Egyedül a Jézus kezét fogva s

mindenesetre a jó Isten ingyen kegyelméből. A célért való küzdelemben s az élet harcai között azonban csak akkor fogok tudni mindenkor bízó hittel megállani, ha állandó személyes közösségben leszek Istennel a Jézus Krisztus által; ha hallgatom, olvasom Isten üzenetét és én is elmondom Neki hálámat, kétségeimet, vágyaimat. És van rá remény, hogy Isten meg is hallgatja ezeket az imádságokat? Igen, a Jézus Krisztus érdeméért, s tőlünk csak szeretetet kíván és azt, hogy mindenkor úgy éljünk, hogy nyugodtan nézhessünk fel Szent Fia kereszten szenvedő arcára.

Sokan mondják, hogy nehéz az élet. Nem nehéz, ha Jézus kezét fogjuk, ha Ő a legjobb Barátunk, ha Ő a Tanítónk, Vezetőnk, ha Ő a Megváltónk! És szép is az élet, nagyon szép, ha azt az Ő szemével nézzük, ha az Ő lelkén keresztül vizsgáljuk.

Ó, tudom jól, hogy sokat, nagyon sokat kell változnom még, hogy Jézus az lehessen számomra, aki volt pl. Pál apostolnak, aki el tudta mondani magáról, hogy „Élek pedig nem én, hanem él bennem a Krisztus.” Hálát adok Istennek, hogy erre az útra vezetett, s ha kezdetén vagyok is az útnak, de megvan a reménységem, hogy most már mindig közelebb fogok jutni a célhoz: Isten országához, a Jézus királyságához s az örökkévalóság üdvösségéhez a *Jézus érdeméért!*

És most bocsánatot kérek, hogy ilyen sokat írtam, de olyan jól esett! Még csak azt szeretném mondani, hogy azt, hogy idáig jutottam, Isten után a Leány Egylet bibliaóráinak köszönhetem. Szeretném, ha mindazok, akik lelki vezetéssel foglalkoznak, megéreznék, hogy munkájuknak látható eredményein kívül mily nagy azoknak az eredményeknek a száma, melyeket Isten elrejtett a szemünk elől.

Az életem Mestere. Ebben a Mester szóban – úgy érzem – egészen kifejeztem azt a vonatkozást, amit én érzek Jézus és magam között. Mesterem, aki az élet nagy, örök igazságaira oktat. Azokra az elévülhetetlen igazságokra, amelyekből mindenkori táplálékát szívhatja az én boldogságom. Mert igazságai bármilyen nagy koncepciójúak, az élet legapróbb, legegyszerűbb eseteire is vonatkoztathatók, ebben különböznek részben az emberi igazságoktól, amelyek alól „mindig van kivétel”, ezért nyújtanak mindenkori táplálékot tehát. S hogy a boldogságomra nézve milyen elhatározó és milyen egyedülálló érték ez a táplálék, azt az alábbiakban mondom el:

„A földi boldogság első feltétele a lelki harmónia.” Ezt írta egyik legkedvesebb tanárom az emlékkönyvembe. Azóta figyelem ennek az igazságnak a beigazolódását az életemben. Valóban így van ez, csak akkor vagyok igazán boldog, amikor harmóniát érzek az életemben. A harmóniát természetesen – mint a zenében is – sok összetevő szüli. Munka, öröm, bánat, küzdelem, gondolkodás – és mindenféle életmegnyilvánulásunk szerepet játszik a harmónia létrejöttében, vagy megakadályozásában. Ezeket az apró harmóniaprészeket kell tehát megvizsgálunk, hogy lesznek helyes eszközeivé boldogságunknak. Mindre beigazolódott ma egyenként is életemben, hogy ha krisztusi igazságokból fakadnak: ha az életemet, a lelkem tisztítását célozzák, ha való értékekre irányulnak, és ha az önzetlen szeretetnek ha csak parányi jegyét (is) viselik magukon, akkor harmóniát adnak, de csakis akkor adnak harmóniát életemnek. Krisztus tehát a boldogságom egyedüli forrása.

Azt írtam az előbb, hogy a Mester szó egészen megmagyarázza Krisztus kilétét a számomra. Talán mégsem teljesen. Mert a Mester fogalmában nincs benne szükségszerűen a barát. Márpedig Ő az is.

Hosszú idő kellett, amíg ezt megérezhettem. Ezelőtt 3 évvel így írtam Krisztusról: „Tebened földre szállott az Ég, a bemocskolhatatlan Tisztaság, az egész világot átölelő szeretet, az áldásait mindenkire árasztó Önzetlenség. Tebened és Teáltalad nyilatkozott meg e mulandó világban a Végtelenség. Minden eszményképem Benned összepontosul,

Te soha el nem múló, örök Eszményiség!” És akkor csakugyan csak mint Eszmény lebegett előttem megközelíthetetlen magasságok ormán. Rajongva tudtam lelkesülni Érte, de elképzelhetetlen volt számomra, hogy Ő le is száll ám még ma is, a legkisebbekhez is. Ő volt előttem a világtörténelem egyetlenül nagyszerű, legnagyobb Örök csodája. Nem tudom, hogy jutottam el ide, hogy ma már hálával tudom élvezni azokat a pillanatokat, amikor „odaülhetek a Mester lábaihoz”, beszélhetek Neki s érezhetem amint nyugalmat, békét simogat szívemre áldó kezével, egyetlenül boldogító tanácsaival. S ezekben a pillanatokban mintha segítő kezet is nyújtana, mintha mellém állna küzdelmemben. Tehát nemcsak tanító Mester, hanem megértő és segítő Barát is nekem.

Úgy érzem, azért nem tudom teljesen kifejezni az Ő mibenlétét számomra. De hiszem és érzem a tudás határain túl, hogy egészen *egyetlen* és egészen *teljes* érték az én kis életemre az az isteni ajándék, hogy én minden okoskodáson, minden kételkedő igazságoncolgatáson felül érezhetem Krisztust.

Ki nekem Jézus? Bizony, ha komolyan átgondolom ezt a kérdést meg kell állapítanom, hogy húsz évet eltöltöttem életemből anélkül, hogy ismertem volna Őt és jelentett volna Valakit számomra.

Gyermekkorom óta ismertem, megtaláltam Istent, tudtam, hogy szerető, gondviselő jó Atyám nekem, hogy mindig velem van, mindig vigyáz reám. Örömben, bánatban mindig Hozzá siettem, ha éreztem, hogy nagyon rossz vagyok, bűnbánó zokogással borultam elé és megbocsátott, megvigasztalt. Nem éreztem, hogy Krisztusra szükségem lenne. Elhittem, elismertem, hogy van és a földön járt, de ezzel el is volt intézve.

Egyszerre nagy megpróbáltatás szakadt rám. Azt hittem összeomlik a világ. A fájdalom egyedül az én személyemet érte, nem panaszkodhattam senkinek, egyedül a jó Isten volt nekem. De tudtam azt, hogy a büntetés megérdemelt. Összekulcsoltam a kezem imádságra, de mintha mindannyiszor villamos ütés érte volna, leeresztettem. Amikor megszegted a parancsot nem jutottam eszedbe? Amikor engedetlen, hazug voltál nem érezted, hogy letértél a helyes útról? Ezek és hasonló kérdések háborogtak bennem és megállapítottam, hogy én nem fogok többet Istennel találkozni, elveszítettem a mennyei Atyát. Ez volt a legszörnyűbb vergődés életemben. Négy napig tartott. Az ötödik nap nagypéntek volt. Akkor keresztjéről lehajolt hozzám Valaki, megfogta reszkető kezem, letörölte arcomról a kétségbeesés könnyeit, a szívemet megtöltötte rajongó tiszta boldogsággal, megmagyarázta, hogy az Ő vére az én bűnömöt is lemosta és visszavezetett a jó Istenhez.

Még nem telt el egy év azóta, amióta vezetőmmé, testvéremmé, megváltómmá lett, de érzem, hogy az életemnek csak addig van öröme, célja, fenntartó ereje, amíg el nem ereszttem ezt a vezető kezet, amíg el nem veszítem ez a jószágos Megváltómat.

Nagyon sok szót leírtam egymás mellé, de sem ezek, sem az agyamba toلولó többi szavak közt nem találok alkalmasat arra, hogy ki tudnám vele fejezni azt az érzést, amely erre a kérdésre „Ki nekem Krisztus?” a lelkemben támad.

„Aki önmagát adta miérettünk!”

Jézus maga felelt így nekem, amint fölnyitottam a Bibliámat, hogy rövid ima után hozzáfoghassak e pár sor megírásához. Jézus nekem: Aki önmagát adta miérettünk, de elsősorban énérettem, aki napról napra jobban érzem a rám nehezedő bűn súlyát, amelytől csak Őáltala szabadulhatok meg.

Már napok óta gondolok rá, hogy felelnem kell erre a kérdésre, de mégsem tudok Jézus segítségével válasz adni rá. Bár minden dolgomban ilyen őszintén fordulnék Hozzá, mennyivel kevesebb volna bűnöm. Bárcsak meg tudnám kérdezni mindig: Mit

tegyek, Uram? Mennyivel kevesebbszer mondanám akkor esténként, hogy: bocsáss meg, mert gyarló és rossz gyermeked vagyok, Atyám! Gyenge minden jóra, gyenge a rosszal, a sáttánnal szemben, amely minduntalan belecsábít, behajszol a bűnbe.

Igen, Jézus az, aki önmagát adta értem. Aki keblére ölel, bármennyire ellene fordultam is, aki megbocsát, ha én magam megtagadom is. Aki akkor áll a legközelebb hozzám, amikor én a legtávolabb vagyok Tőle. Aki tanít, vezet, szeret, akkor is, ha én nem tudok Róla. Aki akkor is törődik velem, és vezet türelmesen, ha én makrancos vagyok, mint ez a toll a kezemben, amely más betűt akar írni, mint amit én diktálok neki.

Jézus könnyhullatással tanít örömré, a gyávaság meglátásával erősít és a mi bűnünk megbocsátásával tanít megbocsátani mások hibáit. Jézus az, aki megismertet önmagunkkal, hogy rajtunk keresztül megtanuljuk embertársainkat az Ő szemével nézni, hogy a saját magunkat közelebről megismerve a más gyengeségére is találjunk mentséget.

Jézus az, aki elvesz valamit tőlünk, amit jónak hittünk, hogy még jobban adjon helyette. De megadja azt is, amiért mi imádkozunk, jónak gondolva azt, bár tudja, hogy bajt csinálhatunk vele, ha nem vigyáz ránk, és elveszi kellő időben, mert ezzel tanítani akar. Jézus az, aki akkor is áld, ha mi azt hisszük, hogy büntet. Jézus megkeres minket akkor is, amikor mi arra sem vagyunk méltók, hogy szemünket ráemeljük. Megtanít igazán szeretni még ellenségünket is.

Jézus az, kire nagyobb szükségem van, mint a gyermeknek az édesanyjára, akire rábízta magát. Jézus tanácsot ad minden dologban, amivel Hozzá fordulok. Meghallgatja panaszomat, megvigasztal minden bajomban, s ha fáradt vagyok, olyan jó Nála megpihenni.

Jézus tehát az én Tanítóm, Mesterem és Atyám, aki az Ő életét adta énérétem. Önmagát áldozta érettem és nem kér érte mást, csak hitet és engedelmes szívet. De nekünk még ezt is olyan nehéz odaadni. Hanem, ha a hitünk megvan, akkor tudjuk, hogy amit Jézus elkezd, azt be is végzi bennünk. Napról napra közelebb visz az Atyához. Könnyebbé teszi a győzelmet, azzal a tudattal, hogy Ő már győzött.

Igen, Uram! Nem félek, mert Te velem vagy és velem maradsz mindörökké! Ámen.

Olyan jólesett most ezt nekem leírni, amikor már olyan kevés időm van itthon, menem kell és úgy félek az idegen környezettől, bár rokonoknál fogok lakni. Íme, ez erőt ad nekem és kitartást a munkához, távol a szülői háztól. Most már tudom, hogy akkor sem leszek egyedül, amikor a munkám idegen és talán durva emberek közé juttat. Velem lesz a leghűbb barát, Jézus!

Isten áldja meg minden munkáját Annak, aki fölöttette a kérdést és kérte, hogy feleljünk meg rá!

(Megjelent az *Enyedy emlékkönyv* c. kötetben)

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

Törvény mindenkinek

Alapige: Apostolok Cselekedetei 15,19–20

A pogánymisszió beindult. Filep és Péter munkája után jelentkezik valaki más, aki teljes lélekkel felkarolja az ügyet. Pál apostol, Isten „választott edénye” (ApCsel 9,15) az, aki elindul, hogy a Damaszkuszban történt csoda súlya alatt eljuttassa Krisztus evangéliumát a Római Birodalom tartományaiba. Az Apostolok Cselekedetei szerint Pál három missziói úton vett részt. Az akkori Római Birodalomhoz tartozó, a Földközi-tenger medencéjének keleti felén levő vidékeket járta végig. Útja során szaporodni kezdtek a gyülekezetek. A szellemi központ Jeruzsálem maradt. Itt gyűlnek össze az apostolok, hogy megvitassák az egyház jövőjét. Amíg csak izráeliták voltak keresztyének, nem volt gond. Egy népnek a tagjai, közös kultúrával, hagyományokkal, gyökerekkel. De Pál munkája nyomán megjelentek a különböző népekhez tartozó emberek, akik az ő népük hagyományait hozzák magukkal. A sokféleségben kell legyen valami egység, ami mindenkire kötelező, ami megkülönbözteti őket azoktól, akik még nem keresztyének. Sokan azt a tanácsot adták a pogányokból lett keresztyéneknek, hogy körül kell metélkedniük, és csak akkor lehetnek teljes jogú tagjai a gyülekezetnek. Erre elsősorban a volt farizeusok, illetve az antiókhiai gyülekezet tagjai próbálják rávenni az új keresztyéneket. Ezt azonban nem vállalta minden új keresztyén. Sőt, sokan az apostolok közül sem nézték jó szemmel ezt a túlbuzgóságot, ami azt jelentette, hogy az ószövetségi törvény megtartására köteleznek mindenkit, amit pedig egyedül csak Krisztus tudott betölteni.

Így alakul meg Pál első missziói útja után, valamikor Kr. u. 50 körül, az első jeruzsálemi zsinat, ahol megpróbálják egységes alapra helyezni a keresztyén egyházat. A mai bibliaórán, amely az utolsó a sorozatból, ennek a zsinatnak a határozatát hallottuk. Azt, amely kötelező minden keresztyénnek, bárhol, bármilyen közegből került Isten közösségébe. Így el kell mondani azt, hogy ezek a dolgok mindannyiunkra vonatkoznak.

Jakab és Péter apostol fogalmazza meg a pogányokból lett keresztyének, de a mindenkori keresztyének számára azokat a parancsokat, amelyek a zsinat határozatai lettek.

Miért kellett ezeket megfogalmazni? Válságos helyzet alakult ki Antiókhiaiban. Az ottani pogányokból lett keresztyének és zsidókeresztyének között feszültség lett a körülméltelkedés miatt. El kellett kerülni az egyházszakadást. Tulajdonképpen itt rituális törvényekről van szó, aminek az alapja a 2Móz 17–18. Ezek a törvények érvényesek voltak az Izráelhez tartozó idegenekre. Csak a pogánykeresztyéneknek lett erkölcsi parancs mindaz, amit itt megfogalmaztak.

Lássuk most a parancsokat, amelyeket az apostolok hoztak a mindenkori egyház számára, mit jelentenek azok, és hogyan tudjuk betartani őket.

1. Az első ezek közül, hogy a keresztyén ember, bárki is legyen az, meg kell őrizze magát a bálványok fertelmességétől, hogy ne váljon tisztátalanná.

Akkor ez a parancs konkrétan arról szólt, hogy a keresztyén ember minden módon el kellett kerülnie a bálványokkal való érintkezést. Még úgy is, hogy nem vett húst abból a mézsárszékből, ahol a pogány áldozat után az áldozati állat húsát kimérték és eladták.

Napjainkban azonban már nincs bálványáldozat – mondhatjátok ellenvetésként. Ebben igazatok van. Olyan szempontból nincs bálványáldozat, mint az Ószövetség vagy az Újszövetség keletkezésének idejében. De nézzük meg, hogy tulajdonképpen mi is a bálvány? Egy olyan tárgy, emberi kéz által készített dolog, amit istenként tisztelnek, amiért az emberek mindent megtesznek, amitől várják jövőjük, sorsuk jobbra fordulását. Nem kímélik energiájukat, idejüket azért, hogy annak a birtokába jussanak, és általa elérjék a boldogságot.

Most abból a szemszögből próbáljuk megnézni, hogy mit jelent ez az első kijelentés a mi számunkra. Ott vannak napjaink modern bálványai, amelyekért az ember annyi mindent megtesz, annyi áldozatot hoz értük. Szeretnék egy lakást, egy autót, számítógépet, pénzt, és ezért dolgozom, megpróbálok második munkahelyet keresni, hogy minde nem meglegyen. Nincs munkahelyem, és el vagyok keseredve. Kell a pénz, de amim van, azt elmulatom a kocsmában, a sarki bárban a sör mellett, a játékautomaták között. A zsebpénzem, amit kapok a szülőktől nem elég uzsonnára, mert az internet kávézóban elköltöttem. A modern bálványok számára egyetlen áldozat van. Én magam, teljes életemmel, erőmmel, tudásommal, amit az ő szolgálatába állítok.

Vannak-e modern bálványok? Hozunk-e áldozatot számukra? Próbáljátok saját magatoknak megfogalmazni ezeket a válaszokat, és azt, hogy hogyan lehet ezek ellen küzdeni és legyőzni őket.

2. A második dolog, amit az ige mond, hogy a keresztyén ember oltalmazza magát a paráznaságtól.

Az apostolok elsősorban a kultikus paráznaságra gondoltak, amikor ezt a parancsot megfogalmazták. Abban a korban voltak olyan pogány templomok, ahol a papok és papnők a testükkel is szolgáltak az istenüknek. Így ez a parancs kapcsolódik az előzőhöz. Meg kell oltalmazza magát az ember a bálványoktól, hogy ne váljon tisztátalanná. Az apostolok azonban nem csak ezt mondják és parancsolják a pogányokból lett keresztyéneknek. Az Ószövetség szerint ez a parancs a rokonok közötti házasságot is tiltja (3Móz 18). De ennél sokkal többről van szó ebben a tekintetben.

Mi is tulajdonképpen ez a tiltás? A szabados életet akarja megfékezni az isteni parancs, amely veszélyeztetheti a gyülekezet életét, tisztaságát. A nyugati társadalomból a 60-as évek szexuális forradalma a 90-es évek után érkezett el hozzánk. A média útján olyan termékek kerültek a hazai piacra, amelyek a szabadosságot hirdetik. Ezek szerint nem kell a „hozáillő társ” (1Móz 2,18), hanem azt kell keresni, akivel testi kívánságait kiélheti mindenki, és akit ideig-óráig megtűr az ember, utána pedig eldobja, mert megunta, és másikat keres magának.

Miért van az, hogy napjainkban annyi házasság bomlik fel, annyira divat lett a házastársi közösség helyett az élettársi közösség, a vadházasság. Mert nem a család a fontos, hanem én, a testi ember, a magam kívánságaival. Isten azonban ezt nem tűri el. Mikor megjelent az AIDS, egy idős lelkész azt mondta, hogy ebben észre kell venni Isten büntetését, amivel Ő a szabados életet akarja büntetni. Szerintetek tényleg így van ez? És ha igen, akkor mi a kivezető út ebből a helyzetből?

3. A harmadik dolog, amiről a mai ige szól, az a fülva holt állat és a vér. A kettő szertartásba tartozik. A fülva holt állatot azért nem volt szabad elfogyasztani, az ószövetségi törvény szerint, mert benne volt a vére. Itt nem valamilyen higiéniai szabályra kell gondolni, hogy a fertőzésektől akarták megóvni az első pogányokból lett keresztyéneket. Az egész háttérben az az ószövetségi tétel áll, hogy a vér az életnek a hordozója, és azt egyedül csak Isten veheti el (3Móz 17,11). Ezért volt Izráelben az a szokás, hogy az áldozati állat vérével meghintették az oltárt.

Ebben a parancsban a hangsúlyos a vér. Tartózkodjon az ember a vértől minden formában. Egyes neoprotestáns gyülekezetek ezt a parancsot annyira szó szerint veszik, hogy még a várátömlesztést sem vállalják. Mindennek az ószövetségi alapja a Noé számára adott parancs, mikor kijött a bárkából. Minden tiszta állatból ehethet, de a vér nem ehethet meg (1Móz 9,4), illetve a már említett mózesi törvény, amely kimondja, hogy a vér az élet hordozója.

Most azonban ennek a kérdésnek egy másik oldalát szeretném megvilágítani. Ott van a tízparancsolatban a hatodik parancsolat. Ne ölj! Ne onts vért!

Ebben az erőszakos világban talán utópiának tűnik az apostoli zsinat intése. Ott vannak a gyilkosságok, amelyeket ebben a világban elkövetnek. Sokszor gondtalanságból, sokszor megfontoltan, talán semmisségekért, vagy bosszúból. Az, amit nem lehet megindokolni, és józan ésszel megérteni. Ott van a sok háború, a merényletek. Mind a kettőt meg tudnak indokolni ideológiailag, vallásilag, politikailag. Csak az ártatlan áldozatok nem értik meg, hogy miért kell nekik meghalniuk. Mit mond Jézus a vérontásra? „Én pedig azt mondom néktek: Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek, és imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket” (Mt 5,44) és „ne győzötessél meg a gonosztól, hanem a gonoszt jóval győzd meg” (Róm 12,21).

Ez a parancs nem a levegőbe szól, hanem hozzánk. Mindezzel Isten tulajdonképpen a bűnt akarja megelőzni.

Az apostolok intése tulajdonképpen az, hogy a mindenkori keresztyén ember ne váljon tisztátalanná, hanem maradjon meg az Istennel való közösségben, ott, ahova Ő rendelte az embert.

Vitaindító kérdések:

1. Fontosak-e ezek a majdnem 2000 éves parancsok a mi számunkra, amikor a világ annyira megváltozott?
2. Napjainkban annyi konfliktus van a világban. Sokszor nem tudják őket megoldani. Mit gondoltok, hogy miért volt lehetséges az apostoloknak ezt a konfliktust úgy megoldani, hogy az egyház nem szakadt ketté?
3. Gondolkozzatok el, és magatoknak fogalmazzatok meg, hogy a „modern bálványok” milyen áldozatot kérnek tőletek.
4. Mit keres a fiatalság? A „hozzaállító társat”, vagy csak egy partnert, akivel szórakozni lehet?
5. Sok fiatal a kapcsolataiban „skalpokat” gyűjt. Minél több másnemű partnerrel legyen viszonya. Egy idő után kiég az élete. Hogyan lehet az ilyen kiégett életű fiatalokat „integrálni” a gyülekezet, az ifjúsági csoport életébe?
6. Annyi vérontás van a világban. Sokszor úgy gondolják egyesek, hogy vérontással meg lehet előzni egy másikat, vagy meg lehet torolni a sérelmeket. Meg lehet-e tartani tökéletesen ezt a parancsot?

Rádióprédikáció

Adorjáni László
Kolozsvár

Feltámadunk!

Alapige: 1Korinthus 15,14

„A teresség és az öregség nem betegség, csupán egy állapot, mely után új élet kezdődik.”

A múlt héten láttam ezt a mondatot egy budapesti templom parkjának padjára mázolva. Gondolom, aki a templom mellett megfáradva lerokadt erre a padra, és elolvasta ezt, arra gondolt: „Bár csak igaz lenne!” Vagy pedig ezt gondolta: „Miért kell a hitet olyan hihetetlené tenni a feltámadás tanával?”

Nincs viszont értelme a keresztyén hitnek, ha nincs feltámadás. „Ha pedig Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is.” (1Kor 15,14) Ha nincs örök élet, a Biblia csak erkölcsi normák gyűjteménye, ami a legtöbb embernek ma csak olyan, akár egy múzeum. Mert ha Krisztus nem támadott fel, akkor az Újszövetség és az egész keresztyénség hazugságon alapszik, és a feltámadás emlékére azóta vasárnaponként megtartott istentiszteletek csak olyanok, mint az ópium, a kábítószer a fájdalmas valóságba belefáradt embernek!

Ki hazudik tehát? Jézus, aki azt tanította, hogy a ti igenetek legyen igen és a ti nemetek pedig legyen nem? A tizenkét tanítvány, aki lejegyezte az Újszövetséget? Az asszonyok, akik találkoztak vele, az a több mint 500 ember aki Jézussal a feltámadás után találkozott? Vagy pedig a jól lefizetett örök? (Mt 28,11–15)

Mi az igazság? Kérdezhetjük Pilátussal együtt (Jn 18,38), aki szemben állt az Igazsággal, és tudta is Róla, hogy ártatlan, de azután mégis úgy tett, mintha nem létezne Igazság. Nem merte vállalni. Szemben állunk Vele, és mégis úgy teszünk, mintha nem volna! Mintha nem volna Isten, Jézus, Feltámadás, örök élet.

De mi érdeke volt Pilátusnak, az öröknek és főpapoknak hazudni?

Pilátus őrizte a kormányzó „posztját” és népszerűségét, mert rómaiként nem volt Jeruzsálemben kívánatos személy. A vitézeknek viszont jól jött az a pénz. Mit oda nem'ad az ember egy röpke és sokszor bűnös örömért! A főpapoknak pedig igazuk kellett hogy legyen. Nem lehet a tekintélyt és az utolsó szó jöleső jogát csak úgy elveszteni, azzal a kellemetlen beismeréssel, hogy – tévedtem! Nem. Inkább „nyugodtan rohanunk a szakadékba is, ha sikerült valamivel eltakarnunk a szemünk elől”. (B. Pascal)

És mi érdeke volt a tanítványoknak „hazudni”, hogy feltámadt Jézus? Szabadságukkal, sőt életükkel játszottak mikor állították, hogy Jézus újra él. Mégis megtették.

De honnan az élet, mitől éled meg a por, a föld, melynek atomjait hordozzuk? És mi történik, amikor az ember egyszerre csak elbomló H₂O, Mg, Fe stb. lesz? Mitől „él”, majd „hal meg” az anyag? És mégsem halott, hiszen szemmel nem érzékelhető élet feszül, rezeg benne, és ha sikerül kibontani, félelmetes energiák robbannak ki belőle! Mindenütt ott az Élet, vagy így is nevezhetnénk – az Igazság. Valaki „beleszerelte”. Mert az Élet életet hoz elő. Az Élet – Istennek szoktuk nevezni – emberré elevenítette a port (1Móz 2,7). Önmagát adta, keverte bele, és ezért megéledt! (1Móz 2,7) És él akkor is, ha a „port” lassan elfújja a munka, a betegség, az évek.

Van-e tehát feltámadás? Naponként szemben állunk az Igazsággal, és mint Pilátus, a mi kezünkben van a döntés: élet vagy halál? Feltámadás vagy megsemmisülés? Az Igazság vagy a hazugság kell? Milyen óriási a tét! És Pilátus, az a megbízhatatlan ember, én, te döntök! Természetesen nem arról, hogy van-e vagy nincs örök élet, hanem arról, hogy nekem mi kell! Az Igazság, vagy az önállítatás (ez a kábítószer!). A tisztaság, vagy „a korpa közé való keveredés”? Az Élet vagy a halál? Az örök élet vagy a pokol?

Jézus Pilátus elé áll ... Elénk áll. ... Átadja magát – nekünk (Jn 18,8) ... és nem mond csak annyit, hogy: most már te döntesz. Mi kell neked?

„Bizonyosságul hívom ellenetek ma a mennyet és a földet, hogy az életet és a halált adtam előtökbe, az áldást és az átkot: válaszd azért az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod.” (SMóz 30,19) Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Vincze Csongor

. Kercsed

Az Úr veletek van!

Alapige: Máté 28,18–20

Egyházi anyakönyveink a születés időpontja után mindjárt a keresztelés időpontját rögzítik, majd mint legfontosabb állomások, a konfirmáció és az esketés következnek... Ez a régi időkre visszavezethető beosztás azt sugallja, hogy sorsunk döntő fordulatai, de tulajdonképpen egész életünk Istenhez, az Ő kegyelmi munkájához kötött.

De vajon ez a reánk hagyományozott „hitvallás” élővé válik-e bennünk? Nem lesz-e a keresztelés drága ígéretet hordozó krisztusi kinyilatkoztatásából az önmagunk ünneplése? Bár nyilvánvaló, hogy a keresztségben nem erről az utóbbiról van szó. Így kezdődik a szereztetési ige: „és hozzájuk megy Jézus”. Ő jön, Ő keres, Ő teszi meg az első lépést, Ő veszi magára bűneinket, viszi véghez Isten örökkévaló akaratát. Jön az Igén keresztül, megszólít a sákramentumok jegyei által, megérint életünk eseményeiben. Most hozzátok jön szülők, nagyszülők, sőt, jön ehhez a kisgyermekhez is, akire szintén vonatkozik: „úgy szerette Isten e világot...”

Amikor jövünk, mikor Istenhez járulunk, amikor ti elhoztátok gyermeketeket Ő elébe, a legelső felismerésünk tehát ez.

A mi Urunk pedig úgy áll meg előttünk, mint akinek adatott minden hatalom. Mint akire rábízzhatjuk sorsunkat, jelenünket, jövőnket, gyermekeinket, egyházunk, népünk ügyét. Az Ő hatalma azonban azt is jelenti, hogy Ő engedelmisséget vár, igényt tart reánk, akarja, hogy útjain járjunk. Ezért is szól az Ő parancsa máig is érvényes módon: „tegyetek tanítványokká minden népeket”. De mi módon tehetünk tanítvánnyá másokat, ha mi magunk nem lettünk azzá? A tanítvány életközösségben él Mesterével. Jézus Krisztus erre az életközösségre hív el minket.

A tanítvánnyá lételnek két oldala van.

Az első: „Megkeresztelvén őket.” A Szentháromság Isten kegyelmi munkája ez: az elhívás, a megváltás, a megszentelődés. Mindennek külső, képi kifejezése a keresztség. Bár mi, emberek végezzük, az mégis teljességgel Isten csodálatos munkájáról szól. Ahhoz mi nem adhatunk hozzá semmit.

A tanítványá létel második része ez: Tanítván őket. Ez már a mi felelősségünk, a tiétek, kedves szülők és a tiétek, kedves keresztszülők. A mai modern világban olyan sok mindent meg kell tanulnia az embernek, a gyermeknek is. De a legfontosabbról, a leglényegesebből, a lelkéről se felejtkeztek el. Tanítani a leghatásosabban hiteles életvitellel, a példaadással lehet. Ha úgy élek, ahogy beszélek. Ha a jót nem csak tanítom, de meg is tudom mutatni. Ha gyermekem igazi szeretetben, békességben nő fel, ha szavaimból, cselekedeteimből Krisztus tanítását ismeri fel.

Egy bátorító ígérettel zárul a szereztetési ige. Szükségünk van erre. Jó nekünk tudni azt, hogy a mi Urunk mindig velünk van! Gyermekeinket is az Ő szeretete hordozza! Ez többet jelent minden emberi segítő szándéknál! Nem teszi azt fölöslegessé, de kijelöli igazi helyét.

Megfigyelhettük: a kisgyermek a legnagyobb veszély közepette is biztonságban érzi magát, ha szülei velük vannak. Ezt a gyermeki bizodalmat kérjük Istentől, hogy mindig érezzük, tudjuk azt, hogy minden időben velünk és a mi gyermekeinkkel van a mi Urunk. A Krisztus iránti teljes bizalomnak ez a naponkénti meghitt megélése elegendő erőt fog adni nektek a mindennapok szülői, keresztszülői feladataihoz. Ámen.

Esketési igehirdetés

Albert Sándor
Bikafalva

Kézfogás

Alapige: Zsoltárok 73,23

Kedves ifjú testvéreim! Kedves atyámfiak!

A felolvasott Ige egy ígérettel kezdődik: „Én mindenkor veled vagyok...”, majd egy lehetőséget kínál fel a hallgatónak: „te fogod az én jobb kezem”. Az ígéret után kézfogásról beszél. Mi pedig ezt könnyen megértjük, mert tudjuk, milyen fontos szerepe van a kézfogásnak az emberi kapcsolatokban, az együttélésben. Elég néhány példát említenünk. Két ember, rég nem látott barát rövidebb-hosszabb távollét után, ha újra megadatik nekik a találkozás öröme, köszöntésül jobb kezüket nyújtják egymásnak. Két teljesen idegen ember, akik talán soha nem látták egymást, találkoznak, és bemutatkozásnál ismerkedésül kezüket nyújtják egymásnak. Ha valaki társaságba, egy közösségbe érkezik, úgy illik, hogy annak minden tagjával köszönéskor kezet fogjon. Vannak vidékek, tájegységek, ahol az eljegyzést nevezik kézfogónak. Református egyházi szertartásunk szerint a házasságkötés megáldásánál vőlegény és menyasszony egymás jobb kezét fogva mondják el az eskü szövegét, rebegik el az életre szóló fohászt: „Isten engem úgy segítjen!” Televízióból és újságok képeiről látjuk, hogy a hatalmasságok és méltóságok találkozási kézfogással kezdődnek, államelnökök, miniszterek, parlamenti képviselők, küldöttségek amikor találkoznak, széles mosoly kíséretében nyújtják egymásnak a kezüket. Még akkor is, ha eddig soha nem találkoztak, vagy ez ideig nem értették meg egymást, vagy ha éppenséggel más-más táborba tartoztak is.

Nem folytatom a példákat. A felsoroltakban a kéznyújtásoknak és a kézfogásoknak az emberi kapcsolatok minden fokán jelentése van. Ez a jelentés egyetlen szóban kifejezve: a bizalom. Ha valaki képes a másik ember felé odanyújtani a kezét, és a feléje nyújtott kezet elfogadni, a szokáson kívül valamit kifejez a gesztussal. Azt, ami az ősi

jelentése is ennek a gesztusnak: Lásd, az én kezem fegyvertelen, tiszta, én nem rossz szándékkal közelítek hozzád. Akaratom hozzád jó, szándékaim tiszták, a veled való együttlét idejére békességet akarok és nem háborúságot, még kevésbé gonosztságot. Nincsenek aljas hátsó gondolataim, igazán, tisztán és egészségesen kívánok hozzád viszonyulni. Megbízom benned, és ugyanezt a bizalmat várom el a másik féltől is. Ezen a bizalmi alapon lehet csak szövetséget kötni, ezen az alapon várható a támogatás, a segítség. Ezen az alapon lehet érezni az oltalmat, a kapaszkodót a bajban, a biztonságérzetet.

Kedves ifjú testvéreim! Most ebben az ünnepi órában nemsokára egymás kezébe tesszitek a kezeteket, egymás kezébe egész életeteket. Akik ide elkísértünk: az eddig nevelő, vezető, gondoskodó születek, barátaitok, rokonaitok, lelkipásztorok és ez a keresztyén gyülekezet mind azért emeli fel szavát és szívét az ég felé: adja meg a bizalom Forrása, az örök Isten a ti közös életetek számára azt a bizalmat, melynek nyomán biztonság, béke és nyugalom költözhet a ti életre szóló házassági szövetségetekbe. A kívánság, az óhaj megvan szíveinkben. Ám azt is tudjuk – sok tapasztalat alapján –, hogy az emberi kapcsolatok milyen törékenyek. Ott is, ahol az elhatározás és az akarat erős, a jószándék gyorsan elromolhat, a békesség helyét könnyen átveheti a háborúság, a szeretet gyűlöletté alakulhat. Ha elfogy a bizalom, nincs honnan pótolni, bizalmatlanság lép fel, és megmérgezi az életet. Akik kezet nyújtanak egymásnak, elszakadhatnak, elhidegülhetnek egymástól, sőt ellenségekké válhatnak. A fogyó bizalom, a bizalmatlanság így teheti tönkre a közösségi életeteket.

Hányszor megtörtént már az idők folyamán, hogy a mosolyogva, ígéretre kezet fogó politikus becsapja politikus társát, és ahelyett, hogy a megbékélés, együttélés lehetőségeit keresné és szolgálná, kijátszva a megegyezést, gyűlöletet szít. Ahol az egymásrautaltságra kellene figyelmeztessenek, és az építés lehetőségeit kellene keressék, ott a másság ellen uszítanak és rombolnak. Példáért nem kell messzire menni.

Örömteljes, életre szóló baráti kapcsolatok szakadnak meg legtöbbször érdekek miatt, és akiknek eddig öröm volt az együvé tartozás, a szakítás után egymásnak nem nyújtanak kezet, mint azelőtt, és kerülik egymást.

Vagy manapság hány, a tietekhez hasonló, boldognak induló, bizalomból táplálkozó házasság bomlik fel, mert elapadt belőlük a bizalom. Egyenesen a házasság válságáról beszélnek az elemzők. S milyen sok azon házasságoknak a száma, ahol az igazi közösség megszakadt, ha nyíltan kenyértörésre nem is került sor. Egymásra unva, zsörtölődve tengetik egymás mellett idegenül az életüket.

Kedves ifjú testvéreim! Néhány perc múlva egymás kezébe téve kezeteket, elmondjátok a reményeink szerint életre szóló esküt. Tudom, hogy most meg vagytok győződve afelől, hogy a másik fél, aki a kezét nyújtja, a legbecsületesebb, legtisztább, a legkötelesebb. És így jó, hogy a szerelem mindent megszépítsen. Ámde mint minden életünkben, a szerelem is mulandó, és annak elmúltával jajj, ha egyéb nem marad. Mert akkor nem lesz erő, ami összekösse életeteket.

Ezért kell meghallanotok most és mindenkor a ma felolvasott Igének az ígérését: „én mindenkor veled vagyok!” Valamikor, mikor még beszélni, járni sem tudtatok, születek elhoztak ebbe a templomba, és mielőtt a keresztvíz alá tartottak volna, elhangzott már a drága ígérlet: „én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig”. Azóta ott van veletek Istennek a Jézus Krisztusban felétek nyújtott keze. Abba tanulgattátok beletenni a ti életeteket, hogy megőrizzen életen és halálon keresztül. Amint megtanultátok: „Akár élek, akár halok, az én hűséges Uramnak és Megváltómnak tulajdona vagyok.” Ezt az ígérését ismétli meg az Úr most közös életetek indulásakor. S hogy itt vagytok, azt jelenti: nemcsak egymás kezébe tesszitek le közös jövődötöket, hanem az Övébe is, hogy Benne olyan támogatót vigyetek közös életetekbe, aki immár ezer esztendőök óta bizo-

nyította változhatatlan hűségét. Nemcsak szülők, rokonok óhaja, kívánsága és reménye kísér, hanem az örökkévaló, szerető Isten ígérését viszitek magatokkal. Hiszen mindannyian tudjuk, tudjátok, hogy Isten velünk volt, és mi Ővele. Ő őrzött meg, óvott meg a gyermekkor gondtalan évei alatt. Ő vezette, alakította életeteket úgy, hogy egymásra találjatok. Veletek van, ígéri, ebben az ünnepi órában, annak örömeiben, hogy azt megsokszorozza a mindennapokra. Veletek van, hogy ti is vele maradjatok. Veletek van, hogy örvendjete és bővüljökjete. Hogy így életetek mindig megörvendeztesse általatosokat, akiket mellétek adott az Isten már eddig, és akiket ezután fog reátok bízni. Hogy egy közösen megharcolt, hűségben, bizalomban és szeretetben leélt élet alkonyán hálaadással köszönhessetek meg mindent Annak, Aki kézen hordozza életeteket. Ámen.

Temetési igehirdetés

Jánossy László
Balázsfalva

A feltámadás hite

Alapige: Márk 16,3–4

„Látjátok, feleim, szemetekkel mik vagyunk!
Biza por és hamu vagyunk! –
Mennyi malasztban teremté Isten a mi őszünköt: Ádámot,
És adta néki Paradicsomot Házul.
Csupán títá őt egy fa gyümölcsétől.
– ett, és abban halált evék!...
Oly keserű volt az alma íze –
nemcsak magának: minden fájának
halált evék!...” – hangzanak fel ismét, lassan 900 év távlatából az első

leírt temetési beszédnek a szavai. Úgy zuhannak szívrünkre ezek a szavak, úgy dübörögnek visszhangozva, mint a sír mélyébe eresztett koporsóra hulló göröngyök zaja: „látjátok feleim mik vagyunk!? – biza por és hamu vagyunk!...” Hirdetik Istennek azt a megmásíthatatlan ítéletét, amely ott hangzott el a Paradicsom kapujában az ember felett: „Orcád veritékével egyed a te kenyeredet, míg *visszatérsz* a földbe, mert *porból* lettél – s ismét *porrá* leszel”... S bár sok idő telt el az ítélet elhangzása óta és ezalatt az idő alatt sok minden megváltozott a világon, *másá lett*, mint volt régen, csak az *ember*, mi magunk *nem változtunk meg* – még *most is bizony por és hamu vagyunk!*

Erre a por-voltunkra, erre a megmásíthatatlan valóságra figyelmeztet minden egyes koporsó, így e mostani, a már *néhai testvérünk koporsója is*, és másé is. Bizony – főképpen így, temetések alkalmával – mint óriási figyelmeztetés áll az ember előtt: a halál! (Különösen az ilyen hirtelen jött, tragikus szerencsétlenség!) Megdőbönt, megráz, fájdalmat okoz, és elgondolkoztat, hiszen, mint valami nagy kő, mint valami kikerülhetetlen akadály elárja utunkat, hogy tovább ne mehessünk, ne láthassunk!... még a hívő ember is tépelődik, viaskodik, kétségkedik a halállal szemben. Úgy mered elénk is a nagy kérdés, mint a bibliai asszonyok elé: „Kicsoda hengeríti el nekünk a követ a sír szájáról?” Kicsoda hengeríti el a halál követét az ember életútjából? – a mi utunkból? Mert hogy ott áll, az tény, és mázsányi nehéz súlyát érezzük is valahányszor így koporsó mellé állunk, vagy temetőbe járunk...

Még csak annyit, hogy nemsokára indul a gyászmenet a temető felé, hogy ott örök nyugalomra helyezzük testvérünk földi porsátorát. Lelketek szálljon a hit szárnyán egy másik temetőbe és tekintsetek arra a sírra, melyben egykor Krisztus feküdt, és lássátok meg, hogy a kő arról el van hengerítve! Tekintsetek arra a sírra, mert úgy meglátjátok, hogy e koporsóban nyugvó testvérünk felett s majd a felettünk is bezáródó síron túl vár reánk „fenn a mennyben jobb hazánk” – ott, ahová Urunk mindnyájunkat hazavár!

De hadd kérdezzem meg az Úr szavával tőled, testvérem, aki itt ma hallgattad az örök élet evangéliumát, hogy: Hiszed-e ezt? Gyászoló testvérem, ha vívódó lélekkel hallgattad is, s ha még nem is látod a halál követ magad előtt félre hengerítve, de azért szíved mélyéről jövő fohással felelj a kérdésre: „Hiszek, Uram! Légy segítségül az én hitetlenségemnek!” Ámen.

Ha valóban szeretted

Mélyen gyászoló özvegyasszony jött volna hozzám, de valaki megelőzte. Így ő is édesanyám szobájába került. Amikor hallottam, hogy búcsúzkodnak a hallban, beszélgető partneremtől bocsánatot kérve utána siettem, mert tudtam, több mint két éve vesztette el férjét tragikus hirtelenséggel, s azóta úgyszólván a temetőben él. Bármikor temetnem kellett, mindig férje sírja mellett találtam. Meg-megálltam mellette; vigasztalgattam szóval, szívvel, Isten Igéjével. Ám másnap ismét magába roskadtan ott üldögélt a sír elé csináltatott padocskáján.

A kertajtóban értem utol, megragadtam a kezét:

– Legalább hadd köszönjek el, ha most nem is tudtam beszélgetni magával – mentegőtöztem –, talán holnap kint találkozunk, úgyis temetésem van.

Szinte belekapaszkodott a kezembe és azt válaszolta:

– Nem megyek ki. Sokáig nem megyek ki. Az édesanyja azt mondta: miért zavarod őt lányom? Ha valóban szeretted, engedd el. Jobban szeresd, mint eddig. Ne zavarod odaát. Ezt mondta, és én nem akarom zavarni többé. Menjen be és csókolja meg az édesanyját.

Bementem és megcsókoltam.

Gondolatban most is. Mind a két kezét.

Talán nem zavarom.

Gyökössi Endre

Versek a húsvéti ünnepkörre

Albert Zsuzsa

Feltámadás előtt

Emlékeztek majd erre a kertre
és erre az éjre, mikor
a holdat felhő takarta
s ő elment hogy eláruljon engem.
Majd engem láttok mindig az utcán,
énrám ismertek minden idegenben,
olyan nehéz lesz elviselni,
hogy nélkülem éltek.
De most
arcomról szakad a verejték

alattam sötét város
házak és tetők
fekete s még feketébb.
A kerten túl lopakodnak erre
takarja őket fa, bokor, kerítés
sötét a sötétet, pissz se
hallik, csak áruló surranás
a levegő zaja.
S ti alusztok.

Rónai György

Este a Golgotán

Sírjukba visszatértek már a holtak.
Pihent a város. Az utakon át
őrök cirkáltak. Fönt a katonák
a csárdában kockáztak és danoltak.

Beesteledett. Józsefnél zokogtak
az asszonyok. A szoba ablakát
elfüggönyözték. Annás lakomát
adott. A kutyák ugatták a holdat.

Magdolna ott állt az üres kereszt
tövén. A Mestert alkonyatkor levették.
Sírt. Fél. S egyszerre látta: az ijedt ég

alatt a szégyen fája nőni kezd,
a karjait a végtelenbe tárja,
s az alvó Földre ráborul az árnya.

Reményik Sándor

Krisztus nem támadt fel

Szűnjön a színlelés,
Vétkes szó, hallgass el,
Hazudtok harangok,
Krisztus nem támadt fel.

Mindnyájan ámítjuk
Magunkat is, mást is,
Száz úton haladunk,
Őhózzá egy sem visz!

Gyűlölet és önzés
Tölti a szíveket;
Krisztus nem támadt fel,
Krisztus a *szeretet*!

Amerre szemünk lát,
Járom és szolgaság:
Krisztus nem támadt fel,
Krisztus a *szabadság*!

Alkuvás nélkül most
Boldogulsz, azt vélnéd?
Krisztus nem támadt fel,
Krisztus az *elvhűség*!

Tévelygő babona
Vet homályt a hitre,
Krisztus nem támadt fel,
Krisztus a *nap fénye*!

Gúnyolja a világ
Eszmények létjogát.
Krisztus nem támadt fel,
Krisztus az *igazság!*

Templomok, imádság,
Dogmák, vak-hit helyett
Szivedben krisztusi
Eszmények adj helyet.

Óh, ember, – színlelő,
Vétkes szó, hallgass el,
Hazudtok harangok,
Krisztus nem támadt fel!

Vass Antal

Magyar nagypéntek után

(Márk 16,2–4)

Uram, könyörgök!
Golgotát járó
gondolatokkal
vívódva várok,
virrasztva...
Álmok kerülnek és
a lassú hajnalon
már sokkal adósan
késik a fény...
Résnyire csak, de Te
mutass reményt
Uram! Könyörgök!
Harmadik napra
virradva várok,
hogy lássam
hová léphet
a lábam...
Annyi fényt adj csak,
és már indulok
mindenhová,

ahol a sírok száját
nehéz kő fedi...
De elmozdítani
ma ki meri,
és a súlyát ki bírja?
Uram, könyörgök!
Kétkedő lelkem
rest mozdulását
ne hagyd megállni
és felejteni
ne engedd,
hogy tudod határát
gyenge erőmnek.
Te adtál annyit,
hogy eljussak odáig,
ahol már látszik jól,
hogy a nagy kő,
a legnagyobb
elmozdított!
Uram, könyörülj!

Bodás János

Húsvéti hit

Bármit beszéltek, hitetlen Tamások,
a húsvéti hit győzelmes marad.
– Az Úr feltámadt! – vallja millió szív
s nem roskad össze semmi súly alatt.

Én sem hajlok a hitető beszédre,
nagyképű bölcseknek nem hódolok,
de – tördelvén a titkok néma zárát –
csak azt hiszem, mit megtapasztalok.

De mit nem érzek vak, süket kezemmel,
s hová nem ér el káprázó szemem,
lelkemmel látom azt, melynek, ha szárnyal,
s nem ér nyomába gyarló értelem.

Én hallom, mit sűg virág a virágnak,
bár hangjának fülemben nincs nyoma,
értem a tavasz illatos beszédét
s érzem Istent, bár nem láttam soha.

S bár győzött a bűn, mikor a Keresztről
lelkeket mosva hullt alá a vér,
mégis hiszem a Krisztus diadalmát,
s tudom, hogy feltámadt, mert bennem él!

Ő áll mellettem könnyben és mosolyban,
amíg az élet rögeit töröm,
s nyugodtan küzdök, mert tudom, hogy
vár majd,
egy új élet s benn mennyei öröm.

E hit vigasztal minden megtiportat,
özvegyet, árvát, sír felé menőt,
gyermeket veszített zokogó anyákat,
s aki beteg is, ebből nyer erőt.

– Az Úr feltámadt! – vallja millió szív
s nem roskad össze semmi súly alatt...
– Bármit beszéltek hitetlen Tamások,
a húsvéti hit győzelmes marad!

Andreas Gryphius

Húsvét után Wie oft, mein Licht

(Lukács 24)

Gyakorta vesz körül, ó, Fényem,
félelem.

Gyakorta eltűnik vigasz, a hit,
a kedvem,

És gondolkodni sem tudok
a gyötrelemben.

Gyakorta mondom azt:
„Jó éjt már, életem!”

Mégis, ha úgy tűnik: nincs már
segedelem,

És most elpusztulok nyomorba
veszve menten:

Segítségemre jössz, Lényed
körülvész engem.

Bemetszettél Te szent markodba
– érezem.

S Te elmondod: hogyan szűnt
meg Isten haragja,

Hogyan békélt meg Ő halálod
elfogadva.

Tudom, testedhez is hasonló lesz
e test.

Ha majd szemem kihúny, hadd
lássam öt sebed még,

S ha gyáva lelke a haláltól
borzadoznék –

Legfőbb Vigasztaló, a gyöngét,
ó, szeresd!

(Ford: Szénási Sándor)

Békesség Istentől

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, – a szív
Amíg ver, mindörökre nyugtalan.
De mindörökké nyughatatlanul,
Istentől mégis Békessége van.
Nyugalma nincs, de Békessége van.
Békesség Istentől.

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, – vihar
Örök hullámzás a víz felszíne.
De lent a mélyben háborítlanul .
Pihen a tenger s az ember szíve.
Hadd hullámozzék a víz felszíne.
Békesség Istentől.

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, – s ez a
Nyugtalanság, mint járvány, ragad.
Te sugarazd szét békességedet
És szóval, kézfogással másnak add.
Az Isten Békessége is ragad.
Békesség Istentől.

Reggel mondd, délben mondd és este mondd
A feltámadott első, szép szavát.
És ragyogóbbá lesz a reggeled
És csillaghímesebb az éjszakád.
És békességesebb az éjszakád.
Békesség Istentől.

Békesség Istentől: mi így köszönjük,
Hogy köszöntésünkben lélek legyen –
Vihartépett fák – ágainkon mégis
Vadgalamb bűg és Békesség terem.
Békesség: köszöntésünk ez legyen.
Békesség Istentől.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Csécsi Imre

Fogadástétel

– Konfirmálóknak –

Református magyar vagyok,
Halálomig az maradok.
Vallásomnak semmi foltja,
Tiszta, mint a menny-ég boltja.
Amint én e tiszta vallást megszerettem:
Úgy áldjon meg, úgy szeressen Isten engem!

Arra való a vallásom,
Hogy a lelkem mennyet lásson:
Lásson örök üdvösséget,
Boldogságot, dicsőséget.
Az én hitem az Istennek szent igéje,
Az én hitem az Istennek szent igéje.

Hit az élet! Igaz dolog,
Úgy írták az apostolok.
Ha elhagynám a hitemet,
Megölném az életemet.
A hitlenek nem találnak vigaszt, enyhet.
Lángjában a kárhozatnak, gyötrelemnek.

Vallásomnak nincsen ára,
Nem viszem én azt vásárra.
Azt, aminél drágább nincsen,
El nem adnám semmi kincsen.
És amiért ősapáink szenvedének:
Azt a vallást, drága vallást hogy' vetném meg?

Ha betérek templomomba,
Nem vakít el semmi pompa.
Nem kell nékem semmi hívság,
Csak a lélek és igazság.
Nem imádom a jó Istent semmi másban,
Csak egyedül lélekben és igazságban!

Harcaim közt kitől féljek,
Ha vezérlöm tiszta lélek?
Krisztusommal élek-halok,
Szent nevéhez hű maradok.
Hűségemért tőle várom pályabérem...
Fogadom ezt! Isten engem úgy segéljen!